

ΡΩΜΑ-Ι.ΚΗ
ΠΑΡΑΚΜΗ
ΚΑΙ ΣΗΜΕΡΙΝΟ
ΑΔΙΕΞΟΔΟ

ΔΑΥΛΟΣ ΔΡΧ. 800

ΔΕΥΚΑΛΙΩΝ ΚΑΙ ΝΩΕ

Ἡ ἑλληνικότητα τῶν Ἑτρούσκων

ΔΑΥΛΟΣ

Μηνιαίο Περιοδικό.
Κυδαθηναίων 29, Πλάκα
105 58 'Αθήνα.
Τηλέφ.: 3223957, 9841655.

Τα Γραφεία του Περιοδικού
λειτουργούν πρωινές ώρες
9.30 - 13.30 καθημερινά.

Ίδιοκτήτης: Εκδότης-Διευθυντής:
ΔΗΜΗΤΡΗΣ Ι. ΛΑΜΠΡΟΥ
'Αχιλλέως - Μουσών 51
Παλαιό Φάληρο.

Φωτοστοιχειοθεσία - 'Ατελιέ:
«Ν. ΜΑΥΡΟΜΜΑΤΗΣ & ΣΙΑ ΕΠΕ.»
Μάγερ 11, 'Αθήνα, τηλ.: 5221792.
'Εκτυπώσεις: Π. ΚΟΚΚΑΛΗΣ.
Βιβλιοδεσία: Κ. ΚΟΝΤΟΓΩΡΓΟΣ.

Τιμή αντίτιπου: 800 δρχ.
'Ετήσια συνδρομή: 8.000 δρχ.
'Οργανισμών κ.λπ.: 10.000 δρχ.
Φοιτητών: 5.000 δρχ.
'Εξωτερικού: 50 δολλ. ΗΠΑ.
• Οί συνδρομές προκαταβάλλονται
τόν μήνα 'Ιανουάριο κάθε χρόνο.

ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΙΣ
ΔΕΝ ΔΗΜΟΣΙΕΥΟΝΤΑΙ

Τα χειρόγραφα δεν επιστρέφονται.

Στόν «Δαυλό» δημοσιεύονται
μόνον ανέκδοτα κείμενα.

• Όλες οι συνεργασίες και τα
ταχυδρομικά ἐμβάσματα στη
διεύθυνση:
ΔΗΜ. Ι. ΛΑΜΠΡΟΥ, Μουσών 51
175 62, Π. Φάληρο, 'Αθήνα.

• Παρακαλούνται οί συνδρομητές
πού αλλάζουν διεύθυνση, νά τό
γνωστοποιούν στο περιοδικό.

• Επιτρέπεται ή αναδημοσίευση
κειμένων του «Δ», μέ τήν προϋ-
πόθεση ότι θά αναφέρεται ρητώς
ή πηγή τους.

ΣΤΟ ΤΕΥΧΟΣ ΑΥΤΟ:

ΣΕΛΙΣ 8084:

Ἡ ἱστορική «τομή» πού τά λείει ὅλα

Δ.Ι.Α.

ΣΕΛΙΣ 8085:

ΕΠΙΛΟΓΗ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ
Κ. ΠΑΝΑΓΟΥ, Α.Δ., Ν. ΜΠΙΛΛΗΡΗ, RENATO
DELOS-Π. ΠΙΤΣΕΛΑΣ, Κ. ΘΩΜΑ-Γ.ΔΟΥ, Γ. Μ.
ΣΩΤΗΡΙΟΥ, ΖΩΗ ΖΩΓΡΑΦΟΥ, ΘΑΝΟΣ
ΠΑΝΝΙΑΣ.

ΣΕΛΙΣ 8094:

Ἡ «κολοκυθιά» στ' Ἀρχαῖα Ἑλληνικά
ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΕΛΙΣ 8097:

«... Καί ἐξολοθρεύσω Κρήτας...»

Σ. ΠΑΝΑΓΟΣ

ΣΕΛΙΣ 8097:

ΔΕΥΚΑΛΙΩΝ ΚΑΙ ΝΩΕ
ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΜΠΕΞΗΣ

ΣΕΛΙΣ 8105:

Ἡ λέξη ἄρ-ἄρα-ἄρουρα

ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΠΑΡΑΣ

ΣΕΛΙΣ 8111:

Ρωμαϊκοί χρόνοι καί σύγχρονη ἐποχή

ΗΝΙΟΧΟΣ

ΣΕΛΙΣ 8117:

Νέες ἀποδείξεις περὶ τῆς ἐλληνικῆς
καταγωγῆς τῶν Τυρρηνῶν ἢ Ἑτρούσκων
ΑΝΝΑ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

ΣΕΛΙΣ 8121:

*Σαρακατσάνοι, οἱ ἀρχαιότεροι Εὐρω-
παῖοι*

ΜΝΗΜΩΝ

ΣΕΛΙΣ 8125:

Τὸ ἀρχαιοελληνικὸ «μπουζούκι».

ΔΗΜ. ΟΔ. ΣΤΑΘΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΕΛΙΣ 8131:

*Καλαβρία: Τὸ κύκνειο ἄσμα τῶν Ἑλλή-
νων τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος*

ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΕΤΑΞΑΣ

ΣΕΛΙΣ 8143:

Ἡ ἐκπόρνευσις τοῦ ἀθλητισμοῦ

ΣΑΒΒΑΣ ΚΟΥΜΠΟΥΡΑΣ

ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΗ ΑΝΕΚΔΟΤΗ ΠΟΙΗΣΗ

Γιώργος Ξιάρχος, Στρατῆς Γιαννίκος, Ὀδυσσεὺς Πα-
τεράκης, Ἰ. Ἀργυρίου, Κωστής Ψυχουγιός.

ΜΟΝΙΜΕΣ ΣΤΗΛΕΣ

Ἡ ἱστορική «τομή» πὺν τὰ λέει ὅλα

Ὅτι εἶναι σήμερα παγκοσμίως Ἑλληνικὸ (δηλαδή ἡ Ἐρευνα, ἡ Ἐπιστήμη, ἡ Λογική, ἡ Φιλοσοφία, ἡ Φιλολογία, τὸ Θέατρο, ὁ Ἀθλητισμός, ἡ Δημοκρατία – καὶ ἡ Πολιτικὴ γενικῶς –, ἡ Στρατηγική, ἡ Ἀπόδειξη, ὁ Ἐλεγχος, ὁ Διάλογος, ἡ Θεωρία, ἡ χωρὶς ἐξουσιαστικὴ ἢ οἰκονομιστικὴ σκοπιμότητα ἀδογματίστη Θεώρηση τῆς Ζωῆς καὶ τοῦ Κόσμου, μὲ μιὰ λέξη ὁ Λόγος ἢ στὴν πράξη ὁλόκληρος ὁ σημερινὸς Παγκόσμιος Πολιτισμός) κατεκτήθη ἀπὸ τὸν Ἑλληνισμό καὶ χαρίσθηκε στὴν Ἀνθρωπότητα ὡς πανάκριβο δῶρο χωρὶς ἀνταπόδοση μέχρι τὸ 300 μ.Χ. περίπου μὲ τελευταίους Ἕλληνες δημιουργοὺς παγκόσμιον ἔργον τοὺς μεγάλους ἐπιστήμονες, μαθηματικούς, τεχνολόγους, ἰατροὺς, ἀστρονόμους καὶ φιλολόγους-γραμματικούς τῆς ὀψίμης Ἀλεξανδρινῆς Περιόδου. Μετὰ τὴν ἀποφράδα αὕτη χρονολογία, κατὰ προσέγγισιν καὶ σχηματικῶς δεδαίως λαμβανόμενη, ὁ Ἑλληνισμὸς δὲν ἔχει νὰ ἐπιδείξη τίποτε ἀπολύτως, πὺν νὰ προσέλαβε παγκόσμια ἀξία καὶ διάσταση καὶ νὰ ἀποτελῇ σήμερα ζωντανὸ στοιχεῖο τοῦ Παγκόσμιου Πολιτισμοῦ. Τουτέστιν:

- Πρὸ τοῦ 300 μ.Χ.: Ἑλληνισμὸς = τὸ 100% τοῦ Παγκόσμιου Πολιτισμοῦ.
- Μετὰ τὸ 300 μ.Χ.: Ἑλληνισμὸς = τὸ 0% τοῦ Παγκόσμιου Πολιτισμοῦ.

Ἡ διαφορὰ τῆς δημιουργικῆς δυνάμεως μεταξὺ τῆς πρώτης περιόδου καὶ τῆς δεύτερης εἶναι τόσο ἀδυσσαλέα καὶ χαώδης, ὥστε νὰ καταντᾷ ἀπίστευτη: Πῶς εἶναι δυνατόν ἡ ἱστορικὴ «παραγωγή» τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἕως κάποια χρονικὴ στιγμή νὰ ἰσοδυναμῇ μὲ τὸ ἅπαντον τῆς ἐποποιΐας τῆς Ἀνθρωπότητος γιὰ τὸν ἐξανθρωπισμὸ τῆς καὶ ἀπὸ τὴν στιγμή αὕτη καὶ ὕστερα ἡ συμμετοχὴ τοῦ ἴδιου αὐτοῦ Ἑλληνισμοῦ νὰ ἀντιπροσωπεύῃ τὸ ἀπόλυτο τίποτε στὴν πανανθρώπινη ἀνοδικὴ πορεία μέσα στοῦ Χρόνου;

Ὅσο κραυγαλέα σίγουρη καὶ ἀντιληπτὴ εἶναι ἡ «τομή», τόσο κραυγαλέα σίγουρη καὶ χειροπιαστὴ εἶναι ἡ αἰτία τῆς. Μόνον συνωμότες ἐχθροὶ τοῦ Πολιτισμοῦ, μόνον ἐρεβομανεῖς δὲν μποροῦν νὰ τὴν συλλάβουν ἢ νὰ τὴν ὁμολογήσουν. Ἡ ἀνάλυση τῆς αἰτίας αὐτῆς πλεονάζει στὶς στήλες τοῦ Περιοδικοῦ αὐτοῦ. Ἀπλῶς ἐδῶ θὰ ἐπισημανθῇ (σ' ὅσους ἀγνοοῦς καὶ ἀγαθοὺς καὶ ἔλλογους ἀνθρώπους – Ἕλληνες καὶ μὴ – ἔχουν συλλάβει τὴν τραγωδίαν τοῦ καιροῦ μας καὶ βλέπουν τὴν παγκόσμια δυστυχία, τὸ θανάσιμο ἀδιέξοδο τῆς Ἀνθρωπότητος καὶ τὴν παράφρονα πορεία τῆς πρὸς τὴν ἐξαφάνισιν τοῦ εἴδους μας ἀπὸ προσώπου Γῆς), ὅτι ἡ ὥς ἄνω «τομή» δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ εἶναι ὁ μοναδικὸς δείκτης στὸν προβληματισμὸ τους γιὰ τὸ γίνεσθαι καὶ τὸ δέον γενέσθαι. Εἶναι τὸ συγκλονιστικώτερον ἀλλὰ καὶ τὸ δημιουργικώτερον δίδαγμα γιὰ ὅσους θέλουν νὰ διαθέτουν στοιχειώδη αἴσθησιν τῆς Ἱστορίας.

ΕΠΙΛΟΓΗ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

Ποιός θ' αφαιρέση τὸν δρόχο ἀπὸ τὸν λαιμὸ τῆς Ἑλλάδος;

Ἄγαπητέ κ. Λάμπρου,

Ἡ ἔθνος ἢ πολυεθνισμός. Ὅχι ὑποκρισίες. Ἡ ἢ ἑλληνικὴ σημαία ἢ ἡ σημαία τῆς ΕΟΚ – ὄχι ὅμως καὶ τὰ δύο. Δὲν γίνεται. Εἶναι (ἐκτὸς ἀπὸ ἠθικῶς σαθρὸ καὶ λογικῶς ἀντιφατικὸ) καὶ ὄντολογικῶς ἀδύνατο. Σήμερα τὸ Ἔθνος ἔχει κατακτηθεῖ οἰκονομικά, πολιτικά, ἀξιολογικά, κοινωνικά, συνολικά... Δὲν ὑπάρχει. Ἡ ὑπαρξὴ του εἶν' ὅλως πλασματικὴ, «λεγκαλιστικῆς τάξεως» – μέχρις ὅτου καὶ αὐτὴ ἀπορροφηθεῖ στὶς «Ἠνωμένες Πολιτεῖες τῆς Εὐρώπης» (γιατὶ ὄχι τῆς Ἀμερικῆς ὡς 51ο State· καλύτερη «κάλυψη», ἀρτιότερο management τῆς ὅλης κομπίνας θάχαν ἐξασφαλίσει ἔτσι). Τί φωνές λοιπὸν γιὰ «ἐλλήνι» ἢ Μακεδονία» – μιᾶς Ἑλλάδος ξένης; Τί φωνές γι' ἄμυνα, προάσπιση – τίνος; Τῆς Ἑλλάδος, ποὺ δὲν ὑπάρχει, ποὺ εἶναι κατακτημένη; Δὲν τίθεται θέμα: «ἄμυνα», «προάσπιση» τοῦ ἀνύπαρκτου! Ἐκτὸς θέματος, ἀσύστατο, ἄτοπο, φαντασιῶδες. Ἐκεῖ λοιπὸν εἶναι τὰ πράγματα. Αὐτοῦ κατάντησε τὸ Ἔθνος – στὴν ἀνυπαρξία: ὑπάρχει μόνο γιὰ καὶ κατὰ τὶς «πολιτιστικὲς» κ.ἄ. ἐκδηλώσεις – λαϊκὴ τέχνη (καὶ νὰ μοσχοπουλιέται «ἐθνικά»: Gift shop) – ἐν ὀλίγοις: τὸ Ἔθνος σήμερα εἶν' ἀπλῶς ἐν' ἀνώδυνο φολκλόρ γιὰ τουρίστες, θεατὲς κ.λ.· κι ὅσοι πιστεύουν, πῶς κάτι μπορεῖ νὰ γίνει, πῶς ἡ ὑπόθεση «ἐκκρεμεῖ», μᾶλλον σύντροφοι τοῦ Δὸν Κιχώτη εἶναι, ζοῦν, καὶ μὲ πάθος, σὲ χώρους φαντασίωσης, δηλ. ἐκλαμβάνουν τοὺς «εὐσεβεῖς τῶν πόθους» ὡς πραγματικότητα ἢ (οἱ «πραγματιστικότεροι» ἀπ' αὐτοὺς) ὡς δυνατότητα πάντως. Δὲν ὑπάρχει Ἔθνος οὔτε κἀν σὰν κάτι δυνάμει (: ἡ ἐνοποιούμενη Εὐρώπη δέχεται καὶ τὶς «περιφερειακὲς κουλτοῦρες» – δὲς "International Herald Tribune", φύλλο τῆς 4/5/93, ρεπορτάζ/ἄρθρο μὲ τίτλο: «French say 'Oc, to Regional Languages». Γιατὶ ὄχι; Ἀβλαβές.

Ἀνύπαρκτη Ἑλλάς! Καὶ «ξοφλᾶνε» ὅλοι αὐτοὶ οἱ ἐργολάβοι τοῦ <ἀντ>ἐθνικοῦ ξεπουλήματος μὲ τὸ νὰ κατεβάζουν τὰ μαθητάρια σὲ «πύρινες» συγκεντρώσεις· ἐνάντια σ' ὅ,τι «ἀπειλεῖ» μιὰ «πατρίδα», ποὺ ὡς πραγματικότητα ἔχει πρὸ πολλοῦ χαθεῖ, πεθάνει, καταλυθεῖ, ἀφανιστεῖ – ἔτσι ποὺ οὔτε «στάχτη καὶ μούλμπερη» νὰ μὴ μπορεῖ κανεὶς νὰ τῆς εὐχηθεῖ γιὰ τὶς τόσες ἀνομίες τῆς – ἢ νὰ τὰ στριμώχνουν στὶς ἐκκλησίες καὶ τοὺς μιᾶνε γιὰ τοὺς «ὀσίους» Κύριλλον καὶ Μεθόδιον, δηλαδὴ διαμορφώνουν τ' ἀδιαμόρφωτα μυαλά τους «δι' ἐμβαπτίσεως» εἰς τὰ «αἰέρορα νάματα» τῶν θέσεων ποὺ συνιστοῦν τὸ «ἰδεολογικὸν ὄπλοστάσιον», τ.ἔ. κάλυμμα (εἶδος ...σελλοφάν), τὸ τόσο ἐξυπηρετικὸ τῶν βλέψεων καὶ τόσο προωθητικὸ τῶν συμφερόντων τῆς συντεχνίας αὐτῆς, τῆς ὁμάδας συμφερόντων αὐτῆς (Interest Group, ἀκριβῶς ὅ,τι ὁ τραγικὸς Γιαννόπουλος ὀνόμαζε παραστατικότηα: *παπαδουρία*), τῆς ἀνέκαθεν ἀντ-εθνικῆς καὶ ἀείποτε ἀνθελληνικῆς (αὐτῆς ποὺ παρὰ νὰ «προσκυνήσει» τὸν Ἀποστάτη, ὅπως ἔλεγε, προτιμοῦσε ὡς καὶ τὸν Ἀγαρηνὸ ἀκόμα), μ' αὐτῆς τῆς «νομενκλατούρας» λοιπὸν τὶς «θέσεις» ...human engineering σὲ δάρος τῶν Ἑλληνο[ὑποτίθεται] παίδων, μ' αὐτὲς σὲ «σύνδεση»

δήθεν με την Έλληνική Πατρίδα προς διαμόρφωσιν «Ελλήνων» (τάχα) συνειδησιακά, διανοητικά, αντιληψιακά διαβρωμένων απ' την αξιολογία μιᾶς ξένης και ἔθνοκαταλυτικῆς παράδοσης – «Ελλήνων» κομμένων και ραμμένων στὰ μέτρα αὐτοῦ τοῦ ξενισμού/ἀνθελληνισμού, Ἑλλήνων πού καθαυτὸ δὲν θὰ εἶναι Ἑλληνες. Ἀλλὰ ποιός/πῶς θὰ ξεμπλέξει αὐτὸ τὸ σχοινί, πού 2000 τόσα χρόνια τώρα ἔφτιαξε τὸν δρόχο πού μᾶς στραγγάλισε;

Ἔρρωσο

Κώστας Πανάγου

E. Βενιζέλου 7, 159 61 Ψυχικὸ

Σύγχυση καὶ ψευδαισθήσεις νεαροῦ ἀναγνώστη

Κύριε διευθυντά,

Ἐπιτρέψατέ μου ἀρχικῶς, νὰ συγχαρῶ ἐσᾶς προσωπικῶς, ὅσο καὶ τὸ ἐπιτελεῖο τῶν συνεργατῶν σας γιὰ τὸν ἐπίπονο μὰ εὐγενικὸν ἀγῶνα πού διεξάγετε.

Ἐπειδὴ ἡ ἀναζήτησις τῆς ἀληθείας, ὅσο καὶ ὁ ἔθνοκεντρικὸς τρόπος σκέψεως εἶναι στοιχεῖα τῆς Ἑλληνικότητος – καὶ κατὰ συνέπειαν θίξιμα ἀπὸ τὶς πολυτίμες σελίδες τοῦ «Δαυλοῦ» –, θὰ ἐπιθυμοῦσα νὰ σᾶς ἐκθέσω μίαν ἀποψη διαφορετικὴ ἀπὸ τὴν ἤδη ἐκπεφρασμένη ἀπὸ τὸν «Δαυλό», σχετικῶς μὲ τὸ ἔρεθος τῶν ἐθνικῶν προοπτικῶν στὸ ὁποῖο, ἐκπεσὼν, παραπαίει σύμπτῃ ὁ Ἑλληνισμός.

Ἐκρηκτικὲς ἔρρευες πού ἄπτονται ἐπιστημῶν, ὡς εἶναι λίγο ἢ πολὺ γνωστὲς στὸ εὐρύτερο κοινὸ τοῦ «Δαυλοῦ», καταδεικνύουν μὲ τὸν πλέον βοερό καὶ πανηγυρικὸ τρόπο τὴν ἀδιάλειπτη αὐτοχθονία καὶ τὴν ὁμοφυλία τῶν κατοίκων τοῦ εὐρύτερου Πελαγονικοῦ χώρου (Ἑλληνικὴ Χερσόνησος - Μ. Ἀσία). Καὶ στηριζόμενος σ' αὐτὴν τὴ μεγάλη ἀλήθεια κάθε Πανέλληνας θὰ ὁμολογοῦσε στὸ ὅτι θὰ ἀξίζε κάθε θυσίας μία προσπάθεια ἀλληλοπροσέγγισις καί, μακροπρόθεσμα, ἐπανένωσις τῶν λαῶν τῆς ἐρυντέρας πέριξ τοῦ Αἰγαίου περιοχῆς σὲ μία Ἑλληνικὴ Ἀμφικτυονία. Τὸ ἐπίτευγμα θὰ ἦταν ὄντως κοσμοϊστορικῆς ἐμβελείας: θὰ ἔθετε αἰώνιο τέρμα στὸ ἀδελφοκτόνο αἵματοκύλισμα πού τὰ ἱστορικὰ ψεύδη ἄφησαν ὡς διαθήκη στὸν διηρημένον Ἑλληνισμό τῆς Ἑλληνικῆς Χερσονήσου καὶ τῆς Μικρασίας: θὰ συνίστατο σὲ ὀριστικὸ φραγμὸ κάθε προσδοκίας βαρβάρων ἐπιδρομῶν Ἀνατολῆς καὶ Ἑσπερίας.

Πολὺ περισσότερο, θὰ ἀνήγειρε ἐμπεδὸκλεια τείχη ἐναντία στοὺς νοσογόνους ἀνέμους τῶν ἰδεολογημάτων τῆς Χαναανικῆς ἐρήμου: θὰ πυρπολοῦσε μὲ καθαρτήρια φλόγα τὴν Ἑλληνικὴ ἐθνικὴ ψυχὴ: θὰ σφυρηλατοῦσε νέους, γνήσιους Ἑλληνικοὺς Πολιτισμούς.

Ἄν κατεδάσουμε ὁμῶς τὸ βλέμμα μας ἀπὸ τὰ ὑψηλὰ καὶ τὰ αἰώνια στὸ δόρυβορο τοῦ σύγχρονου Μεσαίωνα, θὰ καταστῇ αὐτομάτως «ἡελίου φαεινότερον» τὸ εὔρος τῆς διεισδυτικῆς τῶν ἐξουσιαστικῶν τακτικῶν τύπου «διαίρει καὶ βασίλευε» στοὺς λαοὺς τῆς μεγάλης Ἑλληνικῆς Κοιτίδας: χάος ἐπικρατεῖ στίς συνειδήσεις τῶν λαῶν αὐτῶν: Οἱ «Βούλγαροι» νιώθουν Βούλγαροι – ἢ, χειρότερα, ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων Θρακῶν, ἀλλὰ μὴ Ἑλληνες! Οἱ «Τούρκοι» αἰσθάνονται Τούρκοι – ἢ, χειρότερα, αὐτόχθονες ἀπὸ τὴν ἀρχαιότητα στὸ Μικρασιατικὸ χωρὸ, ἀλλὰ μὴ Ἑλληνες! Οἱ «Μακεδόνες» νιώθουν Σλάβοι – ἢ, τὸ πολὺ, ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων Μακεδόνων, ἀλλὰ ὄχι Ἑλληνες! Καὶ ἂν τὰ ἀρχαιολογικὰ εὐρήματα δὲν τοὺς στηρίζουν στίς (ἀστήρικτες, ἄλλωστε) εἰκασίες τους, ἐπιβεβλημένη πρακτικὴ θὰ εἶναι ἡ καταστροφή (ὅπως στίς Βορειοηπειρωτικὲς ἀρχαιοότητες ἀπὸ τὶς ἀλβανικὲς ἀρχές), ἡ ἀλλοίωσις καὶ διαστρέψις [ὅπως στὰ εὐρήματα τῆς «πρωτοτουρκικῆς» (!!!) γραφῆς τοῦ Vichy] ἢ ἔστω ἡ ἀπόκρυψις (ὅπως στὰ ἐξαφανισθέντα εὐρήματα τῆς Ἀνατολικῆς Ρωμυλίας ἀπὸ τὸ Βουλγαρικὸ κράτος). Ἐμμονὴ ἰδέα στίς (κατὰ τὰ ἄλλα καθευδούσες) συνειδήσεις αὐτῶν τῶν Γενιτσάρων εἶναι ἡ σκόπιμη συρρίκνωσις τοῦ Ἑλληνισμοῦ μὲ κάθε μέσο καὶ ἀπὸ κάθε

άποψη. [Στό δὲ πρόσφατο παράδειγμα τοῦ Σκοπιανοῦ ψευδοκράτους ὁ «Δαυλός» ἔχει προτείνει στρατηγικὴ φιλικῆς προσέγγισης καὶ κάθε εἶδους διείσδυσης ἀπὸ μέρος τῆς Ἑλλάδας πρὸς τὰ Σκόπια, μὲ τὸ σκεπτικὸ ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἐνοχλοῦνται οἱ Ἑλλαδίτες μὲ τὴν ἀνέγερσιν ἑλληνικῶν συμβόλων πέραν τῶν σημερινῶν συνόρων μας, στὸ βαθμὸ πού τὸ Ἑλληνικὸ Κράτος δὲν ἔχει ἀγκαλιάσει παρὰ ἓνα μέρος τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Κατὰ τὴν προσωπικὴ μου κρίσιν τὰ Σκόπια δὲ βαπτίζονται «Μακεδονία» ἀπὸ ἀγάπη γιὰ τὸν Ἑλληνισμό, ἀλλὰ γιὰ νὰ ἐξυπηρετήσουν τὰ δόλια σχέδια ἐξουσιαστῶν τύπου Κίσιγγκερ ἢ Πάπα, ἐνῶ στὸ χορὸ τῶν εἰς βάρος τῆς Ἑλλάδος διεκδικήσεων θὰ ἀποπειραθεῖ νὰ ἀκολουθήσῃ τὸ σύνολο, ἴσως, τῶν ὁμόρων κρατῶν].

Πιθανότατα νὰ μποροῦμε ἀκόμη νὰ ἀνοίξουμε ἓναν σκληρὸ ἐπιστημονικὸ ἀγῶνα – μέσα ἀπὸ ἀνθρώπινες μετρήσεις, γλωσσολογικὲς συγκρίσεις καὶ ἐπιβεβαιώσεις μέσα ἀπὸ τὰ ἱστορικὰ κείμενα – καὶ νὰ τεινοῦμε χεῖρα φιλίας πρὸς κάθε καλοπροαίρετο «Βουλγαρο»-Ἑλληνα, «Τουρκο»-Ἑλληνα ἢ «Σλαβο»-Ἑλληνα. Ἄν ὅμως, παρ' ἐλπίδα, τὸ γνωστὸ μας ὀπλοστάσιον δὲν εἰσβάλλει στὶς πυρῶνες, μισελληνικὲς συνειδήσεις τῶν Γενιτσαρῶν, τότε τὸ ὄνειρο τῆς Ἑλληνικῆς Ἀμφικτυονίας – γιὰ νὰ γίνῃ κάποτε πραγματικότητα καὶ ὄχι εὐχὴ γραμμένη σὲ κλεισμένους σελίδες – θὰ πρέπει νὰ τὸ δοῦμε σὰν τὸ τέρμα ἐνὸς κατ' ἀνάγκην αἱματοδαμμένου δρόμου, μέσα ἀπὸ τὸν ὁποῖο νέοι Μεγάλοι Ἀλέξανδροι θὰ ὀρκισθοῦν ἐκδίκηση γιὰ κάθε ἐγκλημα κατὰ τοῦ Ἑλληνισμοῦ, θὰ κόψουν τὰ ἄλυστα ἐξουσιαστικά δεσμά καὶ θὰ ἐπιβάλουν τὴν ἑλληνικὴ τάξιν πραγμάτων στὴ μεγάλη Ἑλληνικὴ Πατρίδα τῆς Χερσονήσου τοῦ Αἴμου καὶ τῆς Μικρασίας.

Ἀσφαλῶς δὲ αὐτὸ τὸ ζήτημα εἶναι εὐρύτερο ἀπὸ «μερικὰ τετραγωνικά γῆς» ἢ τὸ «χωράφι τοῦ παπποῦ» κάποιων. Ἡ Βόρειος Ἡπειρος καὶ ἡ Ἀνατολικὴ Ρωμυλία, ὁ Πόντος καὶ ἡ Βόρειος Κύπρος, ἡ Ἱμβρος, ἡ Τένεδος, ἡ Ἰωνία, εἶναι ἑλληνικὲς πατρίδες – καὶ ὡς Ἑλληνες θὰ τις διεκδικήσουμε ἐν καιρῷ – ὄχι λόγῳ τίτλων ἰδιοκτησίας ἀγροτεμαχίων κάποιων παπποῦδων, ἀλλὰ ἐπειδὴ ὁ ἔθνομός μας τις πότισε μὲ ποταμούς ἀπὸ αἷμα, δάκρυ καὶ ἰδρώτα, ἐπειδὴ ἐκεῖνο τὸ ἱερὸ χῶμα ἀνθίσει ἐλευθερία καὶ

κάρπισε ὑψηλὸ πολιτισμὸ ἐπὶ ἀμέτρητες χιλιετίες ἑλληνικῆς παρουσίας. Καὶ ἐν πάσῃ περιπτώσει κανεὶς δὲν ἔχει δικαίωμα – ἐφ' ὅσον πάλλεται ἀπὸ πατριωτισμὸ ἀγνὸ – νὰ λησμονεῖ καὶ νὰ ἐγκαταλείπει τὰ ἑκατομμύρια συνειδητῶν Ἑλλήνων τοῦ ἀλύτρωτου (μέχρι στιγμῆς) Ἑλληνισμοῦ, πού ζοῦν μὲ τὸ μαχαῖρι τοῦ Τούρκου, τοῦ Σλάβου ἢ τοῦ Βούλγαρου δυνάστη στὸ λαιμό...

Εὐλογα, ἐξ ἀντιθέτου, θὰ ἀναπηδήσῃ τὸ ἐρώτημα: Μὲ ποιά εὐσημα θὰ διεκδικήσῃ τὸ διαλυόμενον Ρωμαϊκὸ Κρατίδιον τὸ μακρόπνοο ρόλο, πού μόλις περιεγράφη; Μήπως φέρθηκε ἐντιμότερα ἀπὸ τοὺς Γενίτσαρους ἀπέναντι στὴν ὑπόθεσιν τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνισμοῦ; Μήπως φρόντισε νὰ δώσει ἠθικά πρότυπα καὶ ἑλληνοκεντρικὴ μόρφωσιν στὴ νεολαία; Μήπως ἡ Ἑλλάς – ὑπὸ ὁποιαδήποτε ἡγεσία – ἐπεδίωξε νὰ ἀσφαλίσῃ τὴν ἤδη ἀπελευθερωμένη ἐπικράτειά της διὰ τῆς ἀποτρεπτικῆς ἰσχύος τῶν Ἑνόπλων τῆς Δυνάμεως; Μήπως ἔστω δοκίμασε νὰ προστατεύσῃ τὴν τιμὴ τῶν παιδιῶν της, πού πίπτουν καὶ σήμερον ὑπὲρ πατρίδος; (Παραπέμπω στοὺς νεομάρτυρες τοῦ Ἑλληνισμοῦ Σιαλμά καὶ Κλεοδούλου...). Ἡ μήπως ἐπάξια κερδίζει τὸν πολλὰ ὑπαινισσόμενο τίτλον τοῦ «Ρωμαϊκοῦ», ὅσο καὶ ἂν διαμαρτύρονται ὅλοι ἐκεῖνοι οἱ συμπλεγματικοὶ πού ζοῦν ἀπὸ αὐτό;

Στὴν ἀδιάκοπην πορείαν τοῦ πρὸς τὴν Ἑλληνικότητα ὁ «Δαυλός» ἔχει ἐπανειλημμένα ἐπισημάνει τὰ διαστρεβλωτικὰ ἴχνη τῆς γνωστῆς-ἄγνωστης συμμορίας τῆς Ἑρήμου, πού ἀπὸ τις σκιὲς τῶν Στοῶν καὶ τῶν Συναγωγῶν βάλλει ἐναντίον τῆς Πατρίδος καὶ τοῦ Πνεύματος πού μᾶς ἐγέννησαν. Αὕτῃ ἡ συμμορία ἔχει εἰσδύσει στὴν κρατικὴ μηχανὴ καὶ τὴν πλημμύρισε μὲ τὴν νοοτροπία τοῦ «Ρωμαϊκοῦ». Εἶναι ἡ ρίζα τοῦ Κακοῦ, πού μαστίζει τὸν τόπον μας, εἶναι ἡ ρίζα τῆς Λογοκρατίας, πού μαστίζει τις συνειδήσεις μας.

Τὸ Ρωμαϊκὸ δυνάται νὰ γίνῃ ἑλληνοπρεπὲς, κραταιὰ καὶ ὑπερήφανη ὄντοτητα, ἀρκεῖ καθένας μας νὰ ἀποβάλῃ τὸ ραγιαδισμό καὶ τὴν ξενοδοουλείαν, νὰ πάψῃ νὰ αἰσθάνεται μειωμένος καὶ ὑπηρετῆς. Νὰ γυμνάσῃ τοὺς ὤμους πού θὰ πρέπει νὰ σηκώσουν τὸ μέγα βάρος τῆς Ἀλήθειας, νὰ ἔχει ὡς μοναδικὴ σταθερὰ τοῦ ἐθνικοῦ συμφέροντος καὶ ὡς μοναδικὸ πρότυπὸ τοῦ τὴν ἐναρετότητα σκέψης καὶ πράξης. Οἱ

«Νέοι Παρθενῶνες» θέλουν φυλετικό υπό-
δαθρο, ασφαλῆ πατρίδα καὶ ψυχικὴ ἐλευ-
θερία...

Ἐντὸς δὲ τῶν πλαισίων τῆς ἁθλίας πραγ-
ματικότητος ποὺ μᾶς κατακλύζει ἴσως τὸ
πρῶτο πρᾶγμα ποὺ ὀφείλουμε νὰ ἐνστερνι-
στούμε – ἂν θέλουμε τὴν ἐλληνοποίηση τοῦ
«Ρωμαϊκοῦ» – εἶναι: νὰ ἀποβάλουμε τὶς
φοβίες περὶ «ἐθνικιστικῆς ὑστερίας». Ὅταν
τὰ κάστρα τῆς Διεθνοῦς Ἐξουσίας ἐνο-
χλοῦνται ἀπὸ τὸν «παρανοϊκὸ ἐθνικισμὸ
τῶν Ἑλλήνων» καὶ ὅταν οἱ ἐγγύρωι
θιασῶτες τοὺς – μὲ ὅποια ἀπόχρωση καὶ ἂν
ἀνεβαίνουν στὴ σκηνὴ τοῦ Κοινοβουλευτι-
κοῦ κουκλοθεάτρου – συναντῶνται στὴν

κοινὴ τοὺς ἀντίθεση ἐνάντια στὸν πατριω-
τισμὸ, ποὺ δὲν περνᾷ ἀπὸ τὰ δικά τοὺς κα-
νάλια, μήπως ἀθέλητα ὑπέδειξαν ἓναν σο-
δαρὸ ὑποψήφιο ἀνατροπέα τοὺς;

Μετὰ πλείστης τιμῆς

Α.Δ.

Φοιτητῆς Οἰκονομικοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν
Στρ. Δαγκλῆ 129, 111 45 Ἀθῆναι

Υ.Γ.: Παρακαλῶ νὰ παραβλέψετε τυχόν λάθη
τονισμοῦ: Ἡ «ἐκπαιδευτικὴ» εἰρκτὴ τοῦ Ρωμαί-
κου μοῦ στέρησε ἀπὸ νωρὶς τὴν πολυτονία, καὶ
καταβάλλω προσπάθεια γιὰ τὴν ἀποκατάσταση
τῆς γραφῆς μου.

Σημείωση «Δαυλοῦ»:

Γιατὶ ὁ νεαρὸς ἐπιστολογράφος ἐπιρρίπτει εὐθύνες σὲ Τούρκους, Ἀλβανούς,
Σκοπιανούς, Βουλγάρους κ.λπ. γιὰ ἀλλοίωση, ἀπόκρυψη κ.λπ. τῶν ἀποδείξεων
τοῦ ἐλληνικοῦ τοὺς παρελθόντος, ὅταν παραδέχεται ὅτι τὸ Ρωμαϊκὸ Κρατίδιο
πράττει τὰ ἴδια καὶ χειρότερα; Καὶ γιατί αὐτοὶ εἶναι «γενίτσαροι», ἐπειδὴ δὲν δέ-
χονται τὴν ἐλληνικότητα τῆς γραφῆς τοῦ Βισῦ, καὶ ἐμεῖς, οἱ Ἑλλαδικοὶ-Ρωμιοί,
δὲν εἴμαστε τρισεχειρότεροι προδότες τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ὅταν ὄχι μόνο καταστρέ-
ψαμε τὴν ἐλληνικὴ παράδοση, ἀλλὰ ἀρνηθήκαμε π.χ. τὴν ἐλληνικότητα τῆς
γραφῆς τῆς Κρήτης, τῶν Μυκηνῶν, τῆς Πύλου ἀλλὰ καὶ τοῦ ἴδιου τοῦ Ἑλληνι-
κοῦ Ἀλφαδήτου;

Ἀλλοῦ βρίσκεται ὁ κίνδυνος κατὰ τοῦ Ἑλληνισμοῦ κι ὄχι ἐκεῖ ποὺ φαντάζεται
ὁ νεαρὸς ἐπιστολογράφος: Οἱ προδότες καὶ νεκροθάφτες τοῦ Ἑλληνισμοῦ εἴμα-
στε ἐμεῖς οἱ ἴδιοι. Καὶ ὑπαρχούσης τῆς σκληρῆς αὐτῆς πραγματικότητος, οἱ γύ-
ρω ἀπὸ ἐμᾶς δὲν μποροῦν νὰ ἀποτελοῦν τὸ ἄλλοθί μας γιὰ τὴν παρακμὴ καὶ
ἀθλιότητά μας καὶ δὲν ἔχουν καμμιά εὐθύνη γι' αὐτὸ ποὺ γίνεται: Τὸ «μοντέλο»
τοῦ μισελληνισμοῦ τοὺς τὸ δίνουμε ἐμεῖς. Ἡ τὸ καταλαβαίνομε καὶ τὸ λέμε κα-
θαρὰ αὐτὸ ἢ συνεχίζομε τὸ παλιὸ τροπάρι τῆς ρωμαϊκῆς ὑποκρισίας, νὰ ὑπο-
ψιαζώμεθα δηλαδὴ τοὺς ἄλλους ὡς ὄργανα μισελλήνων ἐξουσιαστῶν καὶ νὰ
ἀπαιτοῦμε ἀπὸ τοὺς ἄλλους νὰ σεβασθοῦν τὴν Ἑλλάδα, τὸν Ἑλληνισμὸ καὶ τὴν
Ἑλληνικότητα (ποὺ τὸ πράττουν πάντως καλύτερα ἀπὸ ἐμᾶς!) κι ἐμεῖς νὰ τ'
ἀρνούμεθα καὶ νὰ τὰ ποδοπατοῦμε ἢ, τὸ χειρότερο, νὰ προσχωροῦμε ἀνόητα
στὴν ἰδεολογία ἢ τὴν πρακτικὴ διαφόρων «ἐθνικιστικῶν» σεναρίων-παγίδων,
ποὺ πάντοτε εἶναι κι αὐτὰ σχεδιασμένα ἀπὸ τὴν μισελληνικὴ Διεθνή Ἐξουσία.
Ἄν ἀπαλλαγῇ πλήρως καὶ εἰς «θάθος» ὁ νεαρὸς ἐπιστολογράφος μὲ τόλμη καὶ
γενναιότητα ἀπὸ τὴν ψευδαἰσθηση τῆς ἀπατηλῆς ταυτότητος Ἑλλάς = Ρωμαί-
κο Κρατίδιο (ἢ Ἑλλήν = ὁ πολίτης τοῦ Ρωμαϊκοῦ Κρατιδίου – τρομάρα μας!),
τότε σίγουρα θὰ μπορέσῃ ν' ἀπαλλαγῇ καὶ ἀπὸ τὴν προφανῆ ἰδεολογικὴ σύγχυση
καὶ πάλι – στὸν ὅρο Ἑλληνισμὸς συμπεριλαμβάνομε δεθαίως καὶ τοὺς «γενίτσα-
ρους» τοῦ νεαροῦ φίλου μας. Καὶ τὸ σημαντικώτερο, θὰ μπορέσῃ νὰ ἀπαλλαγῇ
καὶ ἀπὸ τὶς προφανεῖς ἐθνικιστικῆς του ἀνταπάτες, ποὺ εἶναι ὑποβολὲς ξένων
καὶ ποτὲ δὲν εἶχαν – οὔτε τώρα ἔχουν – ὅποιαδήποτε σχέση μὲ τὴν Ἑλληνικότη-
τα.

Γιατί χαρίζουμε τὰ Σκόπια δῶρο στὴν Ἀγκυρα;

Ἀγαπητὲ Δ.Ι.Α. τοῦ «Δαυλοῦ»,

Διάβασα τὸ ἄρθρο σας στὸ 134 τεῦχος τοῦ «Δαυλοῦ» μὲ τίτλο «Στὸ τελευταῖο σκαλί» καὶ ἀνέπνευσα. Εἶπα, νὰ ἕνας ἄνθρωπος, ποὺ σκέπτεται καὶ αὐτὸς σὰν καὶ μένα, μπράβο του, ποὺ ἔχει τὸ θάρρος νὰ τὰ λέει τόσο καλὰ ἔξω ἀπὸ τὰ δόντια του.

Γιατὶ ὅλο αὐτὸ τὸ διάστημα ποὺ «φαγοθήκαμε» μὲ τὴν ὀνομασία τῶν Σκοπίων, ἐγὼ ἐδῶ στὴν Κάλυμνο, μόνη μέσα στὸ σπίτι, γιατί ἔχω τὴν ἀτυχία νὰ λείπουν τὰ παιδιά, τρώγομαι γιὰ τὴν παρανόηση ποὺ ἔχει κυριέψει ὅλους σχεδὸν τοὺς Ἕλληνες μὲ τὸ ζήτημα τῶν Σκοπίων.

Παρέλυσαν σχεδὸν ὅλες οἱ ὑπηρεσίες τοῦ Κράτους μὲ τὸ νὰ τρέχουν πρωθυπουργὸς καὶ ὑπουργοὶ στὸ Ἐξωτερικόν, γιὰ νὰ μὴ μᾶς πάρουν τὸ ὄνομα «Μακεδονία»! Μὰ ποιὸς ἀμφισβητεῖ ὅτι ἡ Μακεδονία εἶναι Ἑλληνική; Μήπως κατὰ βάθος ἐμεῖς; Μήπως μὲ τὸ νὰ τὸ λέμε καὶ τὸ ξαναλέμε ἐμεῖς, βάζουμε καὶ τοὺς ἐταίρους μας σὲ ἀμφιβολία; Τὰ Σκόπια εἶναι ἓνα μικρὸ φτωχὸ κρατίδιο, ποὺ τώρα βρίσκεται σὲ κρίσιμη θέση, καὶ θὰ μπορούσε ἡ Ἑλλάδα μὲ μιὰ δυναμικὴ εἰρηνικὴ οἰκονομικὴ, πολιτικὴ πολιτιστικὴ νὰ διεισδύσουμε μέσα του, νὰ τὸ δεχθοῦμε σὰν ἀδελφὸ καὶ σὰν σύμμαχο κρά-

τος καὶ νὰ τὸ ἀφομοιώσουμε σιγά-σιγά. Ὑπάρχουν περίπου 400.000 Ἕλληνες στὰ Σκόπια, ὁμιλοῦντες τὴν Ἑλληνικὴ γλῶσσα.

Ἐδῶ ὁλόκληρη Ρωμαϊκὴ αὐτοκρατορία κατῴρθωσαν νὰ ὑποτάξουν οἱ Ἕλληνες πνευματικά, καὶ τώρα θὰ φοδηθοῦμε τὰ Σκόπια; Ἡ Ἑλλάς ἡττηθεῖσα ὑπέταξε τὸ δάρβαρο Λάτιο. Γιατὶ αὐτὴ ἡ κακότης, ἡ ἐχθρική διάθεση γιὰ τὶς γειτονικὲς μας χώρες, γιατί τόσος φόβος; Ἐμεῖς δὲν φοβηθήκαμε τὶς ὁρδὲς τοῦ Χίτλερ τὸ 1940, καὶ θὰ φοδηθοῦμε τώρα τὰ Σκόπια, ποὺ βρίσκονται σὲ τέτοια ἁλῆ; Καὶ νάρχεται ὁ Ὁξάλ ἀπὸ τὴν Ἀγκυρα στὰ Σκόπια, νὰ κάμνει τὸν προστάτη καὶ νὰ... χαϊδεύει τὰ παιδιά, τὰ ἀδελφία μας. Καὶ μεῖς νὰ μαλλώνουμε γιὰ τὸ ὄνομα, καὶ νὰ ἀφήνουμε τὸ κρατίδιο νὰ τὸ πάρει δῶρο στὴν ἐπιρροή της ἡ Τουρκία... Ὁχι, ἐμεῖς πρέπει τὸ κρατίδιο αὐτὸ νὰ τὸ κρατήσουμε φίλο καὶ σύμμαχό μας, ὥστε νὰ εἶναι ἀσφαλισμένα τὰ ὁρίωντα καὶ τὰ συμφέροντα τῆς Ἑλλάδος.

Μετὰ τιμῆς

Νίκη Μπιλλήρη

Συγγραφεὺς-λογοτέχνης

85 200 Κάλυμνος

Μιὰ μητέρα μιλά γιὰ τὴν μόρφωση τῶν παιδιῶν της

Ἀγαπητὲ κ. Λάμπρου,

Τὰ συγχαρητήριά μου γιὰ τὴν προσπάθεια ποὺ καταβάλετε, νὰ ξυπνήσετε τὶς κοιμισμένες συνειδήσεις τῶν Νεοελλήνων καὶ νὰ τοὺς βοηθήσετε νὰ γοῦν ἀπ' τὸν λαβύρινθο, στὸν ὁποῖο τοὺς σπρώχνουν ὅλοι ὅσοι ἔχουν ἀναλάβει τὴν ἐκπαίδευση καὶ τὴν καλλιέργειά τους. Τὸ περιοδικὸ σας ἔπεσε τυχαῖα στὰ χεῖρά μου, γιατί οὐδεὶς γνωστός μου ἔχει παρόμοιες ἀναζητήσεις καὶ ἐρωτηματικά. Δὲν σᾶς κρύβω, πὼς στὴν ἀρχὴ μὲ ξένισε τὸ περιεχόμενο καὶ οἱ ιδέες του. Εἰδικά, πὼς ὁ πολιτισμὸς τῶν Ἑλλήνων εἶναι πολὺ παλαιότερος, πὼς αὐτοὶ πρῶτοι διέδωσαν τὴ γραφὴ στίς δόριες χώρες κ.λπ. Βλέπετε, μορφώθηκα κι ἐγὼ σ' αὐτὰ τὰ σχολεῖα ποὺ διδάσκουν «μυθολογία» καὶ στὸ μάθημα τῶν Ἀρχαίων Ἑλλη-

νικῶν ἀναλύουν τὰ κείμενα γραμματικά καὶ συντακτικά, ἀλλὰ ποτὲ ἰδεολογικά. Μέσα ἀπ' τὰ διβλία τοῦ σχολείου «γνώρισα» τοὺς Ἕλληνες ὡς ἀπλοϊκοὺς, εὐθυμοὺς καὶ γραφικούς. Ἀκόμα ἔχω στὸ μυαλό μου τὴν εἰκόνα τοῦ Ἀρχιμήδη, νὰ γυρνᾷ γυμνὸς στὴν πόλη καὶ νὰ φωνάζει «Εὐρηκα! Εὐρηκα!». Γιὰ τοὺς μεγάλους φιλοσόφους, τί μάθαμε; Τίποτα. Σχεδὸν γιὰ τὸν Σωκράτη τὸ μόνο ποὺ μᾶς ἔμεινε εἶναι, πὼς ἦταν παντρεμένος μὲ μιὰ «στρίγγλα» κ.ο.κ. Ποιὸς μᾶς μίλησε π.χ. γιὰ Ὁρφικά Μυστήρια; Τὸ πολὺ-πολὺ νὰ μᾶς ἀφήσαν τὴν ἐντύπωση, πὼς οἱ Ἀρχαῖοι Ἕλληνες μεθοκοποῦσαν καὶ ὀργίαζαν πρὸς τιμὴν τοῦ Διόνυσου.

(Σκέφτηκα πολὺ: Τὸ ὅτι μισοῦν τὸν Ἑλληνισμό ὅλοι οἱ «σύμμαχοι», «φίλοι» καὶ

«έταϊροι» είναι πασιφανές. 'Αλλά ἔμεις τί κάνουμε; Καί τί μπορῶ νά κάνω ἐγώ προσωπικά, ὅταν ὅλοι οἱ γνωστοί καί φίλοι μέ θεωροῦν ἄθεη, αἰρετική καί βλάσφημη, ἐπειδὴ ἀμφισβητῶ τήν ταύτιση Χριστιανισμοῦ-Ἑλληνισμοῦ καί τή Βίβλο; Μέχρι ἐθνικίστρια καί ρατσίστρια μέ ἔχουν ἀποκαλέσει. Σέ ποιούς νά μιλήσω, ὅταν τοὺς δλέπω νά κουνοῦν τὸ κεφάλι καί νά μέ ξεγράφουν ἀπ' τῇ λίστα τοῦ Παραδείσου;

Δέν ξέρω, ἂν ἀξίζει τὸν κόπο νά ἀγωνίζομαι ἐναντία τῶν στρεβλῶν ἰδεῶν τους. Μοῦ ἀπαντοῦν, πῶς ἔτσι ἔμαθαν σὸ σχολεῖο. «Ἐτσι τὰ δρῆκαν, ἔτσι τὰ δέχτηκαν, ἔτσι θὰ τ' ἀφήσουν». Δέν θέλουν τὴ γνώση, τὸν ἀντίλαλο, τὴν συζήτηση. Εἶναι ἐφησυχασμένοι, ἐνδιαφέρονται μόνο γιὰ τὴν ὑλική πλευρὰ τῆς ζωῆς. Λεφτά, ρούχα, ταινίες, αὐτοκίνητα, διακοπές ἀπασχολοῦν τὴ σκέψη τους.

Τὸ μόνο ποὺ μπορῶ νά κάνω εἶναι νά περάσω τὴ δίψα γιὰ γνώση στὰ παιδιά μου. Ἔχω δυὸ κόρες, Μικρὲς ἀκόμα. Εὐπλάστη ἡ ψυχὴ καί ἡ σκέψη τους. Θὰ προσπαθῶ νά ἀφυπνίσω τὸ πνεῦμα τους. Νά τίς κάνω νά θέτουν ἐρωτήματα καί νά ἔχουν ἀντιρροήσεις. Νά μὴν δέχονται ὅ,τι τοὺς σεργιῶνουν οἱ ὁποιοὶδήποτε μέ τὴν ὁποιοδήποτε πρόθεση. Νά εἶναι ἄτομα ἐλεύθερα καί σκεπτόμενα. Νά μὴν φοβοῦνται κανέναν Θεό, καμμιά τιμωρία μεταθανάτια. Νά μὴν ξεχωρίζουν τοὺς ἀνθρώπους ἀνάλογα μέ τὴ φυλὴ, τὸ θρησκευμα, τὸ χρῶμα τοῦ δέρματος. Δέν φτάνει νά γράφει ἡ ταυτότητα «Ἑλληνας». Πρέπει ν' ἀγαπᾷς τὸν τόπο σου, τὴν ἱστορία σου, νά ψάχνεις τίς ρίζες σου καί τίς κρυμμένες ἀλήθειες. Δέν ξέρω, ἂν εἶναι ἀρκετὸ αὐτὸ ποὺ πράττω. Ἐτσι κι ἄλλιῶς στὸν τόπο ποὺ ζῶ δέν γνωρίζω ἄλλους Ἑλληνες.

Σᾶς εὐχαριστῶ ποὺ ἐκδίδετε αὐτὸ τὸ περιοδικό. Μὴ σᾶς πτοοῦν τὰ κτυπήματα. Ἀληθινὰ μοῦ ἀνοίξατε τὰ μάτια. Μοῦ δείξατε ἀλήθειες, ποὺ ὅλοι ἀποσιωποῦν καί κρύβουν. Δώσατε ὄνομα στοὺς φόβους καί τίς ἀμφιβολίες μου. Καί ἐπιπλέον τώρα ξέρω, πῶς δέν εἶμαι ἡ μόνη, ποὺ ἀμφισβητῶ τὸ κατεστημένο. Δέν εἶμαι ἡ μόνη, ποὺ ἀγωνιῶ γιὰ τὸ ποὺ πᾶμε.

Μακάρι περισσότερα ἐντυπα νά φιλοξενούσαν τίς ἀπόψεις σας. Μακάρι ἀνθρωποὶ σὰν κι ἐσᾶς νά ἐγραφαν τὰ σχολικά διδλία, ποὺ θὰ διαβάσουν αὐριο τὰ παιδιά μου.

Μακάρι νά ξυπνοῦσαν οἱ Ἕλληνες, νά σῆκωναν τὸ ἀνάστημά τους, νά ἐδειχναν τίς ἀρετές τους, νά πάλευαν γιὰ τὸ μέλλον τους. Ἴσως ἔτσι κερδίζαμε τὸ σεβασμὸ τῶν ἄλλων λαῶν. Γιατί σήμερα τὸ μόνο ποὺ ἔχουμε νά ἐπιδείξουμε εἶναι τὸ ἐνδοξο παρελθόν μας καί τὰ ἐπιτεύγματα τῶν προγόνων μας.

Σᾶς εὐχαριστῶ ποὺ διαβάσατε τὸ γράμμα μου. Δέν φιλοδοξῶ νά φιλοξενηθεῖ σὸ περιοδικό σας. Συγχωρήστε μου τὸ μονοτονικό καί ὅποια συντακτικὰ ἢ φραστικὰ λάθη. Ξέρω, πῶς ἡ γλῶσσα μας εἶναι πλούσια καί τὸ δικό μου λεξιλόγιο περιορισμένο. Κι ὅμως στίς Πανελλαδικές βαθμολογήθηκαν μέ 17 σὸ μάθημα τῆς Ἑκθέσεως. Φανταστήτε, πόσο καλὰ Ἑλληνικά γνωρίζουν οἱ νέοι τῆς γενιᾶς μου. Γιὰ τοὺς νεώτερους δέν τολμῶ οὔτε νά συζητήσω. Πάντως γνωρίζουν ἀπταιστώως τὴν Ἀγγλική, γιατί ὅπως-δήποτε εἶναι περισσότερο ἐνδιαφέρον νά μεταφράζεις τὰ ἄσματα τοῦ Μάικλ Τζάκσον ἀπὸ τὴν «Ἀντιγόνη»...

Με βαθύτατη ἐκτίμηση
Κασσάνδρα Θωμαΐδου
Μεσολογίου 32, Πάτρα

Δραστηριότητες «ἀποστόλων» τοῦ Φοινικισμοῦ

Κύριε διευθυντά,

Τοὺς τελευταίους μῆνες παρακολούθησα τέσσερις διαλέξεις σὲ διαφορετικούς χώρους στὴν Ἀθήνα ἐπὶ ὀνόματι συμπολιτῶν μας, μέ θέματα ποὺ ποίκιλαν ἀπὸ τὸ «Ἰδαῖο ἄντρο» ἕως τὴν «Βιβλιοθήκη τῆς Ἀλεξανδρείας» καί ἀπὸ τὸ πρόγραμμα «Ἰδρυκος»

γιὰ τὸν πλοῦτο τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσας ἕως τὸν «Ὅμηρο». Κοινὸ γνώρισμα τῶν ὁμιλητῶν ἡ καθηγητική τους ιδιότητα, οἱ ἐπιτελικές τους θέσεις στὴν κρατικὴ μηχανή καί ἡ πληθώρα τῶν ἐπιστημονικῶν τους τίτλων καί περγαμηνῶν. Καί οἱ τέσσερις ὁμιλητές, ἀνεξαρτήτως τοῦ θέματος

πού πραγματεύτηκαν, θεώρησαν καθήκον και υποχρέωσή τους να αναφερθούν στους Φοίνικες, με πληροφορίες που τις διέκρινε μια σιγουριά προσωπικής μαρτυρίας, ενώ από την άλλη τους διέκρινε μια υποτονικότητα και μια ασάφεια, που τους υπαγόρευε τάχα το επιστημονικό τους κύρος, σε πληροφορίες μείζονος σημασίας για τον Έλληνισμό.

έμαθαμε ότι ή παρουσία των Φοινίκων στην Κρήτη «έχει ξεκαριδωθεί στους γεωμετρικούς χρόνους», και ότι οι Φοίνικες και ξένοι τεχνίτες δίδαξαν στους Κρήτες την τέχνη της χρυσοχοΐας. Έτσι μετά την πλύση έγκεφάλου μας από τον διονικό πρόεδρο του Παιδαγωγικού Institutum της χώρας, που έχει κατορθώσει να περάσει σ' όλα τα σχολικά βιβλία όλων των βαθμίδων από

Κραυγή από τους Έλληνόφωνους της Ιταλίας: «Πρέπει να ζούμε και να πεθαίνουμε για τη γλώσσα»

Προς τους αδελφούς μας Έλληνες της Μητέρας Ελλάδος:

Αδελφία μας, αν θέλουμε την αναγέννηση της Ελλάδος, ήρθε ο καιρός. Ας προχωρήσουμε όλοι μαζί, να πετάξει κλάδους ο κορμός. Πριν μās σαπίσουν το σαράκι της αδιαφορίας και της διχόνοιας ο χωρισμός. Οί μέρες είναι πονηρές και οί χρόνοι τρύπιοι.

Πρέπει να ζούμε και να πεθαίνουμε για τη γλώσσα, τη γλώσσα την Έλληνική, ό,τι καλύτερο έκαμε ή διανόηση πάνω στη γη. Όποιος έχασε τη μάνα του ξέρει από όρφανια. Ρωτήστε μας. Οί γυναίκες να γεννούν τα παιδιά και να τα βαπτίζουν με αρχαιοελληνικά όνόματα. Ας αναστήσουμε τους νεκρούς μας. Ας εργαζόμαστε περισσότερο απ' ό,τι τρώμε. Και ας σωμαίνουμε περισσότερο απ' όσο όμιλούμε, για ν' ακούμε τα δήματα των καιρών.

Αν γνωρίζουμε την ιστορία μας, δεν χρειαζόμαστε των ξένων τίς συμβουλές. Έχουμε τόσον ήλιο, που μās περισεύει. Διαβάστε «Δαυλό». Διαλέγουμε το καλύτερο απ' όσα υπάρχουν. Όχι πώς συμφωνούμε σε όλα. Αλλά είναι αληθινός, πολύ πιο αληθινός από τα βιβλία που διδάσκονται τα παιδιά στα σχολεία.

Δεν δίνουμε συμβουλές. Σας γράφουμε, γιατί έχουμε ματώσει. Από τόσα λίγα και τόσο μικρά πράγματα πεθαίνει ή Ελλάδα. Πονάμε μόνοι. Μά μένουμε έδω. Ούτε μέτρο πίσω. Έκτός από τα δάκρυα, όσα μās έχουν απομείνει, σās στέλνουμε και την αγάπη των γερόντων μας. Όσο θά υπάρχουν.... Μē τη σκέψη μās Αναγεννημένης Ελλάδος,

Ίερεϋς Renato Delos
Π. Πιτσελάς
Parrocchia «Maria SS, Assunta»
Martano, Ιταλία

Από τον όμιλητή περί του Ίδαίου άντρου π.χ., που Αθηναϊκή έφημερίδα τύπωσε αποσπάσματα της όμιλίας του στις 6/2/93 για την ευρύτερη ενημέρωση του κοινού,

την πρώτη του Δημοτικού έως την τρίτη Λυκείου και το Πανεπιστήμιο το κακοηθέστατο ψέμα περί της Φοινικικής προέλευσης του Έλληνικού αλφαβήτου, και που

είναι ένας από τους κύριους υπεύθυνους για τις ανακρίδειες που περιλαμβάνει το διδλιαράκι για την Μακεδονία, που πέρσιν τύπωσε και μοίρασε κατά χιλιάδες το 'Υπουργείο Παιδείας στα σχολεία του έσω-τερικού και του έξωτερικού για την εύαισθητοποίηση των 'Ελληνοπαίδων, όπως αναφέρεται στον πρόλογο (και το όποιο, ενώ δεν γίνεται καθόλου λόγος για τον ήλιο, το έμβλημα του βασιλικού οίκου του Φιλίππου, αντίθετα μάς πληροφορεί ότι το 168 π.Χ. εγκαθίστανται οι πρώτοι 'Εβραίοι στη Μακεδονία — μόνο ο μήνας και η ήμερα εγκατάστασης τους λείπει, τόση σιγουριά), έχουμε τώρα την πληροφορία, ή όποια λόγω του κύρους του όμιλητή παίρνει την μορφή έπιστημονικής ανακοίνωσης, ότι οι Φοίνικες έμαθαν στους Κρήτες την τέχνη της χρυσοχοΐας. 'Ο όμιλητής δεν δρῆκε εύκαιρία στην όμιλία του να αναφέρει για τό πανάρχαιο δίκαιο της Γόρτυνας, γιατί τότε θά χτύπαγε έντονα ή άφέλεια των πρόσφατων ή παλαιότερων περί ανθρωποθυσιών ίσχυρισμών του.

Είμαι να άπορεί κανείς και να διερωτάται ΓΙΑΤΙ αυτή ή άντιεπιστημονική προσπάθεια συρρίκνωσης του 'Ελληνισμού και ή τεχνική διόγκωση της παρουσίας μίας άσιατικής φυλής, που δεν άφησε κανένα

έργο πνευματικό ή καλλιτεχνικό στους χώρους εγκατάστασής της, ΓΙΑΤΙ αυτή ή διαστρέβλωση της αλήθειας εις βάρος της κληρονομιάς των 'Ελλήνων από πολιτογραφημένους 'Ελληνες.

Τό κακό θά διορθωθεί, φαντάζομαι, όταν αυτοί οι άρχαιοφιλογίζοντες κρυφοβολόγοι μας, που έχουν αναλάβει την άναβάθμιση (έναν είναι δυνατόν!) της παιδείας των 'Ελλήνων, παραδεχτούν, ότι, όπως πιστεύουν ότι πρέπει να διατηρήσουμε την πρόσφατη πίστη μας άνόθευτη, άλλο τόσο πρέπει και την πανάρχαια γλώσσα και ιστορία μας, που μέ πρόσχημα των συχνών άναβαθμίσεων και συγχρόνων τάχα έπιστημονικών άπόψεων προσπαθούν αυτοί και οι όμοιοί τους τά τελευταία 1500 χρόνια μέ 1002 τρόπους να τις άλλοιώσουν.

Τελειώνοντας θά ήθελα να τους συστήσω να άπαλλαγούν από τό σύνδρομο του έξορκιστή που τους διακατέχει, γνωρίζοντάς τους ότι ή θρησκεία δεν έθνίζει και ό 'Ελληνισμός δεν είναι άμαρτία, για να ζήσουν αυτοί έν ειρήνη στα δεξιά του 'Αβραάμ και έμεις καλύτερα...

Γ. Μ. Σωτηρίου

Καθηγητής Τ.Ε.Ε.

Μοσχονησιών 37, 112 58 'Αθήνα

'Επιβεβαίωση των άποκρυπτογραφήσεων του κ. Διογένους

'Αξιότιμε κ. Λάμπρου,

Σχετικά μέ τ' αναφερόμενα στίς έρευνες του κ. Καλλιμάχου Διογένους στον «Δαυλό» για τις άποκρυπτογραφήσεις των Γραμμικών Γραφών μας περί «Μών» (= ανθρώπων), «Μού» (ή χώρας της «Κούϊ») κ.λπ., έπιτρέψτε μου να προσθέσω, ότι στο διδλίο του Τζέιμς Τσέρτσογουερντ *«Λεμουρία, ή Χαμένη 'Ηπειρος θεών και ανθρώπων»* υπάρχουν πολλά γεγονότα (σύμβολα, γραφές κ.ά.), που επιβεβαιώνουν τά πορίσματα του ως άνω έρευνητοϋ σας.

'Ο άρχαιολόγος Τζέιμς Τσέρτσογουερντ

άπό τον περασμένο αιώνα, κερδίζοντας την έμπιστοσύνη των ιερέων ένός 'Ινδικού ναού, κατόρθωσε να μελετήσει τις ένεπιγραφες πλάκες Ναακάλ και να τις άποκρυπτογραφήσει βάσει των άπορρήτων «κλειδιών» που είχαν διαφυλάξει οι σοφοί Ρίσις. Οι πλάκες αυτές διασώθηκαν σύμφωνα μέ τις μαρτυρίες των ιερέων από την χώρα Μού (Λεμουρία), την θυθισμένη πλέον 'Ηπειρο στον 'Ωκεανό.

Μεξικάνικες έπίσης πλάκες, που δρέθηκαν από τον Νίβεν, έχουν την ίδια πηγή μ' αυτή των Ναακάλ, δηλ. τά ιερά κείμενα της

Μοῦ. Τὸ «*Χειρόγραφο Τροάνα*» χρονολογεί τὴν ἐποχὴ πού θυθίστηκε ἡ Μοῦ περίπου στὰ 12.500 χρόνια πρὶν. Ἡ Μοῦ ἴδρυνε πολλές ἀποικίες στὴν γῆ, οἱ ὁποῖες, μάλιστα ἀποκοῦσαν τὴν ἰκανότητα γιὰ αὐτοδιάθεση, μετατρέπονταν σὲ αὐτοκρατορίες ἢ βασιλεία, πάντα ὑπὸ τὸν ἔλεγχο τῆς Μητρικῆς Γῆς.

Ὁ ἥλιος, πού ἀποκαλεῖτο *Pā*, ἦταν τὸ ἀπόλυτο καὶ ἀνώτατο σύμβολο τῆς θεότητας. Ὁ *Pā* ἦταν ἐπίσης σύμβολο τοῦ βασιλιᾶ. Ὁ πλήρης τίτλος ἦταν: *Pā-Μοῦ ἢ Ἡλιος-Μοῦ*. Ὁ νέος βασιλιάς ἀποκοῦσε τὸν τίτλο τοῦ *Γιοῦ τοῦ Ἡλίου* ἢ τοῦ γιοῦ τῆς Αὐτοκρατορίας τοῦ Ἡλίου.

Ὁ Πλάτων ἀναφέρεται σ' αὐτὴν τὴν ἡπειρο στὸν «*Τίμαιο*» καὶ στὸν «*Κριτία*»: «Ἡ ἡπειρος τῆς Μοῦ εἶχε 10 λαούς». Ὁ Πρόκλος ἔγραφε: «Οἱ χώρες τῆς Δύσης εἶχαν 10 λαούς». Οἱ δύο Ἕλληνες φιλόσοφοι τὴν ἀναφέρουν ὡς ἕνα μὲ τὴν ἱερὴ τῆς ὀνομασία καὶ ὁ ἄλλος μὲ τὴν γεωγραφικὴ τῆς («Χῶρες τῆς Δύσης»).

Ὁ «Ἕλληνικὸς σταυρὸς» ὑπῆρξε πάντοτε αἶνιγμα γιὰ τοὺς ἐπιστήμονες, γιατί ἐμφανίζεται πολλές χιλιάδες χρόνια πρὸ

Χριστοῦ καὶ συναντᾶται σὲ πολλές ἐπιγραφές ἀνὰ τὸν κόσμο. Ἐμφανίζεται ἰδιαίτερα σὲ κείμενα τοῦ Γιουκατάν καὶ τῆς Κεντρικῆς Ἀμερικῆς. Ὁ «Ἕλληνικὸς σταυρὸς» ὑπῆρξε τὸ κεντρικὸ σχῆμα τοῦ πριγκηπικοῦ θυρεοῦ τῆς Μοῦ — τῆς Αὐτοκρατορίας τοῦ Ἡλίου. Ὁ Γουίντερ (Winter) στὸ ἔργο του «*Γουατεμάλα*» ἀναφέρει: «Τὸ μυστηριώδες σύμβολο τοῦ Ἕλληνικοῦ σταυροῦ, πού τὸ συναντήσαμε καὶ στοὺς λίθους τοῦ Κονιόγκου καὶ τοῦ Κοπάν, ἔχει προκαλέσει πολλές συζητήσεις».

Ἐνα ἔπος τῶν Μάγια, πού ἀναφέρεται στὴν καταστροφή τῆς Μοῦ καὶ στοὺς 64.000.000 κατοίκους πού χάθηκαν μαζί της, ἀποτελεῖται ἀπὸ τὰ γράμματα τοῦ Ἕλληνικοῦ Ἀλφαβήτου. Στὸν «*Δαυλὸ*» μπορεῖ νὰ βρεῖ κανεὶς, ἀποκρυπτογραφημένες πολλές πινακίδες Γραμμικῆς Γραφῆς, πού ἀναφέρονται στοὺς *Μόες* μὲ τὴν μέθοδο Chadwick (τεύχη 126, 128-129, 130, 134).

Μετὰ τιμῆς
Ζωὴ Ζωγράφου
Καίσαρειας 68, Ἀθήνα

Ὑπ' ὅσιν παντὸς ἐνδιαφερομένου (V)

Ἀγαπητὲ κ. Λάμπρου,

Μοῦ ἐπιτρέπεται νὰ σᾶς συγχαρῶ, ἐσᾶς, τὸν κ. Κούτουλα, τοὺς παράγοντας τῆς «Ἑστίας Νέας Σμύρνης», διὰ τοὺς κόπους καὶ τὰς θυσίας σας, γιὰ νὰ μᾶς προσφέρετε αὐτὴ τὴν πνευματικὴν πανδαισία στίς 28/4/93 στὴν αἴθουσα «Πάνος Χαλδέλος». Τὰ λόγια περιπετεῖουν. Ἡ θαυμάσια ἰδέα τοῦ κ. Παν. Κοκκινόπουλου στὸ τεῦχος 123, «*Ὅλοι μαζί νὰ πολεμήσουμε γιὰ ὅ,τι ποιοῦμε*» καὶ τῶν ἄλλων μετέπειτα φίλων τοῦ «*Δαυλοῦ*» στὰ τεύχη 124, 128-129, 132, 135, ἦταν γιὰ μένα ἀναρρίπση τῆς φλόγας πού ἔκαιγε πάντοτε. Χάρis στὸν «*Δαυλὸ*» ἐλπίζω τὸ ὄνειρο νὰ γίνῃ πραγματικότης τώρα.

Φίλοι συναναγνώστες τοῦ «*Δαυλοῦ*», ἂς

ὑλοποιήσουμε τὴν ἰδέαν αὐτὴ. Καταλαβαίνω, ὅτι ἡ θέση τοῦ Περιοδικοῦ ἐπὶ τοῦ ὅλου θέματος εἶναι λεπτή, παρακαλῶ ὅμως νὰ γίνῃ ὁ «*Δαυλὸς*» ὁ συνδετικὸς κρίκος, ὥστε ὁ διακαὴς πόθος μας νὰ γίνῃ πρᾶξις.

Διαμένω στὴν ἐπαρχία, δὲν εἶμαι ὁ κατάλληλος νὰ ἀναλάβω τὸν ὅλον συντονισμόν, γι' αὐτὸ παρακαλῶ ἕναν ἢ πολλοὺς διαμένοντας ἐν Ἀθήναις, πού ἐνστερνίζονται αὐτὴ τὴν ἰδέαν, νὰ ἀναλάβουν πρωτοβουλίες.

Μὲ ἐκτίμηση
Θάνος Χ. Γιαννιάς
Κοραῖ 2, Τρίπολις 221 00
Τηλ. 071/224321

Γλωσσολογικά

Λίαν αποκαλυπτικοί υπήρξαν τῷ ὄντι οἱ ἐπιστήμονες πού ἀρθρογράφησαν στήν Κυριακάτικη ἐφημερίδα. Ἔδωσαν ἐκεῖ τὸ παρόν τους ὅλοι οἱ δημοτικισταὶ (νεο)γλωσσαμύντορες. Μὲ νηφαλιότητα καὶ λαμπρὰ ἐπιχειρήματα μᾶς ἐπεισαν ἀπόλυτα, ὅτι θὰ ἀποτελέσῃ ἐθνικὴ συμφορὰ τυχόν διδασκαλία τῶν ἀρχαίων.

Πρῶτος ἀπ' ὅλους ὁ κύριος Μαρωνίτης, πού καταληφθεὶς ἀπὸ ἱερὰν μαρτυρίαν ὡς ἄλλη Κασσάνδρα θρηνοῦσε καὶ προανήγγειλε τὰ δεινὰ τῆς ἐπερχόμενης διγλωσσίας. Καὶ διέβλεπε, ἂν ἐπικρατοῦσε ἡ διδασκαλία τῶν ἀρχαίων Ἑλληνικῶν στὰ Γυμνάσια, σφαγὰς, δηώσεις, ἐξανδραποδισμοὺς καὶ ὀλοκαυτώματα καθ' ἅπασαν τὴν ἐπικράτειαν. Τέτοια ἄκρως ἐπιστημονικά...

Πιὸ πρακτικὸς καὶ εὐτυχῶς πιὸ γενναῖος ὁ κύριος Π. Τερζῆς προέταξε τὰ στήθη του (ὄχι σὰν τοὺς τρακόσιους τοῦ Λεωνίδα, γιατί αὐτοὺς τοὺς ἔχει ἀποκηρύξει) καὶ ὥρμησε ἀκάθεκτος. Ὑψωσε τὸ ἀνάστημά του καὶ βροντοφώνησε: «Ὁχι! Δὲν θὰ περάσουν αὐτοὶ πού ζητοῦν τὴν ἀναδίωξη τοῦ ἱστορικοῦ παρελθόντος. Τί νὰ τὸν κάνουμε τὸν σωφρονιστικὸ διδακτισμὸ καὶ τοὺς ἡρωϊκοὺς τόνους;» Ἐμεῖς εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νὰ συμμεριστοῦμε ἀπόλυτα τίς ἰδέες του. Βεβαίως τί χρειάζονται ἡ ἱστορικὴ ἀλήθεια, τὸ ἥθος καὶ ἡ ἀρετὴ τὴν σήμερον ἡμέραν. Ὅ,τι προλάβουμε καὶ ξεπουλήσουμε γιὰ λίγη δόξα, γιὰ λίγη «μαύρη» καὶ γιὰ λίγη, τέλος πάντων, ἀπόλαυση. Οἰκοθεν δὲ νοεῖται, ὅτι μαθηταὶ τοιούτων διδασκόντων εἶναι οἱ καταλληλότεροι, γιὰ νὰ μεταλαμπαδεύουν τίς Ἑλληνικὲς ἰδέες στὰ πέρατα τῆς Οἰκουμένης.

Ἀντιθέτως ὁ κύριος Τ. Χρηστίδης ἔχει μακρόπνοους Εὐρωπαϊκοὺς προσανατολισμούς. Σοῦ λέει ὁ ἄνθρωπος: «Τί χρειάζονται τώρα τ' ἀρχαῖα καὶ τὰ καθαρευουσιάνικα συνώνυμα; Μιὰ ξένη γλῶσσα εἶναι τὸ ζητούμενον! Ἄντε καὶ δυό. Σάμπως πρόκοψε κανεὶς μὲ τ' ἀρχαῖα;» Καὶ μὲ τὸν κύριο Χρηστίδη θὰ συμφωνήσουμε. Διότι τί νὰ τὰ κάνουμε πιά τὰ Ἑλληνικά; Ἔτσι κι ἄλλιῶς ξεβρακωθήκαμε (ἀπὸ τέτοιες νοοτροπίες) στοὺς ξένους καὶ ὁ Νεοέλληνας γιὰ λίγα δολλάρια μέχρι καὶ σουαχίλι μαθαίνει, καί, ἅμα λάχει, πουλᾷ καὶ τὴν Ἀκρόπολη. Τὴν προγονικὴ κληρονομιά θὰ σεβαστῇ; Εὐγε διδάσκαλε. Ἐπιασες τὸ νόημα τῶν καιρῶν.

Ἐν τῷ μέσῳ δὲ ὅλων αὐτῶν ὁ κύριος Μπαμπινιώτης, τολμηρὸς, γενναῖος καὶ ἀποφασιστικὸς, νὰ παίξῃ τὴν κολοκυθιά μὲ τὸν ὑποστηρικτὴ τῆς ἡσσονος προσπάθειας κύριο Μαρωνίτη: «Νὰ δάλουμε Ἀττικοὺς πεζογράφους;», «Καὶ γιατί νὰ δάλουμε Ἀττικοὺς πεζογράφους;» «Ἐ! Τί νὰ δάλουμε;» «Νὰ δάλουμε Ἀλκαῖο καὶ Σαπφῶ», καὶ πάει λέγοντας. Στὸ μεταξὺ ὁ μαθητὴς τοῦ Γυμνασίου νὰ ἀναζητᾷ «δοῆθημα» (κοινῶς φυλλάδα, τυφλοσοῦρη ἢ μετὰφραση), γιὰ νὰ διαβάσῃ Παπαδιαμάντη. Σ' αὐτὸ ὁ μόνος πού δὲν φταίει εἶναι βέβαια ὁ κ. Μπαμπινιώτης. Εἶναι, βλέπετε, τελείως ἀναρμόδιος στὰ θέματα τῆς γλωσσικῆς παιδείας. Εὐτυχῶς δηλαδὴ πού κατὰ τοὺς ἀξίωτους καθηγητὲς δὲν ὑπάρχει λεξιπενία στήν Ἑλλάδα.

Ρε παιδιά, τὸ βρεγμένο ματσούκι πῶς λέγεται στὸν Ἡσίοδο;

Γιώργος Πετρόπουλος

Τὰ ὁψώνια τῆς «Ἑλληνολατρείας»

Ἑλλάδα, Ἑλληνικότητα, Ἑλληνικός πολιτισμός, θρησκεία καὶ φιλοσοφία. Ἐχετε ἀναρωτηθεῖ πόσο πράγματι μποροῦμε νὰ ἀγγίξουμε αὐτὲς τὶς ἔννοιες καὶ ὄχι ἀπλὰ νὰ τὶς προσεγγίζουμε, χωρὶς ποτὲ ἴσως νὰ μπορέσουμε ὁλοκληρωτικὰ νὰ τὶς κατανοήσουμε; Σκεφτήκατε πόσοι καὶ πόσοι γεννήθηκαν καὶ πέθαναν πλανώμενοι, πιστεύοντας ὅτι ἦταν Ἕλληνες, ἀλλὰ στὴν οὐσία δὲν ἦταν παρὰ μόνο στὴν ἀρχὴ τοῦ δρόμου;

Αἰῶνες μονοδιάστατων καὶ δογματικῶν ἀντιλήψεων περιβάλλουν τὸ ἱερὸ σῶμα τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Αἰῶνες, πού δὲν μποροῦν ἔτσι ἀπλὰ, πρόχειρα νὰ ἀγνοηθοῦν, ἀλλὰ θὰ πρέπει νὰ μείνουν γιὰ πάντα ζωντανοὶ στὴν μνήμη μας λειτουργώντας ὡς παράδειγμα, γιὰ νὰ ἀποφύγουμε στὸ μέλλον παρόμοια σφάλματα. Γιατί οἱ σημερινοὶ καιροὶ δὲν χωρᾶνε ἄλλα λάθη. Δὲν ὑπάρχει ἡ πολυτέλεια γιὰ ἄλλες ὀπισθοχωρήσεις, ἀποτελέσματα τῶν ἰδίων, τῶν δικῶν μας διαστικῶν ἐπιλογῶν.

Ζοῦμε στὸ σήμερα καὶ πρέπει νὰ κατανοήσουμε κατὰ πόσο μποροῦμε μέσα σ' αὐτὴν ἐδῶ τὴν κοινωνία νὰ διώσουμε τὶς ἀρχὲς τοῦ Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ καὶ πνεύματος. Δὲν ἤρθαμε στὸν κόσμο, γιὰ νὰ ἀποσυρθοῦμε ἀπ' τὰ ἐγκόσμια οὔτε γιὰ νὰ δημιουργήσουμε κλάστες, ὅπου οἱ λίγοι πού τὶς ἀποτελοῦν θὰ καταστήσουν μὲ τὸ πέρασμα τοῦ χρόνου τὰ φολκλορικά ὑπολείμματα ἐνὸς ἄλλοτε κραταίου πολιτισμοῦ, ὑλικοῦ καὶ πνευματικοῦ. Τοῦ Ἑλληνικοῦ.

Γιατὶ ὁ κίνδυνος εἶναι ὁρατός. Ἡ λανθασμένη λατρεία, πού ἀποδίδεται σὲ ὅτιδήποτε τὸ ἀρχαῖο Ἑλληνικὸ καὶ πού ἀγγίζει πολλές φορές καὶ αὐτὴν τὴν ἴδια τὴν παραφροσύνῃ, δὲν ἀποτελεῖ Ἑλληνικὸ στοιχεῖο καὶ ὀδηγεῖ στὴν ἀπομόνωση καὶ τὸν γενικὸ περίεργο. Ὁ Ἕλληνας καὶ ὁ Ἑλληνικὸς νοὺς κατ' ἐπέκτασιν δὲν γνώριζαν τὴν σκοπιμότητα, καὶ οἱ ἐμμένοντες σὲ κάποια σταθερὴ ἀντίληψη χωρὶς ροὴ καὶ ἐξέλιξη τύγχαναν ἀντικείμενο περιφρονήσεως ἀπὸ τοὺς ὑπολοίπους Ἕλληνες. Τὰ πάντα ἐξελίσσονται καὶ ἐμεῖς δὲν μποροῦμε νὰ μείνουμε στάσιμοι. Δὲν μποροῦμε καὶ δὲν πρέπει νὰ μένουμε στοὺς τύπους ἀγνωῶντας τὴν οὐσίαν. Δὲν πρέπει νὰ καταλήξουμε «Ἑλληνολάτρες», ἀλλὰ Ἑλληνικοί. Καὶ ὁ ὁρος αὐτὸς ἀπὸ μόνος του προϋποθέτει ἐξέλιξη, ροή.

Παρατηρεῖται ἰδιαίτερα στὶς μέρες μας τὸ φαινόμενο μιᾶς ἔντονης πνευματικῆς δραστηριότητος μὲ θέμα τὴν ἐπιστροφή, τὴν ἀναβίωση τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς θρησκείας, φιλοσοφίας καὶ γενικότερα πνεύματος. Ἀρκεῖ καὶ μόνο ὁ ὁρος «ἀναβίωση», γιὰ νὰ στοιχειοθετηθεῖ τὴν μὴ ἑλληνικότητα τοῦ ὅλου ἐγχειρήματος. Δὲν ξαναστήνουμε κακόγουστα κἀτὶ πού ἔχει στὴν μορφή πού γνωρίζαν κάποιοι ἄλλοι σῆσει, ἀλλὰ ἐξελίσσουμε καὶ προσαρμόζουμε μερικὰ ἀπ' τὰ στοιχεῖα του μέσα στὴν σημερινὴ πραγματικότητα. Δὲν φοροῦμε χλαμύδες καὶ μανδύες, ἐπειδὴ τὸ ἔκαναν οἱ Ἀρχαῖοι Ἕλληνες, οὔτε θὰ καθαλήσουμε γαϊδουρίαι καὶ ἄλογα, ἐπειδὴ κάποτε αὐτοὶ τὸ ἔκαναν.

Ἀλλὰ οὔτε καὶ στὴν φιλοσοφία πρέπει νὰ μείνουμε στάσιμοι. Διαθέτουμε καὶ ἐμεῖς Ἑλληνικὸ νοῦ, γιὰ νὰ μπορέσουμε νὰ ἐμβαθύνουμε ἀκόμα περισσότερο στὴν οὐσία τῶν πραγμάτων. Δὲν περιμένουμε οὐρανοκατέβαιο «μάννα» ἀπ' τὰ ἀρχαῖα μας κείμενα, ἀλλὰ πιστεύουμε στοὺς ἑαυτούς μας καὶ συνεχίζουμε τὸ ἔργο τῶν προγόνων μας, χωρὶς παράλληλα ὅμως καὶ νὰ ἀγνοοῦμε τὶς πηγὲς τοῦ παρελθόντος, ἀλλὰ ποτὲ τοποθετώντας τες σὰν αὐθεντίες σὲ δάθρα πού δὲν ἐπιδέχονται ἀμφισβήτηση. Δὲν πρέπει νὰ παραγνωρίζουμε τὶς προόδους τῆς σημερινῆς ἐπιστήμης, ἀλλὰ οὔτε καὶ νὰ δεχόμαστε ἀδίαστα τὰ ὅποιαδήποτε ἐπιστημονικὰ συγγράμματα καὶ ἀνακαλύψεις τῆς ἐποχῆς μας.

Κυρίαρχο στοιχεῖο τῆς κρίσεώς μας ἄς εἶναι τὸ ἑλληνικὸ μέτρο, ὁ σεβασμὸς στὴν φύση, στὸ θεῖο (χωρὶς ὅμως αὐτὸ νὰ καταντᾷ δουλικὴ ὑποταγή), ἡ μὴ ἀποδοχὴ τῆς αὐθεντίας καθὼς καὶ ἡ αἰώνια πεποίθησις τοῦ Ἕλληνα στὴν λογικὴ ἱκανότητα τοῦ ἀνθρώπου. Λόγος καὶ λογικὸ ἄς καλύψουν τὸ δόγμα καὶ τὴν ἀποκάλυψη. Γιατὶ γιὰ τὸν Ἕλληνα δὲν ὑπῆρξε ποτὲ μέσα στὴν ὕγιή του σκέψη ἡ παραμικρὴ ἰδέα περὶ ἀποκαλύψεως καὶ εἰδικῶν κανόνων πού ὀφείλε νὰ τηρεῖ. Τὰ πάντα ἐτίθεντο ὑπὸ ἀμφισβήτηση. Τὸ πλῆθος τῶν φιλοσοφικῶν σχολῶν ἀποτελεῖ ἀπόδειξη γιὰ τὸ πῶς ἐννοοῦσαν οἱ πρόγονοί μας τὴν ἀναζήτησις τῆς ἀλήθειας. Ἀδέσμευτη, ἀπεριόριστη, ἀναρχή, μὴ συγκεκριμένη, ἐξελικτικὴ. Τὸ ἀποκαλυπτικὸ καὶ οἱ Ἕλληνες «μεσοί» τύπου Ἀπολλώνιου τοῦ Τυανᾶ ἀποτελοῦν μοναδικὴ ἐξαίρεσις, προῖον παρακμῆς καὶ ὄχι αὐθεντικῆς Ἑλληνικῆς δημιουργίας. Μεσοίς ὁ Ἑλληνισμὸς ποτὲ δὲν γνώρισε, μὰ οὔτε καὶ περίμενε. Καθὼς ἐπίσης... ἐξηγῆται, πού θὰ διᾶγαν τὸν «πρωτόγονο» λαὸ τῶν Ἑλλήνων, γιὰ νὰ ἐκπολιτίσουν: οὔτε οὐρανοκατέβαντες Ἕλληνες, πού ἀπὸ κάποιο μακρυνὸ πλανήτη ἀποίκισαν τὴν γῆ κατὰ μιὰ ἄλλη ἐκλογή, πού εἶναι τῆς μόδας κι αὐτὴ τώρα τελευταῖα... Ἡ γοητεία τοῦ μακρυνοῦ, τοῦ ἀνεξήγητου δὲν εἶναι ἀπόδειξη ἀλλὰ παρόρμησις.

Οἱ Ἕλληνες πίστεψαν πρῶτα στὸν ἄνθρωπο καὶ ὕστερα στοὺς θεοὺς τους· καὶ εἶναι ἐκεῖ πού πρέπει νὰ

εστιάσουμε την προσοχή μας σήμερα, πού οι ήθικες αξίες ξεπέφτουν και συνεχίζουν να καταρρέουν ανεξέλεγκτα. Να εντοπίσουμε τις ιερές αξίες του Έλληνικού πνεύματος και να τις κάνουμε μέσα απ' τις καθημερινές μας πρακτικές και πάλι διώσιμες. Φιλία, έρωτας, μέτρο, έλεγχος, διάλογος, απόδειξη, έρευνα, θεωρία, κατά φύσιν - ζήν, δικαιοσύνη, σεβασμός. Έννοιες ιερές πού αποτελούν την ραχοκοκαλιά του πολιτισμού μας. Αυτές είναι οι βάσεις και όχι τα σανδάλια και τα ιμάτια. Ούτε οι κολώνες και τα λυχνάρια.

Πρέπει να κατανοήσουμε, ότι εδώ, σήμερα τίθεται ο άγώνας και όχι στο παρελθόν. Πρέπει κάποια στιγμή να ξυπνήσει αυτός ο λαός απ' τον λήθαργο πού τον έχει ρίξει ο δογματισμός, η εξουσία και η μαγία για πλουτισμό. Γιατί υπάρχουν κι άλλα, πού έχουμε ξεχάσει ή υποβιάσει την σημασία τους. Να αναζητήσουμε λοιπόν, πώς μπορούμε να πραγματώσουμε την Έλληνικότητα μέσα απ' τις εσώτερες αξίες της και όχι μόνο βασίζόμενοι στα έξωτερά της, παρελθοντολογικά στοιχεία. Ας μη μηνυκάσουμε πνευματική τροφή αρκούμενοι στα άλλοτε. Τό ζήτημα είναι εμείς τί κάνουμε σήμερα. Αντιγράφουμε ή εξελίσσουμε; Προχωρούμε ή μένουμε στάσιμοι; Ίσως εδώ σέ αρκετούς από σάς έχει δημιουργηθεί η εντύπωση, ότι θεωρώ τα παλαιότερα πεπερασμένα και ανάξια λόγου πλέον, γεγονότα και πρόσωπα πού έχουν εκπληρώσει την αποστολή τους απλά. Όμως δεν είναι έτσι. Συμβαίνει ακριβώς το αντίθετο. Είναι αναγκαία όσο το αίμα πού κυλάει μέσα στις φλέδες μας, αλλά δεν πρέπει να κάνουμε τό λάθος να σταματήσουμε εκεί. Ο Άριστοτέλης, ο Επίκουρος, ο Ηράκλειτος, ο Αναξαγόρας και τόσοι άλλοι δεν έγραψαν τά έργα τους, γιά να μείνουν τά μοναδικά στο είδος τους συγγράμματα, αλλά γιά να δώσουν τό ερέθισμα σ' άλλους συγγραφείς και έρευνήτες να συνεχίσουν και να εξελίσουν τό έργο τους.

Σκεφθείτε ακόμα, ότι παρά τους τόσους διωγμούς πού υπέστησαν τά ελληνικά συγγράμματα και πνεύμα εν γένει, εν τούτοις μέχρι σήμερα ο κόσμος εξακολουθεί να μιλά γιά τό Έλληνικό θαύμα, όπως θγαίνει μέσα απ' τά αποκαίδια των περγαμηνών. Κι αυτό τό οφείλουμε στο ότι ποτέ ο Έλληνας δεν σταμάτησε να αναζητεί την αλήθεια και να μην δάξει φρόνο στην σκέψη του, όπως κάποιοι άλλοι, πού με δύο μόνο ιερά, όπως τά αποκαλούν, διδλία, κατέκτησαν ολόκληρο τον κόσμο και εξακολουθούν να κρατούν γερά τά ήνία της εξουσιαστικής και δογματικής τους κυριαρχίας, έναν κάποιοι δεν τους έμποδίσουν. Με δύο «αποκαλυπτικά» διδλία απέναντι στις μυριάδες των ελληνικών διεκδικούν τά πρωτεία. Και στον κόσμο του παραλόγου πού ζούμε, τά πήραν.

Και εδώ τίθεται τό ερώτημα: Εάν αυτά τά δύο συγκεκριμένα διδλία κατεστρέφοντο με την ίδια τακτική πού αυτοί εφήρμοσαν, πόσα άλλα ακόμα αποκαλυπτικά διδλία θά έπεφταν απ' τον ουρανό, γιά να «φωτίσουν» την ελληνίζουσα τους χρόνους εκείνους οίκουμένη; Πρέπει να καταλάβουμε, ότι αυτό πού επιζητούν είναι να εξεντελίσουν την ελληνική σκέψη μέσα απ' τό να την περιορίσουν στα τυπικά της στοιχεία κάνοντάς μας έτσι να δούμε μονοδιάστατα την σοφία, την άναρχη Έλληνική σκέψη, τον αντιεξουσιαστικό χαρακτήρα αυτού του πολιτισμού. Είναι στο χέρι μας σήμερα να μην ξανακάνουμε τά λάθη του παρελθόντος. Η έδραιοποιημένη αντίληψη περί θείου δεν έχει καμία θέση σέ κανένα ελληνικό νού. Τα κατακάθια του δογματικού τους τρόπου σκέπτεσθαι δεν αντιπροσωπεύουν επ' ουδενί λόγω αυτό πού οι πρόγονοί μας πρέσβευαν.

Και σάν έλεγχος γιά όσους πιστεύουν σέ ελληνικό αίμα, χρωματοσώματα και φυλετικά χαρακτηριστικά πού διαφοροποιούν τους Έλληνες των υπολοίπων λαών της γής, μιá φιλική συμβουλή: κατεβείτε απ' τό καλάμι! Γιατί ή Έλληνικότητα δεν είχε και δεν έχει κανέναν τοπικιστικό χαρακτήρα, δεν γνωρίζει σύνορα ούτε περιορίζεται σέ γονίδια. Προσπαθώντας να αποδείξετε τό «ιδιάζον» και τό «εκλεκτό» της ελληνικής φυλής, πέφτετε στην παγίδα πού κάποιοι άλλοι έπιμελώς σάς έχουν στήσει, μιλώντας γιά «περιούσιο λαό» και θέλοντας έτσι να σάς όδηγήσουν στο δικό τους γήπεδο, γιά να άναμετρηθείτε.

Όχι, φίλοι μου, και είναι καιρός να τό συνειδητοποιήσουμε όλοι μας, εμείς δεν μιλήσαμε ποτέ γιά ράτσα, μάτια γαλανά και ξανθά μαλλιά. Κάποιοι άλλοι τό έκαναν και αίματοκυλίσαν την οίκουμένη στο όνομα του απολυταρχισμού και του φόβου. Ο Έλληνισμός έχει σκοπό την εκμηδένιση των φυλετικών διακρίσεων, την κατάργηση των συνόρων, την πνευματική ένωση των ανθρώπων και όχι τον διαχωρισμό βάσει των έξωτερικών χαρακτηριστικών τους.

Αφήστε λοιπόν τά έμβατήρια, τά σύνορα, τις καραμουζες και τά σημαιάκια και όραματιστείτε παλεύοντας γι' αυτό και μόνο: έναν κόσμο λουσμένο στο ελληνικό φώς. Έναν κόσμο, πού οι χτύποι της καρδιάς του θά είναι ελληνικοί, τον κόσμο όπου τά όνειρά μας θά έχουν γίνει επιτέλους πραγματικότητα. Η έπιλογή δική σας.

Νέμεσις

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΜΠΕΞΗΣ

Δευκαλίων και Νώε

Η ΕΒΡΑΪΚΗ ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ ΠΕΡΙ ΚΑΤΑΚΛΥΣΜΟΥ

«Κάμε εἰς σεαυτὸν κιβωτὸν ἐκ ξύλων Γόφερ· κατὰ δωμάτια θέλεις κάμει τὴν κιβωτὸν καὶ θέλεις ἀλείψει αὐτὴν ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν μὲ πίσσαν. Καὶ οὕτω θέλεις κάμει αὐτήν· τὸ μὲν μήκος τῆς κιβωτοῦ θέλει εἶσθαι τριακοσίων πηχῶν, τὸ δὲ πλάτος αὐτῆς πενήκοντα πηχῶν καὶ τὸ ὕψος αὐτῆς τριάκοντα πηχῶν. Στέγην θέλεις κάμει εἰς τὴν κιβωτὸν καὶ εἰς πῆχυν θέλεις τελειώσει αὐτὴν ἄνωθεν· καὶ τὴν θύραν τῆς κιβωτοῦ θέλεις βάλει ἐκ πλαγίων· κατώγαια διώροφα καὶ τριώροφα θέλεις κάμει αὐτήν».

[Γένεσις στ' 14-16]

Ἄς ἀσχοληθοῦμε μὲ τὴν ἀξιοπιστία τῆς ἀφηγήσεως αὐτῆς περὶ τοῦ γεγονότος τοῦ Μεγάλου Κατακλυσμοῦ. Ἐὰν μὲ τὰ ἀνωτέρω στοιχεῖα ζητήσεις σήμερα τὴν βοήθεια ἑνὸς ναυπηγοῦ γιὰ τὴν ἀποπεράτωση κάποιας παρόμοιας πλωτῆς κατασκευῆς, τὸ μόνο ποὺ θὰ μπορέσει νὰ κάνει θὰ εἶναι ἓνα σχέδιο πλοίου ἀμφιβόλου πλευστότητος καὶ ἰσορροπίας. Ἀκόμα καὶ οἱ εἰδικοί τεχνίτες, ἂν κληθοῦν στὴν συνέχεια νὰ τὸ κατασκευάσουν, πάλι θὰ ἀντιμετωπίσουν προβλήματα λόγω τοῦ ἀνεφαρμόστου τοῦ σχεδίου καθὼς καὶ τοῦ τεραστίου, βάσει τῶν ἀναλογιών, γιὰ τὰ μέσα ἐκείνης τῆς ἐποχῆς, σκάφους). Ἀλλὰ ἡ Γένεσις μᾶς πληροφορο-

«...Καὶ ἐξολοθρεύσω Κρητας...»

Τάδε λέγει ὁ Κύριος: «Ἴδου ἐγὼ ἐκτείνω τὴν χεῖρα μου ἐπὶ τοὺς ἄλλοφύλους καὶ ἐξολοθρεύσω Κρητας καὶ ἀπολῶ τοὺς καταλοιποὺς τοὺς κατοικοῦντας τὴν παραλίαν. Καὶ ποιήσω αὐτοῖς ἐκδικήσεις μεγάλας, καὶ ἐπιγινώσκονται διότι ἐγὼ Κύριος ἐν τῷ δοῦναι τὴν ἐκδίκησίν μου ἐπ' αὐτούς». (Ἰεζεκιήλ, ΚΕ' 16-17).

Καὶ τάδε λέγει ὁ Κύριος: «Καὶ ἐξαποστελῶ πῦρ ἐπὶ τὰ τεῖχη Γάζης, καὶ καταφάγεται τὰ θεμέλια αὐτῆς. Καὶ ἐξολοθρεύσω κατοικοῦντας ἐξ Ἀζώτου, καὶ ἐξαρθήσεται φυλὴ ἐξ Ἀσκάλων, καὶ ἐπάξω τὴν χεῖρα μου ἐπὶ Ἀκκάρων, καὶ ἀπολοῦνται οἱ κάτοικοι τῶν ἄλλοφύλων, λέγει Κύριος». (Ἀμώς, Α', 7-8).

Καὶ ἀκόμη τάδε λέγει ὁ Κύριος: «Ἐν ἡμέρᾳ τῆς ὀργῆς Κυρίου... διότι Γάζα διηρασμένη ἔσται, καὶ Ἀσκάλων εἰς ἀφανισμόν, καὶ Ἀζωτος μεσημβρίας ἐκριφήσεται, καὶ Ἀκκαρὼν ἐκριζωθήσεται. Οὐαὶ οἱ κατοικοῦντες τὸ σχοῖνισμα τῆς θαλάσσης, πάροικοι Κρητῶν· λόγος Κυρίου ἐφ' ὑμᾶς, Χαναὰν γῆ

ρεῖ, ὅτι ἕνας βοσκός, ὁ Νῶε, μαζί με τοὺς γιουὺς του κατασκευάζουν αὐτὸ τὸ μεγαθήριο. Ὑπενθυμίζεται, ὅτι τὰ ρωμαϊκὰ φορητὰ πλοῖα, ποὺ εἶχαν ἀναλάβει τὸ ἔργο τῆς μεταφορᾶς ἐμπορευμάτων τόσο στὴν Μεσόγειο ὅσο καὶ πέρα ἀπ' αὐτήν, εἶχαν συνήθως μῆκος 24 καὶ πλάτος 8 μέτρων (1 πῆχυς = 70 ἑκατοστὰ περίπου).

Δὲν πρέπει ἀκόμα νὰ διαφεύγει τῆς προσοχῆς μας, ὅτι ὁ Νῶε καὶ οἱ δικοὶ του ἴσως ποτὲ στὴν ζωὴ τους δὲν εἶχαν ἀντικρύσει οὔτε ἤξεραν τί εἶναι θάλασσα. Γιατὶ «καὶ ἦτο ὁ Ἀβελ ποιμὴν προβάτων, ὁ δὲ Κάιν ἦτο γεωργός» (Γέν. δ' 2), καὶ «ἐγέννησεν ἡ Ἀδὰ τὸν Ἰαβάλ· οὗτος ἦτο πατὴρ τῶν κατοικούντων ἐν σκηναῖς, καὶ τρεφόντων κτήνη» (Γέν. δ' 20). Καὶ παρακάτω: «Ἐὰν λοιπὸν σᾶς καλέσῃ ὁ Φαραώ, καὶ εἴπῃ, ποῖον τὸ ἐπιτήδευμά σας; θέλετε εἰπεῖ, Ἄνδρες κτηνοτρόφοι εἴμεθα οἱ δοῦλοι σου ἐκ νεότητος ὑμῶν ἕως τοῦ νῦν, καὶ ἡμεῖς καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν».

Ἀλλὰ ἂς ἐξετάσουμε ποιά εἶναι ἡ σχέση καὶ τῶν Ἰσραηλιτῶν μετὰ τὸ ὕγρὸ στοιχεῖο, ὅπως διαφαίνεται στὴν Παλαιὰ Διαθήκη. Σὲ ὁλόκληρη τὴν *Γένεση*, ἂν ὄχι σ' ὁλόκληρη τὴν Βίβλο, ἐλάχιστες φορές ἀναφέρεται ἡ θάλασσα, ἐκτὸς ἀπὸ τὰ περὶ δημιουργίας τοῦ κόσμου καὶ τῆς διάβασης τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης. Καὶ σ' αὐτὴν τὴν δευτέρη περίπτωσι χρειάστηκε νὰ «ἀνοίξει» πάλι μετὰ «θαῦμα» ἡ θάλασσα, γιὰ νὰ διαδοῦν οἱ Ἑβραῖοι, καθ' ὅτι ὡς χερσαῖος λαὸς τῆς ἐρήμου δὲν ἐγνώριζαν νὰ κατασκευάζουν σχεδίες ἢ κάποια πλοίαρια.

Γιατὶ λοιπὸν ἡ Ἑβραϊκὴ ἱστορία τῆς διασώσεως τοῦ Νῶε ἔχει νὰ κάνει μετὰ τὸ ὕγρὸ στοιχεῖο, ἕνα στοιχεῖο ἄγνωστο καὶ μὴ προσφιλὲς στοὺς Ἰσραηλίτες (καὶ ὄχι μετὰ πυρκαϊά, σεισμό, ἡφαιστειο ἢ κάτι ἄλλο πιὸ οἰκεῖο σ' αὐτοὺς); Ἡ λογικὴ ἐξήγηση εἶναι, ὅτι ὑπῆρξε μίμηση ἑνὸς πρωτοτύπου, ποὺ μιλοῦσε γιὰ κατακλυσμό: Οἱ ἀντιγραφεῖς ἐπανελάβαν αὐτὸ ποὺ βρῆκαν ἔτοιμο.

→

ἀλλοφύλων, καὶ ἀπολῶ ὑμᾶς ἐκ κατοικίας, καὶ ἔσται Κρήτη νομὴ ποιμνίων καὶ μάνδρα προβάτων». (Σοφονίας, Β', 4-6).

Οἱ διαθέσεις τοῦ Κυρίου, πάντως, μεταβάλλονται ἄρδην, ὅταν ἀπευθύνεται στὸν «ἐκλεκτὸ-περιούσιον» λαὸ του. Τότε γίνεται γλυκύς, στοργικὸς, ἐνδοτικός, παραχωρητικὸς, γενναιοδωρὸς κ.ο.κ.

Τὰδε λοιπὸν λέγει Κύριος: «Καὶ νῦν ἐὰν ἀκούσητε τῆς ἐμῆς φωνῆς καὶ φυλάξητε τὴν διαθήκην μου, ἔσεσθαι μοι λαὸς περιούσιος ἀπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν· ἐμὴ γὰρ ἔστι πᾶσα ἡ γῆ· ὑμεῖς δὲ ἔσεσθέ μοι βασιλεῖον ἱεράτευμα καὶ ἔθνος ἅγιον. Ταῦτα τὰ ρήματα ἐρεῖς τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ». (Ἐξοδος, ΙΘ' 5-6).

Καὶ ἀκόμη τὰδε λέγει Κύριος: «Καὶ Κύριος εἵλατό σε σήμερον γενέσθαι σε αὐτῷ λαὸν περιούσιον, καθάπερ εἶπέ σοι, φυλάττειν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ καὶ εἶναί σε ὑπεράνω πάντων τῶν ἐθνῶν, ὡς ἐποίησέ σε ὀνομαστόν, καὶ καύχημα, καὶ δοξαστόν, εἶναί σε λαὸν ἅγιον Κυρίῳ τῷ Θεῷ σου, καθὼς ἐλάλησε» (Δευτερονόμιον, ΚΣΤ', 18-19).

Γίνεται σαφὲς ἀπὸ τὰ παραπάνω ὅτι ὁ θεὸς τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης δὲν εἶναι οἰκουμενικὸς θεός· ἀπεναντίας εἶναι θεὸς-προστάτης καὶ ὁδηγὸς μόνο τοῦ

→

Οἱ Ἕλληνες, λαὸς ναυτικὸς καὶ ἐξοικειωμένος μετὰ τὴν θάλασσαν, λογικὸ ἦταν νὰ ἀντιληφθῇ τὴν διάσωσιν δύο ἀνθρώπων μέσῳ ἑνὸς πλοιαρίου, μιᾶς «κιβωτοῦ», ὅπως μᾶς παραδίδει ἡ «Θεογονία». Ὁ Δευκαλίων, ὁ γυιὸς τοῦ Τιτάνα Προμηθέα, κατασκευάζει μετὰ ἀπὸ ἐντολὴν τοῦ Διὸς μιὰ μικρὴν κιβωτόν, ὅπου χωράει μόνον αὐτὸς καὶ ἡ γυναῖκα του Πύρρα μαζί με τὰ λίγα ἀναγκαῖα, γιὰ νὰ ἐπιβιώσουν στίς μέρες τοῦ κατακλυσμοῦ.

Ἐδῶ βλέπουμε καὶ πάλι τὴν ἀντιστροφή (βλ. «Δαυλὸν» τ. 137). Ἀπὸ τὴν μιὰ στὴν Ἑλληνικὴ θεώρησιν τὸ λογικόν, τὸ σύνηθες, τὸ πραγματικόν, τὸ συμβαῖνον καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλην στὴν Ἑβραϊκὴν τὸ ὑπερφυσικόν, τὸ τεράστιον, τὸ ἀσύνηθες, τὸ ἐπιδεικτικόν, αὐτὸ πού μετὰ λίγα λόγια ὁ Γερμανὸς ἱστορικὸς Θεόδωρος Μπίρτ ὀνόμασε χαρακτηριστικὰ «ἡ γνωστὴ Ἑβραϊκὴ φαντασία»: 9 μερόνυχτα περιπλανιόταν ὁ Δευκαλίων καὶ ἡ Πύρρα. 450 σχεδὸν ὁ Νῶε καὶ οἱ δικοὶ του μαζί με τὰ ζῶα. Ἐνα μικρὸ πλοιαρίον τὸ μέσον σωτηρίας τῶν Ἑλλήνων. Περίπου στὸ μέγεθος ἑνὸς σύγχρονου τάνκερ ἡ κιβωτὸς τῶν Ἑβραίων. Δύο ἄνθρωποι μόνον σώζονται μέσῳ τοῦ πλοιαρίου στὴν Ἑλληνικὴ παράδοσιν. Ἀπὸ τὴν ἄλλην στὴν ἀντιστοιχίᾳ Ἑβραϊκὴν σώζεται ὁ Νῶε, οἱ γυιοὶ του καὶ οἱ γυναῖκες τῶν γυιῶν του μαζί με ὅλο τὸ «ταῖρκο» τους.

Θὰ ἦταν χρήσιμο στὸ σημεῖον αὐτὸ νὰ ἐξετάσουμε καὶ νὰ ἐτυμολογήσουμε τὰ ὀνόματα Νῶε καὶ Δευκαλίων, γιὰ νὰ καταλάβουμε ποίος προηγεῖται καὶ ποιοὶ διέσωσαν τὴν παράδοσιν περὶ τοῦ Κατακλυσμοῦ: «Καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Νῶε λέγων, Οὗτος θέλει ἀνακουφίσει ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ ἔργου ἡμῶν καὶ ἀπὸ τοῦ μόχθου τῶν χειρῶν ἡμῶν ἐξ αἰτίας τῆς γῆς τὴν ὁποίαν κατηράσθη ὁ Κύριος» (Γένεσις ε' 29). Ἄς δοῦμε καὶ τὸ «Δευκαλίων»: «δευκῆς» εἶναι ὁ γλυκὺς καὶ «ἄλς», γενικὴ «ἄλός», ἡ θάλασσα. Ἡ κατάληξις -ων ὡς παραγωγικὴ ὑποδηλώνει ὀνο-

→

«ἐκλεκτοῦ λαοῦ» του, τὸν ὁποῖον ὑπόσχεται νὰ καταστήσῃ παγκυρίαρχον καὶ νὰ τοῦ χαρίσῃ ὅλη τὴ γῆ, ἡ ὁποία, ὅπως λέγει, τοῦ ἀνήκει.

Ἀσφαλῶς δὲν πρόκειται τῇ στιγμῇ αὐτῇ νὰ ἐξετάσουμε τοὺς λόγους καὶ τὰ δικαιολογητικά, γιὰ τὰ ὁποῖα θεωρεῖ ὅλη τὴ γῆ δική του καὶ τοῦ «ἐκλεκτοῦ λαοῦ», λές κι ὁ ὑπόλοιπος κόσμος ἤλθε ἀπ' τὸν Ἄρη. Οὔτε βέβαια θ' ἀναζητήσουμε τοὺς λόγους γιὰ τοὺς ὁποίους ὁ Κύριος μισεῖ τόσο πολὺ τοὺς Κρήτες, καὶ τοὺς Κρήτες ἀποίκους στὴ Γάζα, τὸν Ἀσκάλωνα, τὰ Ἀκκαρά, τὴν Ἀζωτο καὶ ὅλους τοὺς ἄλλοφύλους «τῆς παραλίας», ὥστε νὰ τοὺς ἀπειλῇ μετὰ ὀλοσχερῇ ἀφανισμόν... Εἶναι ἀρκετό, ὅτι ὁ Κύριος «ὀραματίζεται» τὴν Κρήτην ἄνανδρον γῆ, «νομὴ ποιμνίων καὶ μάνδρα προβάτων».

Ἐπειδὴ, λοιπόν, ὁ Κύριος διάκειται ἐχθρικώτατα πρὸς τὸ ἔθνος μας, δίκην δὲ «δούρειου ἵππου» ἀπεργάζεται τὸν ἀφανισμόν μας «μέσα ἀπὸ τὰ τεῖχη» διὰ ταῦτα, νὰ φύγῃ ἀπὸ δῶ· ν' ἀδειάσῃ τοὺς χριστιανικοὺς ναοὺς. Νὰ φύγῃ, παίρνοντας μαζί του καὶ τὰ ἐπιτελεῖα του, εἴτε αὐτοὶ λέγονται Ἀμβακοὺμ καὶ Ἰεζεκιήλ εἴτε Ναοὺμ καὶ Μαλαχίης εἴτε Βαροὺχ καὶ Σοφονίης...

Σ. Πανάγος

ματοποιία. Σὲ σύνθεση λοιπὸν ἡ λέξις «Δευκαλίων» σημαίνει «ὁ ἄνθρωπος τῆς θάλασσας». «Γλυκεῖες θάλασσες» ἔχουμε μόνον αὐτὲς ποὺ σχηματίζονται ἀπὸ τὰ γλυκὰ βρόχινα νερά. Καὶ γιὰ νὰ δημιουργηθεῖ θάλασσα ἀπὸ βρόχινα νερά, θὰ πρέπει νὰ συμβεῖ κατακλυσμός.

Ἄς δοῦμε ὅμως καὶ τὶς λέξεις, μὲ τὶς ὁποῖες οἱ Ἕλληνες ὑπεδήλωναν τὶς ὑδάτινες ἐπιφάνειες: ἄλς, πόντος, πέλαγος, μῦρα, μάρεια ἐξ οὗ καὶ Μαραθῶν, ὠκεανός, ποταμός, θάλασσα, λίμνη καὶ πολλὲς ἄλλες ἀκόμα. Ἀλλὰ καὶ λέξεις ποὺ ὑποδηλώνουν γνώσεις ναυπηγικῆς καὶ ναυσιπλοΐας: ναυπήγειον = ὁ χώρος ὅπου κατασκευάζονται πλοῖα, ναυδόμος = ὁ κατασκευαστὴς πλοίων, ναυσθλόω = νοικιάζω πλοῖο, ναύσταθμος = χώρος ὅπου βρίσκονται πλοῖα, σταθμεύουν, ναυσίστονος = στενὸ πέρασμα γιὰ πλοῖα, ναύδετον = τὸ σχοινὶ τοῦ πλοίου κοινῶς παλαμάρι, ναύφρακτος = ὁ περιφραγμένος μὲ πλοῖα, ναύλοχος = ὁ παρέχων ἀσφαλὲς ἀγκυροβόλιο. Καὶ ἐδῶ θέλω νὰ ἐπισημάνω, ὅτι πολλὲς ἀπὸ αὐτὲς τὶς λέξεις εἶναι λέξεις τῆς Γραμμικῆς Γραφῆς Β, ποὺ ἀπηχοῦν παραδόσεις τῆς Μυκηναϊκῆς ἀλλὰ κυρίως τῆς Μινωικῆς θαλασσοκρατορίας καὶ μᾶς φέρνουν στὴν μνήμη τὴν ἀτεῖχιστη Κνωσὸ καὶ τὶς ἄλλες κρητικὲς πόλεις, ποὺ ἀποδεικνύουν τοῦ λόγου τὸ ἀληθές, δηλαδὴ τὴν προϋπαρξὴ τῆς ἐλληνικῆς ναυτιλίας ἔναντι τῶν ὁποίωνδήποτε ἄλλων.

Οἱ Ἑλληνικὲς θαλάσσιες θεότητες, οἱ πρὸ τοῦ Δευκαλίωνος καὶ τῆς Πύρρας, συνεπῶς καὶ πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ, εἶναι πάμπολλες. Ὁ Νηρέας ὁ ἄλιος γέρον, ὁ Πόντος, ὁ Φόρκυς ὁ πατέρας τῆς Σκύλλας (τοῦ θαλάσσιου τέρατος), ἡ Κητώ κι ἡ Εὐρυβίη κόρες κι αὐτὲς τοῦ Φόρκυ, ἡ Δωρίδα ποὺ μετὰ τὸν γάμο της μὲ τὸν Νηρέα γέννησε τὶς Νηρηίδες, ὁ Θαύμας γυιὸς κι αὐτὸς τοῦ Πόντου. Ἐπίσης οἱ Γοργόνες ἡ Σθενώ, ἡ Εὐρυάλη καὶ ἡ Μέδουσα καὶ ἕνα σωρὸ ἀκόμα θαλάσσιες θεότητες καὶ δαίμονες, ποὺ συμπληρῶνουν τὴν στοιχειοθέτησιν τῆς προϋπαρξῆς τῆς ἐλληνικῆς παραδόσεως περὶ κατακλυσμοῦ.

Θὰ σταθῶ στὸ κεφάλαιό σ' παράγραφο 4 τῆς Γενέσεως, ὅπου ἀναφέρονται τὰ ἑξῆς: «Κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας ἦσαν οἱ γίγαντες ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἔτι ὕστερον, ἀφοῦ οἱ υἱοὶ τοῦ Θεοῦ εἰσῆλθον εἰς τὰς θυγατέρας τῶν ἀνθρώπων καὶ αὐταὶ ἐτεκνοποίησαν εἰς αὐτούς, ἐκεῖνοι ἦσαν οἱ δυνατοί, οἱ ἐκπαλαὶ ἄνδρες ὀνομαστοί». Τί βλέπομε λοιπὸν ἀπ' αὐτὸ τὸ ἀπόσπασμα; Ἐκεῖνη τὴν ἐποχὴ, σύμφωνα μὲ τὴν Παλαιὰ Διαθήκη, ὑπῆρχαν δύο εἰδῶν ἀνθρώπινες μορφές ζωῆς, οἱ Γίγαντες καὶ οἱ ἄνθρωποι ποὺ γεννήθηκαν ἀπὸ τὴν βίαιη ἔνωση υἱῶν τοῦ Θεοῦ καὶ θυγατέρων τῶν ἀνθρώπων, γιατί οἱ Γίγαντες συνέχισαν νὰ ὑπάρχουν κατὰ τὸ κείμενο καὶ «ἔτι ὕστερον», δηλαδὴ ἀκόμα καὶ μετὰ τὴν ἔνωση υἱῶν Θεοῦ-θυγατέρων ἀνθρώπων. Οἱ Γίγαντες εἶναι γνωστὸ ποιοὶ εἶναι. Εἶναι οἱ βοηθοὶ τοῦ Διὸς στὴ μάχη τοῦ κατὰ τῶν Τιτάνων καὶ βασικοὶ συντελεστὲς τῆς τελικῆς του νίκης.

Τὰ ἀποτελέσματα τῶν ἐνώσεως τῶν υἱῶν τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν θυγατέρων τῶν ἀνθρώπων εἶναι ἡ γενιὰ ἐκεῖνη τῶν ἀνθρώπων ποὺ ταυτίστηκε μὲ τὴν ἡθικὴ παρακμή, ἡ γεμάτη ἀρνητικὴ φόρτιση, κατὰ τὴν Ἑλληνικὴ παράδοση, ὅπως ἐξηγήσαμε ἐκτενέστερα στὸ τεῦχος 137 τοῦ «Δαυλοῦ». Καὶ ἀντίθετα πάλι στὴν Ἑβραϊκὴ παράδοση αὐτοὶ οἱ ἀρνητικοὶ φορεῖς πνεύματος παρουσιάζονται ὡς θετικοὶ καὶ ἐπιλέγονται ἀπ' τὸν Ἰεχωβά, γιὰ νὰ διασωθοῦν, ἐνῶ ἀντιθέτως οἱ Γί-

γαντες καταδικάζονται στον άφανισμό. Οί Γίγαντες, πού έντελώς ξαφνικά, άπροσδόκητα παρουσιάζονται μέσα στην *Γένεση*, χωρίς νά έχει προαναφερθεί τίποτα σχετικά μ' αυτούς. Ένώ λοιπόν τό κεφάλαιο ε' της *Γενέσεως* μάς δίνει μέ λεπτομέρειες τό γενεαλογικό δέντρο του 'Αδάμ έως και τά παιδιά του Νώε, για τους Γίγαντες δέν αναφέρει άπολύτως τίποτα, παρά μόνο ότι άπλως ύπήρχαν. Τό από πού «ξεφύτρωσαν» είναι μιá άλλη ιστορία. Είναι άπ' τά περιεργα της άντιγραφής.

Για την Έλληνική παράδοση όμως οί Γίγαντες έχουν γενεαλογία και είναι αυτοί πού γεννήθηκαν από την Γαΐα μέ προορισμό την έξόντωση των Τιτάνων. 'Ο Νώε, ό Σήμ, ό Χάμ, ό 'Ιάφεθ και οί άπόγονοί τους είναι αυτοί πού επέλεξαν οί υίοι του Θεού, δηλαδή τά Χερουβείμ, για νά τους βοηθήσουν νά στηρίξουν την άνομη κυριαρχία τους (βλ. «Δαυλόν», τ. 137). 'Απ' αυτήν την μοναδική έπαφή προήλθε και ή γενιά εκείνη των ανθρώπων, πού ό Δίας άργότερα θά προσπαθήσει νά εξαφανίσει ως άρνητικές μονάδες, ένω ό 'Ιεχωβάς θά διατηρήσει μέσα άπ' την σωτηρία του Νώε και των δικών του.

'Από τό άποκαλυπτικό και άπόκρυφο «*Βιβλίο του 'Ενώχ*», πιθανώς του 1ου π.Χ. αιώνας, πού σώθηκε σέ αϊθιοπική μετάφραση, καθ' ότι άποτελεί έπίσημο κείμενο της 'Αγίας Γραφής της Αϊθιοπικής 'Εκκλησίας, μαθαίνουμε για τά χαρακτηριστικά του Νώε: άσπρα μαλλιά, λευκές τρίχες παντού σάν χιόνι και λαμπερά μάτια «*ώς των υιών του Θεού*». Και όταν ό πατέρας του παιδιού Λάμεχ ζητά την συμβουλή του παππού του Νώε για τό τί νά κάνει, ό Μαθουσάλας του άποκρίνεται, ότι ό Νώε είναι τό παιδί των υιών του Θεού, είναι ό γεννήτορας. Δηλαδή φαίνεται καθαρά, ποιός είναι ό ρόλος του Νώε, ποιός των προηγούμενων ανθρώπων και ποιός των Γιγάντων.

Σώζονται λοιπόν οί άπόγονοι των Τιτάνων μέ την μεσολάθηση των Χερουβείμ, πού διάζουν την προηγούμενη κοσμική άρμονία. Οί Τιτάνες έδώ είναι τά 'Ελοχείμ της Παλαιάς Διαθήκης, δηλαδή οί πολλοί θεοί, δάνειο και αυτό κατ' αντιγραφήν από την Έλληνική παράδοση, καθ' ότι ό μονοθεϊσμός των 'Εβραίων λογικά δέν θά έπρεπε νά παρουσιάζει περισσότερες της μιás θεότητες. "Ομως ό Κρόνος είχε ήδη ξεχωρίσει από τά 'Ελοχείμ μετά την άποκοπή των γεννητικών οργάνων του Ούρανού και είχε κατακτήσει δικαιωματικά την θέση του 'Ιεχωβά, του άνώτερου των 'Ελοχείμ («Δαυλός», τ. 137).

Γι' αυτό δέν θά πρέπει νά συγχέεται τό γεγονός, ότι άλλου παρουσιάζεται ό 'Ιεχωβάς στον ένικό ως ό Θεός, ένω άλλου τά 'Ελοχείμ ως οί θεοί (κατάληξη -είμ στα 'Εβραϊκά σημαίνει πλήθος). Πρόκειται για την ίδια Τιτανική ουσία, την άρνητική ουσία, μέ τον 'Ιεχωβά-Κρόνο νά διαδραματίζει τον εξέχοντα ρόλο. Γι' αυτό άλλοτε παρουσιάζεται νά ενεργεί μόνος του και άλλοτε μαζί μέ τους ύπόλοιπους άδελφούς του Τιτάνες, όπου αυτός όμως και πάλι έχει τον ήγετικό ρόλο. «*Και έίπεν ό Θεός, "Ας κάμωμεν άνθρωπον κατ' εικόνα ήμών και καθ' όμοίωσιν ήμών"*» (Γέν. α' 26). 'Η άντιστροφή λοιπόν και πάλι. Οί νικητές των Τιτάνων είναι αυτοί πού στην Π.Δ. εξαφανίζονται, δηλαδή οί Γίγαντες, οί βοηθοί του Διός, άφού, όπως είδαμε, οί υίοι του Θεού σώζονται και μαζί μέ τά Χερουβείμ στηρίζουν σέ γήινο έπίπεδο την κυριαρχία των 'Ελοχείμ-Τιτάνων και του 'Ιε-

χωδᾶ-Κρόνου.

Ἄς δοῦμε ὅμως ποιοὶ διεσώθησαν τοῦ Ἑλληνικοῦ κατακλυσμοῦ καὶ γιατί ὁ Δίας ἀποφασίζει τὸν κατακλυσμό. Ἐδῶ συμβαίνει τὸ ἀκριδῶς ἀντίθετο. Ὁ Δίας ἀποφασίζει νὰ καταστρέψει τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων, ἐκεῖνο ποὺ λάτρευε τὸν Κρόνο. Ἀποφασίζει ὅμως νὰ σώσει τὸν Δευκαλίωνα καὶ τὴν Πύρρα, ἀπογόνους Τιτάνων, τοῦ Προμηθέα καὶ τοῦ Ἐπιμηθέα ἀντίστοιχα. Καὶ τὸ κάνει αὐτό, γιατί μέσω τῆς Πανδώρας εἶχε χάσει τὴν ἐμπιστοσύνη του στὸ ἀνθρώπινο γένος. Ἔτσι καταστρέφει τοὺς ἀσεβεῖς ἀπογόνους τῶν Τιτάνων (τὸν Νῶε καὶ τοὺς δικούς του – ποὺ σώζονται στὴν Παλαιὰ Διαθήκη) καὶ σώζει τὸν Δευκαλίωνα καὶ τὴν Πύρρα, ποὺ μετὰ τὴν σωτηρία τους θυσιάζουν στὸν Δία ἀποδεχόμενοι τὴν βοήθειά του καὶ ἀναγνωρίζοντας τὸ καλὸ ποὺ τοὺς ἔκανε.

Ἀφοῦ λοιπὸν εἶχε ἐξαφανισθεῖ τὸ γένος τῶν ἀπογόνων τῶν Τιτάνων, προσπαθώντας γιὰ δευτέρη φορὰ νὰ ἀποκαταστήσει τὴν κοσμικὴ ἁρμονία καὶ σὲ ἀνθρώπινο ἐπίπεδο, ἀφοῦ τὸ εἶχε κάνει ἤδη σὲ φυσικὸ-θεϊκό, δίνει νέους συντρόφους ἀνθρώπους στοὺς διασωθέντες. Πῶς; Προστάζοντάς τους νὰ πετάξουν πίσω ἀπ' τὴν πλάτη τους «τὰ κόκκαλα τῆς μάννας τους», δηλαδή τὰ κόκκαλα τῆς γῆς, τὶς πέτρες. Οἱ νέοι ἄνθρωποι ποὺ δημιουργοῦνται προσφέρουν ταυτόχρονα καὶ τὴν ἐξιλέωση τῆς Γαίας γιὰ τὴν γέννηση τῶν Τιτάνων, καὶ γιὰ τὴν πράξη τοῦ Κρόνου εἰς βάρος τῆς κοσμικῆς ἁρμονίας καὶ τάξεως ἢ δευτέρη γενιά, ἢ γενιά τῆς ἐλπίδας τοῦ κουτιοῦ τῆς Πανδώρας. Οἱ Τιτᾶνες καὶ κυρίως ὁ Κρόνος ἔχουν περάσει ὀριστικά στὸ παρελθόν γιὰ τοὺς Ἕλληνες, ἐνῶ γιὰ τὴν Παλαιὰ Διαθήκη τώρα ἀρχίζει καὶ πάλι ἡ ἐξουσιαστικὴ κυριαρχία τους.

Ἀργότερα ὁ Δευκαλίων καὶ ἡ Πύρρα μὲ φυσικὸ τρόπο γεννοῦν παιδιά, τοὺς γνήσιους προγόνους τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς. Μεγαλύτερος γιουὺς τους ὁ Ἕλλην, ποὺ ἔκανε κι αὐτὸς τρεῖς γιουὺς, τὸν Δῶρο, τὸν Ξοῦθο καὶ τὸν Αἴολο. Ὁ Δῶρος ἔγινε ὁ πρόγονος τῶν Δωριέων καὶ ὁ Αἴολος τῶν Αἰολέων. Ὁ Ξοῦθος μὲ τὴν σειρά του κάνει κι αὐτὸς γιουὺς μὲ σημαντικότερους τὸν Ἀχαιὸ καὶ τὸν Ἴωνα, τοὺς προγόνους τῶν Ἀχαιῶν καὶ τῶν Ἰώνων ἀντίστοιχα.

Ἔτσι βλέπουμε, ὅτι μὲ τὴν τελειωτικὴ ἤττα τῶν Τιτάνων καὶ τῶν ἀπογόνων τους παραμερίζονται τὰ λάθη τοῦ παρελθόντος καὶ ἔχουμε καὶ σὲ ἀνθρώπινο ἐπίπεδο τὴν ἀποκατάσταση τῆς κοσμικῆς ἁρμονίας. Ὁ Ζεὺς (Ζεύγνυμι) ἐπιτυγχάνει ζεύξη θεῶν καὶ ἀνθρώπων ἐνώνοντας καὶ πάλι τὰ μῆδεα (= γεννητικὰ ὄργανα ποὺ ἐμπεριέχουν καὶ τὴν ἔννοια τοῦ λόγου σὲ οὐράνιο ἐπίπεδο καὶ ποὺ ταυτόχρονα γονιμοποιοῦν μέσω τῆς ἐλεγχόμενης ροῆς σὲ γήινο ἐπίπεδο) στὸ σῶμα τοῦ Οὐρανοῦ, ἐπαναφέροντας τὴν χαμένη ἔννοια τοῦ μέτρου. Ἡ φύση ἀποκτᾶ καὶ πάλι πρωταρχικὴ σημασία. Καὶ ὁ ἀκρωτηριασμένος Οὐρανὸς καὶ ἡ Γαῖα, ποὺ διέπραξε ὕβριν ὅχι ἔναντι τοῦ θεοῦ ἀλλὰ ἔναντι τῆς συμπαντικῆς τάξεως ποὺ προϋπήρχε αὐτοῦ, βλέπουν τώρα τὸν Δία νὰ ἐνώνει καὶ πάλι τὸν ἄνθρωπο μὲ τὴν πρωταρχικὴ πηγὴ ἐνεργείας ποὺ γνωρίζει, τὴν φύση.

Ἀλλὰ ἡ ἁρμονία αὕτῃ δὲν ἔμελλε νὰ κρατήσῃ γιὰ πολὺ ἀκόμα. Ὁ νέος Ἰεχωδᾶς ἦταν κοντά. Ἡ ρῆξη τῆς ζεύξεως ἀπειλοῦσε καὶ πάλι τὴν ἀνθρωπότητα.

(Συνεχίζεται)

Ἐπὶ τέλους

Εἶναι ἀπολύτως βέβαιον, ὅτι οἱ ἀρχαιοελληνικὲς προσωπικότητες εἶναι πρόσωπα ἱστορικά, πρόσωπα δηλαδή πού πραγματικῶς ὑπῆρξαν. Τὸ γεγονός τοῦτο πιστοποιεῖται ἀπὸ τὴν ἀναφορά τους σὲ διάφορα βιβλία, ἰδίως ἱστορίας, ἀπὸ ἀρχαιολογικὰ εὐρήματα π.χ. ἐπιγραφές κ.τ.λ., ἀπὸ τὰ ἔργα τους π.χ. συγγράμματα κ.τ.λ. Ἀντιθέτως συμβαίνει μὲ τοὺς ἑβραίους, τῶν ὁποίων οἱ «προσωπικότητες» οὐδέποτε πραγματικῶς ὑπῆρξαν. Τὰ δὲ βιβλία πού τοὺς ἀναφέρουν εἶναι βιβλία φανταστικά, δηλαδή περιγράφουν «γεγονότα», πού οὐδέποτε συνέβησαν καὶ «πρόσωπα» πού οὐδέποτε ὑπῆρξαν. Ἀλλὰ ὅλα ἐπενοήθησαν ἀπὸ τοὺς συγγραφεῖς τῶν βιβλίων τῆς «Παλαιᾶς Διαθήκης».

Ὁ Βρεταννὸς καθηγητὴς ἀρχαιολόγος ἱστορικὸς Τόμας Τόμσον στὸ νέο του βιβλίον μὲ τίτλο «Οἱ πρῶτοι χρόνοι τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ Ἔθνους» ὑποστηρίζει ἀκριβῶς τὰ ἀνωτέρω. Συγκεκριμένως ἐδημοσιεύθη στὴν ἐφημερίδα «Ἐλ. Τύπος» 30-3-93 ὅτι:

«Ὁ Ἀβραάμ, ὁ Ἰακώβ, ὁ Μωυσῆς, ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ καὶ ὁ βασιλεὺς Σολομὼν δὲν ὑπῆρξαν ποτέ! Τὸν ἐκπληκτικὸ αὐτὸ ἰσχυρισμὸ ἐπιχειρεῖ νὰ ἀποδείξει ὁ Βρεταννὸς καθηγητὴς Τόμας Τόμσον στὸ καινούργιο βιβλίον του "Οἱ πρῶτοι χρόνοι τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ ἔθνους".

» Μετὰ ἀπὸ ἀρχαιολογικὴ μελέτη 15 περίπου χρόνων ὁ Τόμσον, πού θεωρεῖται ἀπὸ τοὺς πιὸ σημαντικοὺς μελετητὲς τῆς Βιβλικῆς ἀρχαιολογίας, κατέληξε στὸ συμπέρασμα ὅτι τὰ πρῶτα 10 βιβλία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης εἶναι ἀπολύτως φανταστικά καὶ ὅτι ἔχουν γραφεῖ 500-1.500 χρόνια μετὰ τὰ γεγονότα πού περιγράφουν».

Οἱ ἐπιστήμονες ἐπὶ τέλους καταγγέλλουν τὸ ἐπιβληθὲν ἱστορικὸ ψεῦδος καὶ ἀρχίζουν νὰ λέγουν καὶ νὰ δημοσιεύουν τὴν ἀλήθεια.

Ἰεχωβάδες

Οἱ λεγόμενοι «μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά», οἱ γνωστοὶ χιλιαστὲς, ἐκπροσωποῦν ἓνα ἐσωτερικὸ ὕπουλον ἔχθρὸν τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους. Ἐπικαλούμενοι τὴν θρησκευτικὴν τους πίστι ὑπονομεύουν τὸ Ἑλληνικὸ Ἔθνος μὲ πολλοὺς τρόπους. Ἡ θρησκεία τῶν Ἰεχωβάδων

ἀρνεῖται τὶς ἀξίες τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ ὑπεράνω ὅλων δὲν τοποθετεῖ τὴν Ἑλλάδα, ἀλλὰ τὶς μεσαιωνικὲς θρησκευτικὲς τοὺς ἀντιλήψεις.

Ὡστόσον ἐκμεταλλεύονται ἄριστα τὰ δικαιώματα περὶ ἀνεξιθρησκείας, πὺν τοὺς παρέχει τὸ σύνταγμα, τὸ ὁποῖον ἐφαρμόζουν ὅπου τοὺς συμφέρει καὶ τὸ ὁποῖον παραβιάζουν ὅπου δὲν τοὺς συμφέρει. Δηλαδή τὸ ἄρθρον 13 τοῦ συντάγματος καθιερώνει τὴν ἐλευθερία τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως στὴν παρ. 1. Στὴν παρ. ὅμως 4 ὁρίζει, ὅτι «οὐδεὶς δύναται ἔνεκα τῶν θρησκευτικῶν αὐτοῦ πεποιθήσεων νὰ ἀπαλλαγῇ τῆς ἐκπληρώσεως τῶν πρὸς τὸ κράτος ὑποχρεώσεων ἢ νὰ ἀρνηθῇ τὴν συμμόρφωσίν του πρὸς τοὺς νόμους». Ἐν τούτοις οἱ Ἰεχωβάδες καὶ τὴν συνταγματικὴν αὐτὴ διάταξι παραβιάζουν καὶ εὐθέως τὸ ἄρθρον 4 παρ. 6, πὺν ρητῶς ἐπιτάσσει, ὅτι «πᾶς Ἕλλην δυνάμενος νὰ φέρῃ ὅπλα ὑποχρεοῦται νὰ συντελῇ εἰς τὴν ἄμυναν τῆς Πατρίδος κατὰ τοὺς ὁρισμοὺς τῶν νόμων».

Οἱ χιλιαστὲς λοιπὸν ἀρνούνται νὰ λάβουν ὅπλα ἀναμφιδόλως παρανομοῦν. Γιὰ τὴν παρανομία τοὺς αὐτὴ εἰσηγούμεθα νὰ μὴ τιμωροῦνται ποινικά, ἀλλὰ πολιτικά. «Πᾶς Ἕλλην δυνάμενος...». Πᾶς Ἕλλην ὀφείλει νὰ ὑπηρετῇ ὡς στρατιώτης τὴν Πατρίδα. Ὁ χιλιαστὴς δὲν εἶναι Ἕλλην. Ὑπερτάτη ἀξία καὶ σκοπὸς δὲν εἶναι γι' αὐτὸν ἡ Ἑλλάς, ἀλλὰ ὁ Ἰεχωβάς. Συνεπῶς ἐπιβάλλεται νὰ τοῦ ἀφαιρῇται ἡ ιδιότης τοῦ Ἕλληνο, τὴν ὁποῖαν ἀνηθίκως (ἀφοῦ δὲν τὴν πιστεύει) φέρει. Ἡ ἄμεση ἀφαίρεσις τῆς Ἑλληνικῆς ἰθαγενείας ἀπὸ τοὺς χιλιαστὲς εἶναι τὸ ὀλιγώτερο πὺν μπορεῖ καὶ ὑποχρεοῦται νὰ κάνῃ τὸ κράτος. Ἀλλιῶς καθίσταται συνένοχο μὲ τοὺς μισέλληνες.

Εὕγε!

Ὁ κ. Ἀριστείδης Κωνσταντινίδης μὲ ἔκδοσι τὴν ὁποῖαν ἐπραγματοποίησε ὁ ἴδιος ἐκυκλοφόρησε στὴν Θεσσαλονίκη διβλίο μὲ τὸ τίτλο: «Οἱ Ἑλληνικὲς λέξεις στὴν ἀγγλικὴ γλῶσσα», ὅπου ἀποδεικνύει, ὅτι ἡ ἀγγλικὴ γλῶσσα περιλαμβάνει 45.729 (!!) Ἑλληνικὲς λέξεις. Ἡ ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία πάλι προσέφερε τὸ ἔργο, πὺν σκόπιμα, ἔνοχα καὶ ἐπίμονα ἀρνεῖται τὸ κράτος τῶν νεοδαρβάρων νὰ πράξῃ. Στὸν ἐκδότῃ-ἐρευνῇτῃ ἀσφαλῶς ἀξίζει ἓνα εἰλικρινὲς εὕγε.

Αἴσα

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Β. ΜΠΑΡΡΑΣ
‘Η λέξη *ἄρ* - *ἄρα* - *ἄρουρα*
(*ar-ea*, *ἄρ-ύω*, *ἄρ-δεύω*, *ἄρ-χων* κ.λπ.)

‘Η λέξη «*ἄρ*» είναι ὁ συγκεκριμένος τύπος τοῦ ἀρχικοῦ τύπου «*ἄρα*», πού σημαίνει γῆ, γῆπεδον· κυρίως ἡ καλλιεργήσιμη γῆ, ἡ ἐπιτήδεια πρὸς ἄροσιν καὶ σποράν, ἄλλως ὁ χέρσος ἀγρός, τὸ κοινῶς χωράφι. Παρ’ ὅτι ἡ λέξι *ἄρα* εἶναι μιὰ ἀπὸ τὶς πιὸ σημαντικές, γιατί συνδέεται μὲ τὴ μάνα τῆ γῆ — καὶ ποιά ἀπὸ τὶς λέξεις δὲν εἶναι σημαντική, θὰ μοῦ πεῖτε —, ἐν τούτοις εἶναι μιὰ λέξη ξεχασμένη καὶ παραμερισμένη ἀπὸ τοὺς γλωσσολόγους καὶ τοὺς «ειδικούς». ‘Ὡς *ἄρα* δὲν τὴ βρίσκω στὴν ἀπλὴ τῆς μορφῆς. Τὴ βρίσκω ὅμως στὴ σύνθετη μορφή της. ‘Απὸ αὐτὲς τὶς σύνθετες μορφές της θὰ μπορούσα νὰ παραθέσω μιὰ ὀλόκληρη σειρά. Περιορίζομαι ὅμως νὰ ἀναφέρω ἓνα μικρὸ καὶ μόνο ἀριθμὸ ἀπ’ αὐτὲς, τὶς πιὸ χαρακτηριστικές, καὶ τοῦτο γιὰ ἔλλειψη χώρου.

— *ἄρορα* ἢ *ἄρουρα* (λατιν. *arura*): ὁ ἀνεπτυγμένος τύπος τῆς λ. *ἄρα*, πού σημαίνει: τὴν ἀρουμένην γῆν, τὸ ὀργωμένο χωράφι, τῆ γῆ δηλαδὴ πού ἔχει ἤδη ὀργωθεῖ, καλλιεργηθεῖ, σὲ ἀντίθεση μὲ τὴν *ἄρα*, πού, ὅπως εἶδαμε, σημαίνει: τὴ γῆ πού δὲν εἶναι ὀργωμένη, καλλιεργημένη, ἀλλὰ πρόσφορη πρὸς καλλιέργειαν καὶ σποράν. Βλέπετε, οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνα τὰ χρόνια κυριολεκτοῦσαν, ἀκριβολογοῦσαν. Παράγωγο τῆς λ. *ἄρουρα* ὁ *ἀρουραῖος*, τὸ ποντίκι τῶν ἀγρῶν.

— *ἀρόωσις* ἢ *ἄρωσις* (καὶ ἄροσις, ὄχι ὀρθόν), ἢ τὸ ῥ. *ἀρόω* καὶ *ἀρῶ* (λατιν. *arō*): τὸ ἄρομα, τὸ ὄργωμα. Μὲ τὴν ἐτυμολογία τῆς λ. δὲν ἀσχολήθηκαν οἱ ἐτυμολόγοι, γιατί προφανῶς τὴ θεωροῦν παράγωγο τοῦ ῥ. *ἀρόω* ἢ *ἀρῶ*, ὀργώνω, ἐνὼ τὸ ἀντίθετο συμβαίνει. ‘Ασχολήθηκαν ὅμως μὲ τὸ ῥῆμα *ἀρόω*.

Στὸ «Μέγα Ἑτυμολογικόν» (147, 44) τὸ *ἀρόω* τὸ βρίσκω μὲ τὸν δευτέρου τοῦ τύπου «*ἀρῶ*», στὴ λέξη *ἀρόσω*: «*ἀρόσω· ἀρῶ παρὰ τὸ ἄρης, ὁ σίδηρος· σιδήρῳ γὰρ τέμνεται ἡ γῆ διὰ τοῦ ὕνιν*». — ‘Ὁ Σταματάκος τὸ *ἀρόω* τὸ θέλει: «*ἀπὸ ρίζας ἀρο(F)· ἔλλ. ἀρό-ω, ἀρό-σιμος, ἀρο-τήρ, ἄρα-τος, ἀρο-τρον, ἄρου-ρα, “πολύ-ηρος· πολυ-ἀρουρος” (Ἡσύχ.), Λατιν. ur-o, ura-tor, ura-tio, ura-trum, ugu-s, ugu-m, κ.λπ.*». Τὰ αὐτὰ περίπου ἀναφέρει καὶ ὁ Hofmann, γιὰ νὰ καταλήξει ὅτι: «*Ἰσως ἀπὸ *αρο-F-ρα*». (Σημείωση: ‘Ὁ ἀστερίσκος σημαίνει, ὅτι ἡ ῥ. πού ἐπικαλοῦνται οἱ ἐτυμολόγοι δὲν ἀπαντᾷ, παρὰ εἶναι πλάσμα τῆς φαντασίας των). ‘Αλλὰ καὶ ὁ Chantaine δὲ μᾶς προσκομίζει τίποτε τὸ καινούργιο, πέραν ἀπὸ ἓνα ἄκρατον βερμπαλισμὸ. Στὰ ὅσα λένε οἱ ἐτυμολόγοι, ὅπως ἐκτέθηκαν, παρατηρῶ ὅτι:

‘Η ἐκδοχὴ πού προτείνεται ἀπὸ τὸ ΜΕ, ὅτι ἡ προέλευση τοῦ *ἀρόω* εἶναι ἀπὸ τὸ *ἄρης*, σίδηρος, διότι: «*σιδήρῳ τέμνεται ἡ γῆ διὰ τοῦ ὕνιν*», δὲν μπορεῖ νὰ γίνεи ἀποδεκτὴ καὶ ἀπορρίπτεται, διότι κατὰ τὴν ἐποχὴν πού γεννήθηκε ἡ ἀρόωσις ἢ ἄρωσις, ἀπ’ ὅπου καὶ τὸ *ἀρόω*, δὲν εἶχε διαμορφωθεῖ ἀκόμη ἡ ἔννοια τοῦ ἐργαλείου. Τὸ ὕνι ἢ γυνὶ προϋποθέτει τὴν ὑπαρξὴ τοῦ ἀρότρου, τὸ ὅποιον δὲν ὑπῆρχε ἀκόμη. Τὸ ἄροτρον, ὅπως εὐθὺς ἀμέσως θὰ δοῦμε, ἐμφανίζεται στὴ δεύτερη φάση τῆς γεωργίας, ὅπου ἔχομε τὴν ἀροτρίωση. Στὴν ἐποχὴ γιὰ τὴν ὁποία μιλάμε, στὴν ἐποχὴ πού γεννήθηκε ἡ ἀρόωσις ἢ ἡ ἄρωσις, τὸ ἄρομα, τὸ ὄργωμα ἐγένετο μὲ ἀτελὴ μέσα, μὲ τὰ χέρια, μὲ τὰ δάκτυλα τῶν χειρῶν, θὰ λέγαμε, μὲ τὰ νύχια. ‘Η ἀρόωσις ἢ ἄρωσις, λοιπόν, εἶναι ἡ ἀπαρχὴ τῆς γεωργίας καὶ αὐτῆς τῆς ἐποχῆς εἶναι ἐκπρόσωπος. ‘Αλλὰ οὔτε καὶ ἐκεῖνες οἱ ἐκδοχὲς πού προτείνονται ἀντίστοιχα ἀπὸ τοὺς Σταματάκο καὶ Hofmann, ὅτι ἡ προέλευση τῆς λ. *ἀρόω* προ-

έρχεται από ρ. «αρο (F)» ή «αροFρα», όπως λέει ο Hofmann, μπορούν και πάλιν νά γίνουν αποδεκτές. Και τούτο, γιατί οι ρίζες τις οποίες επικαλούνται δεν άπαντούν, όπως οι ίδιοι μας τὸ λένε, παρὰ εἶναι πλάσματα τῆς φαντασίας τῶν ἐτυμολόγων πού τις επικαλούνται. Πού τις βρήκαν καὶ πῶς φτιάχτηκαν αὐτὲς οἱ ρίζες «αρο(F)», καὶ «αροFρα», πού λένε οἱ Σταματάκος καὶ Hofmann; Τί τέλος σημαίνουν αὐτές; Οἱ ἐτυμολόγοι γιὰ ὅλα αὐτὰ δὲ μᾶς λένε τίποτε. Τότε πῶς φτιάχτηκε ἡ λέξη *ἀρόωσις* ἢ *ἄρωσις* καὶ τί σημαίνει;

Ἡ λέξη εἶναι σύνθετη. Ἀποτελεῖται ἀπὸ τις λέξεις: *ἄρα* = γῆ, γῆπεδον, ἄγρός, χωράφι, καὶ τῇ λέξει *ῶσις* = ὠθησις, ἡ πρὸς τὰ ἄνω ὠθησις, τὸ ὄργωμα καὶ *ἀρό-ωσις*, ἡ ἀρό-ωσις, ἀρόωσις ἢ ἄρωσις, πού θά πει: σπρώχνω τὸ χῶμα πρὸς τὰ ἄνω, ἀπ' ὅπου καὶ τὸ ρ. *ἀρόω*. Εἶναι ἡ ἀπαρχὴ μιᾶς προσπάθειας τοῦ ἀνθρώπου, μὲ ἀτελῆ μέσα, χωρὶς τὸ ἄροτρον, σπορᾶς τῆς γῆς. Αὐτὴ ἡ προσπάθεια ἦταν ἐργο τῆς γυναίκας, γι' αὐτὸ καὶ *Δή-μητρα* ἢ θεὰ τῆς γεωργίας. Ἡ ἐποχὴ αὐτῇ, πού κράτησε γιὰ πολλὰ, πολλὰ χρόνια, ἦταν γιὰ τὸν ἄνθρωπο μιὰ πράγματι πολὺ μεγάλη ἐποχὴ, γιατί ἡ ἀρόωσις ἢ ἄρωσις τοῦ ἐξασφάλισε τὴ μονιμότητα ἐγκατάστασης σὲ ἓνα τόπο. Αὐτῆς, λοιπόν, τῆς ἐποχῆς εἶναι ἐκπρόσωπος ἡ ἀρόωσις ἢ ἄρωσις.

--- *ἀροτρίωσις*, ἡ (Λατιν. *aratoria*). Οἱ ἐτυμολόγοι γι' αὐτὴ τὴ λέξη σιωποῦν. Ἡ λέξη φαίνεται νὰ εἶναι συνώνυμη μὲ τὴ λέξη «*ἀρόωσις*» ἢ «*ἄρωσις*», ἀλλὰ δὲν εἶναι. Αὐτὸ ἄλλωστε φαίνεται καὶ ἀπὸ τὴ μορφή της. Ἄλλο *ἀρόωσις* καὶ ἄλλο *ἀροτρίωσις*. Εἶναι μιὰ λέξη μεταγενέστερη ἀπὸ τὴν *ἀρόωσιν* ἢ *ἄρωσιν* καὶ εἶναι ἡ ἐκπρόσωπος, ὅπως θὰ δοῦμε, τῆς δεύτερης βαθμίδας τῆς γεωργίας. Εἶναι λέξη πολυσύνθετη, ἡ ὁποία ἀποτελεῖται ἀπὸ τις λ.: «*ἄρα*» = γῆ, γῆπεδον, ἄγρός, χωράφι, τῇ λ. «*ὀτρηρός*» = ὀξύς, κοπτερός, αἰχμηρός (ὅ,τι καὶ τὸ ὕνι, τὸ γυνὶ) καὶ τῇ λ. «*ῶσις*» = ἡ πρὸς τὰ ἄνω ὠθησις (ἐννοεῖται τοῦ χῶματος), ὅθεν *ἀροτρίωσις*, πού θά πει: ὠθησις τοῦ χῶματος πρὸς τὰ ἄνω μὲ τὸν ὀτρηρόν, τὸ ἐργαλεῖον, ἀπ' ὅπου καὶ τὸ *ἄροτρον* τὸ ρ. *ἀροτριῶ*. Βρισκόμαστε, ὅπως βλέπετε, στὸ δεύτερο σκαλοπάτι, στὴν δεύτερη βαθμίδα τῆς γεωργίας, στὴν ἐποχὴ τοῦ ὀργώματος τῆς γῆς μὲ τὸ ἐργαλεῖο, τὸ ἄροτρον. Τὶς δύο πρῶτες αὐτὲς βαθμίδες, τὴν *ἀρόωσιν* ἢ *ἄρωσιν* καὶ τὴν *ἀροτρίωσιν*, ἀκολουθοῦν καὶ ἄλλες βαθμίδες, πού ἡ κάθε μιὰ τους ἐκπροσωπεῖ, ὅπως καὶ οἱ δύο πρῶτες, ὀλάκερη ἐποχὴ, ὅπως ἡ *βοώτης*, ἡ καλλιέργεια καὶ ἡ μηχανοκαλλιέργεια τοῦ καιροῦ μας. Ἡ προέλευση τῶν ἄλλων βαθμίδων καὶ ἡ ἀνάπτυξή τους θὰ ξεμάκραινε πολὺ τὴ συζήτηση. Ἐκεῖνο ὅμως πού μπορῶ νὰ πῶ ἐδῶ, εἶναι ὅτι ἡ βοώτης δημιουργήθηκε, γεννήθηκε στὴν ἐποχὴ πού στὴν ὑπηρεσία τοῦ ἀνθρώπου μπῆκε ὁ βοῦς, τὸ βόιδι ἢ βόδι, ἡ καλλιέργεια κατὰ τὴν ἐποχὴ πού στὴν ὑπηρεσία τοῦ ἀνθρώπου μπῆκε ὁ *κάλης*, ὁ *κέλης*, τὸ ἄλογο, ἡ δὲ μηχανοκαλλιέργεια, πού, ὅπως εἶπα, εἶναι τοῦ καιροῦ μας, στὴν ἐποχὴ πού γιὰ τὸ ὄργωμα τῆς γῆς ὁ ἄνθρωπος χρησιμοποιοῖ τὴ μηχανή.

— *ἀρδεύω* καὶ *ἀρδῶ* ποτίζω. Στὸ ΜΕ (137, 42) τὴ βρίσκω μόνον στὸν δεύτερο τύπο *ἀρδῶ*: *ἀρδμός* καὶ *ἀρδμηθός*: ὁ ποτισμός. Τὸ ΜΕ δὲν κάνει καμμιά προσπάθεια ἐτυμολογίας του. Ὁ Σταματάκος στὴ λ. *ἀρδω* —τὸ ἀρδεύω δὲν τὸ ἀναφέρει— μᾶς λέει: «Ἐτυμ.: ὡς., τὰ *ἀρδμός*, *ἀρδ-άνιον*, *ἄρδα* ἀνάγονται εἰς ρ. *ard-* (ἐλλ. *ἀρδ-*)· πρβλ. *σανσκρ. urdati, rdati* = *ρέειν*, *ardiyati* = *κάμνω νὰ τρέχῃ*, *ardáh* = *ύγρός*, *rdi* = *ύγρασία*· *πιθανὸν δὲ καὶ τὸ ραίνω* (ὁ βλ.), οὐ ὁ τύπος *ἐρράδαται* δὲν φαίνεται ξένος πρὸς τὴν ρ. *ἀρδ-*». Ὁ Hofmann γράφει: «*ἀρδω*· *βρέχω*, *ύγραίνω*, *ἀρδεύω*, *ποτίζω*, *ἀρδμός*, ὁ «τόπος, ἔνθα ποτίζονται τὰ κτήνη», νεοαρδῆς «ὁ πρὸ ὀλίγου ποτισθεὶς», ἐκ τοῦ **aFarδω*, *συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. vari* θηλ. = *ύδωρ*· πρβλ. *ἀρύω*». Καὶ ὁ Chantraine; «*Inconnue*», «ἄγνωστον», μᾶς λέει ὁ Chantraine. Ἄλλωστε, ὅπως παρατήρησα, δὲν εἶναι καὶ ἡ πρώτη φορὰ πού ὁ Chantraine μᾶς

λέει: "*Inconnue*", ότι δηλαδή δεν τὸ ξέρω, δεν τὸ γνωρίζω. "Αν γιὰ τὸ *ἀρδεύω* δεν μπόρεσαν, ὅπως εἶδατε, οἱ ἐτυμολόγοι νὰ μᾶς ποῦν ἀπὸ ποῦ προέρχεται, ποῦ ἡ προέλευσή του φωνάζει ἀπὸ μακριά, τότε ποιές ἐτυμολογίες κάνουν;

Τότε ἂς ἀκούσουν, λοιπόν, ἀπὸ ἓνα μὴ «εἰδικό», ἀπὸ ποῦ προέρχεται καὶ τὸ τί σημαίνει ἡ λ. *ἀρδεύω*. Εἶναι λέξη σύνθετη ἀπὸ τὸν συγκεκ. τύπο *ἄρ* τοῦ *ἄρα* = γῆ, γήπεδον, ἀγρός, χωράφι καὶ τῆ λ. «*δεύω*», ποῦ θὰ πεῖ: ποτίζω. Καὶ *ἄρ-δεύω*, θὰ πεῖ: ποτίζω τὸ χωράφι. Τόσο δύσκολο ἦτανε στοὺς ἐτυμολόγους νὰ τὸ βροῦν;

— *ἀρύω*· «*Τὸ ἀντλῶ. Παρὰ τὸ ἄρῶ, ἀρύω, ὡς πλήθω, πληθύνω*»: ΜΕ (150, 47). Τὸ ΜΕ παραιτεῖται ἀπὸ μιὰ πάρα πέρα διερεύνηση. Ὁ Σταματάκος λέει: «*ἀμφι-βόλου ἐτυμολογίας· τινὲς ἀρύω < *nr-ω (βλ. ἀρνευτήρ· ἄλλοι ἀρύω < *Farύω, πρβλ. σανσκρι. var = ὕδωρ (βλ. οὐρον)*». Καὶ ὁ Hofmann «*ἀντλῶ, ἐξάγω ὕδωρ ἢ ἄλλο ὑγρὸν, ἀρυτήρ, σκεῦος (ἀγγεῖον), δι' οὗ ἀρδεῖ (ἀντλεῖ) τις, ἀγγεῖον πρὸς μέτρησιν ὑγρῶν· ἴσως ἐκ τοῦ *Far (ἀρχ. ἰνδ. var = ὕδωρ, πβ. ἄρδω) + ὕ(σ)ω, ἀντλῶ ὕδωρ (πβ.) ἀφ-ύω, ἀντλῶ, αὐτῶ = ὥσ.)*. Βλ. *ἀφύσσω*». Ἀλλὰ καὶ ἡ ἀναφορὰ τοῦ Chantaine στὸ *ἀρύω* εἶναι ἄνευ ἀξίας. Εἶναι φανερό, ὅτι κι' ἐδῶ οἱ ἐτυμολόγοι δεν τὰ κατάφεραν νὰ μᾶς φανερώσουν ἀπὸ ποῦ ἔχει τὴν προέλευσή του καὶ τὸ τί ἀκριβῶς σημαίνει τὸ ρῆμα *ἀρύω*. Τὸ ἄφησαν, ὅπως φαίνεται, κι' αὐτὸ στοὺς μὴ «εἰδικούς».

Καὶ τότε ἀπὸ ποῦ ἔχει τὴν προέλευσή του καὶ τί σημαίνει τὸ ρῆμα *ἀρύω*; Καὶ αὐτὴ ἡ λέξη εἶναι λέξη σύνθετη, ἀπὸ τὸν γνωστὸ πλέον τύπο *ἄρα* ἢ *ἄρ* = γῆ, γήπεδον, ἀγρός, χωράφι, καὶ τὸ ρῆμα «*ύω*», βρέχω, ποτίζω, ἀπὸ ὅπου καὶ τὸ *ἀρ-ύω*, *ἀρύω*, ποῦ ἡ ἀρχικὴ του ἔννοια ἦταν: ἀντλῶ νερὸ ἀπὸ τῆ γῆ, ἀπὸ τὴν *ἄρα*, ἀπὸ τὸν ἀγρό, καὶ μὲ τὸν καιρὸ, προσπορίζομαι τὰ ἀγαθὰ ἀπὸ τῆ γῆ, ἀπὸ τὴν *ἄρα*, γιὰ νὰ πλατύνει καὶ νὰ γενικευθῇ ἡ ἔννοιά του, ὅτι προσπορίζομαι ἀγαθὰ ἀπὸ κάθε πηγῇ. Θὰ μπορούσα ἐδῶ νὰ ἀσχοληθῶ καὶ μὲ τὴν προέλευση τῆς δευτέρας λέξης «*ύω*» τῆς σύνθετης «*ἀρύω*», ἀλλὰ ὁ χῶρος δεν μὲ παίρνει.

— *ἄρχων*· «*ὄνομά ἐστι μετοχικόν, παρὰ τὸ ἄρχω· μεταίεται ἀπὸ μετοχῆς εἰς ὄνομα, τὸ δὲ ἄρχω, αἶρω, τὸ ἐπαίρω*»: ΜΕ (151, 11). Ὁ Σταματάκος δεν καταπιάνεται μὲ τὴν ἐτυμολ. τῆς λ. *ἄρχων*, ἀλλὰ ἐπιχειρεῖ τὴν ἐτυμολογία τοῦ ρ. «*ἄρχω*»: «*Ἐτυμολ.: ἀρχός - ὀρχαμος (ἄρχω, ἀρχή, ἀρχαῖος, ἄρχων, κ.λπ.), ἐκ ρ. ἀρχ. σανσκρι. ῥ. arch-: arch-a-mi = εἶμαι ἀξιος, δύναμαι, arch-an = ἀξιος, ἱκανός, argh-a-m = ἀξία, τιμή, argh-ja-s = πολῦτιμος· συγγ. τὸ ἀλφάνω (= ἀποκτῶ, βλ. λ. ἀλφή)· κ.τ.λ.*». Hofmann: Δεν ἀσχολεῖται μὲ τὴ λέξη. Τὸ ἴδιο καὶ ὁ Chantaine. Ἀπορρίπτω τίς παραπάνω προτάσεις τῶν ἐτυμολόγων, ὡς ἀνεδαφικές.

Ἡ λ. *ἄρχων* εἶναι σύνθετη. Ἀπὸ τῆ λέξη *ἄρ*, ποῦ εἶναι ὁ συντετμ. τύπος τοῦ *ἄρα* καὶ τὸ ρ. *ἔχω*, ἀπ' ὅπου ὁ *ἄρ-χων*, *ἄρχων*, ποῦ σημαίνει αὐτὸς ποῦ ἔχει τοὺς ἀγρούς, ὁ ἔχων τὰ χωράφια, ἀπ' ὅπου καὶ ἡ *ἀρ-χή*, ἀρχή. Γιατί ὅποιος ἔχει τὰ χωράφια, τὰ κτήματα, ἔχει καὶ τὴν ἀρχή. Ἡ λέξη εἶναι φυσικὰ μεταγενέστερη καὶ φαίνεται νὰ γεννήθηκε σὲ ἐποχὴ ποῦ τὰ χωράφια τὰ εἶχαν οἱ ὀλίγοι. Καὶ μέχρι σήμερα ἀκόμη ἄρχοντα δεν λέμε ἀπλῶς τὸν πλούσιο (ἔμπορο, βιομήχανο, ἐφοπλιστὴ καὶ γενικὰ ἐπιχειρηματία), ἀλλὰ ἐκείνον ποῦ ἔχει κτήματα. Αὐτός, λέμε, εἶναι ἄρχοντας.

Τὴ λέξη *ἄρα* μὲ τὸ συντετμημένο της τύπο «*ἀρ-*» τὴ βρίσκω καὶ μὲ τοὺς τύπους «*ἔρα*» καὶ «*έρ-*», ἀλλὰ καὶ «*ἦρα*» καὶ «*ἦρ-*» διὰ τῆς τροπῆς ἀντίστοιχα τοῦ «*α*» σὲ «*ε*» καὶ τοῦ «*α*» σὲ «*η*».

— *Ἔ-ρα*, ἢ: εἶναι ἡ ἴδια ἢ *ἄρα*, ποῦ κι αὐτὴ σημαίνει: γῆ, γήπεδον, ἀγρός, χωράφι. Οἱ λεξικογράφοι καὶ ἐτυμολόγοι λένε, πῶς τὴ βρίσκουνε μόνο στὸν τύπο «*ἔραζε*» ἢ «*ἔρασδε*», ποῦ σημαίνει εἰς τὴν γῆν. Ἐγὼ τὴν ἐπισημαίνω ἀκόμη καὶ στὶς λ.: 1) *ἐρ-γάτης*, ἀλλὰ καὶ *ἀργάτης*, μὲ ἀρχικὴ ἔννοια: ὁ ἀρόων, ὁ ὀργώ-

νων τὴν γῆν, πού με τὸν καιρὸ ἡ ἔννοιά της πλαταίνει τὸ περιεχόμενό της καὶ περιλαμβάνει κατ' ἀρχὴν κάθε χειρωνακτικὴ ἀπασχόληση, γιὰ νὰ γενικευθῇ τελικά. 2) *ἐρ-γαλεῖον*· τὸ μέσον μετὰ τὸ ὁποῖον ἀσκεῖται τὸ ἄρομα, τὸ ὄργανο τῆς γῆς, ὅπως τὸ ἄροτρον. 3) *ἐργον*· τὸ ἀποτέλεσμα πού παράγεται ἀπὸ τὸν ἐργάτην ἢ τὸ ἐργαλεῖον. 4) *ἐρε-σιμετρία*· ἡ γεωμετρία (Βαρ.). 5) *ἐρα-χος* (*ἐρα* + *ἐχω*), τὸ δῖγμα, Βοιωτ. ('Ησύχ.), δηλαδὴ δέματα ἀπὸ τὰ στάχυα τοῦ χωραφιοῦ. 6) *ἐρί-βωλος* (*ἐρα-βῶλος*), γῆ παχεῖα καὶ εὐφορος, ἡ ἔχουσα μεγάλους βῶλους ἢ σβῶλους, 'Ιλ. Α 155, 'Οδ. Ε 34, Μ 235, "Υμν. Δήμ. 471. 7) *ἐρι-θος*, ὁ ἐργάτης γῆς καὶ ἔριθοι, οἱ θεριστές. 8) *ξερός*, ἰων., ἀντὶ ξηρός, ὡς καὶ ξέρα, ἡ ἐξ ἔρας, ἀπ' ὅπου καὶ τὸ *ξερνάω-ω*, ἀπὸ τὸ *ξέρα* καὶ *νάω*, βρέχω, πού κυριολεκτικὰ σημαίνει: βγάζω νερό στὴν ξηρά, στὴν ξέρα, ὅπως τοῦτο γίνεται μετὰ τὰ κύματα, καὶ ὄχι, ὡς Χατζιδάκις, ΜΝΕ.Ι.292, ἀπὸ τὸ *ἐξ ἐρῶ* ἢ 'Ι. Κακριδῆς, 'Ελλην. 13, 174, ἀπὸ ἀόριστο τοῦ ἐξέφρασα, ἐκβρύζω (Μ. 'Ανδρ.). Τὴ βρίσκω ἀκόμη καὶ στὴν ἀπλὴ της μορφῇ, στὴ γενικὴ ὁμως, ὡς *ἐρας* = τῆς γῆς (Βαρ.).

— *ἡ-ρα*, ἡ γῆ, γῆπεδον, ἀγρός, χωράφι· τὴ βρίσκω ἐν συνθέσει: *πολύ-ηρος*, πολυάρος· ὁ πολυάρουρος, ὁ πλούσιος, ὁ μεγαλοκτηματίας, 'Ησύχ. *ξηρά* ἡ ἐξ ἡ-ρας.

Τὴ λέξη *ἄρα* τὴ βρίσκω ἀκόμη καὶ σὲ ἄλλες γλῶσσες, ὅπως:

Λατιν., *area* = ἐμβαδόν, ἔκταση, οἰκόπεδο.

'Ιταλ., *area* = ἐπιφάνεια, ἔκταση.

'Αλβαν., *arë-a*, ὁ ἀγρός, τὸ χωράφι, ἀπ' ὅπου καὶ τὸ *arsim*, ἡ παιδεία, ἀπὸ τὸ ἑλληνικὸ ἀρόσιμος, ὁ καλλιεργήσιμος, ἡ καλλιέργεια, αὐτὸ πού σή-μερα λένε *cultura*.

Τουρκ., *arazi* ἢ *arz*, ἔκταση, γῆ· καὶ *arsa*, τὸ οἰκόπεδο.

'Αγγλ., τὴν ἐπισημαίνω σὲ σύνθετη μορφῇ, στὸ γνωστὸ ποδοσφαιρικὸ ὄρο-
"arout", πού σημαίνει: ἐκτὸς γηπέδου, ἔξω ἀπὸ τὸ γῆπεδο, ἀπ' ὅπου:
"ar" τὸ γῆπεδο, ἡ γῆ, καὶ "out", ἐκτός, ἔξω. Σήμερα, χάριν συντομίας,
τὸ "arout", "out" λέγεται.

Καὶ ἡ *ἄρα*; Πού βρέθηκε ἡ ἄρα, πῶς δημιουργήθηκε ἡ ἄρα, καὶ ποιά εἶναι ἡ πρώτη, πρώτη, ἀρχικὴ τῆς σημασία; Κι' αὐτὴ ἡ λέξη εἶναι σύνθετη. *ἄρα*, ἡ ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸ στερητικὸ «α-», πού εἶναι λέξη, λέξη μετ' ἔννοια, καὶ τὴ λ. «ρα», πού θὰ πει: βράχος, πέτρα, ἀπ' ὅπου: *ἄ-ρα*, *ἄρα* = γῆ, τόπος πού δὲν ἔχει βράχο, πέτρα, πέτρες. 'Εκεῖνος δηλαδὴ ὁ τόπος, ἐκεῖνο τὸ μέρος τῆς γῆς πού προσφέρεται γιὰ καλλιέργεια, ὅ,τι εἶναι καὶ ὁ ἀγρός, τὸ χωράφι. 'Η λέξη *ἄρα* εἶναι ταυτοσημάντη μετὰ τὴ λέξη «ἀγρός», πού κι' αὐτὸς σημαίνει γῆ, τόπος χωρὶς βράχο, χωρὶς πέτρα, χωρὶς πέτρες, ἡ ὁποία ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸ στερητ. «α-», τὴ λέξη «γα» = γῆ, καὶ τὴ λέξη «ρός», *ἄ-γα-ρός*, ἀγρός, ἥτοι γῆ χωρὶς βράχο, χωρὶς πέτρα, ὅ,τι καὶ ἡ ἄρα. 'Η πάρα πάνω ἀνάλυση μᾶς ὁδήγησε στὴ λέξη-συλλαβή, ἡ ὁποία καὶ δὲν μπορεῖ νὰ ἀναλυθεῖ, νὰ τεμαχιστεῖ περαιτέρω, γιὰτὶ εἶναι λέξη πρωτογενής. "Ὅλες οἱ πρωτογενεῖς λέξεις εἶναι λέξεις μονοσύλλαβες.

'Η ἐρμηνεία πού δίνω ἐδῶ στὴ λ. «ρα», ὡς βράχος, πέτρα, φαίνεται ὡς αὐθαίρετη, γιὰτὶ ἔτσι ἴσως μετὰ βολέει, γιὰ τὴν ἐξυπηρέτηση τῆς ἀποψῆς μου γιὰ τὸν τύπο «ἄ-ρα», γι' αὐτὸ καὶ εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ δώσω περισσότερες ἐξηγήσεις. Τὸ θέμα ὅμως τοῦτο, τοῦ τύπου «ρα», μετὰ τὴν ἔννοια τοῦ βράχου, εἶναι ἐκτεταμένο καί, βέβαια, δὲν μπορεῖ νὰ ἀναπτυχθεῖ σὲ ὅλο του τὸ εὖρος. Θὰ περιορισθῶ μόνον νὰ κάμω ἐδῶ τίς ἐπισημάνσεις, ὅτι τὸν τύπο «ρα» τὸν συναντῶ στὴ λέξη «ἀπορ-ρῶξ» = ἀποκεκομμένος, ἀπότομος, κρημνώδης βράχος: «ἀπορρῶγες βράχοι», οἱ ἀπόκρημνοι βράχοι· τὸν ἐπισημαίνω ἀκόμη στὴν ἀγγλ. λ. "rook" = βράχος καὶ στὴ γαλλικὴ λ. "roche" = βράχος, ἰταλ. *roco* = βράχος.

Δοξάστε τους!

Είναι γνωστός ό τρόπος ανάρρησης τών φοινικιστών στις θέσεις – «κλειδιά» πού πάντοτε μόνον αὐτοί κατέχουν, όπως και ό τρόπος μέ τόν όποιο καθιερώνονται σέ «αὐθεντίες», δηλαδή σέ φρουρούς τής ἐξ-ουσίας, ἐξουσιοδοτημένους νά συντηροῦν και νά υπερασπίζονται τόν τομέα πού τούς ἐμπιστεύονται οί ἐξ-ουσιαστές, εἴτε αὐτός λέγεται Ἐπιστήμη και Τέχνη εἴτε Διοίκηση και Πολιτική εἴτε Παιδεία και Ἐκπαίδευση.

Δυό συναντήσεις-συζητήσεις, ἀφ' ἑνός στό Πανεπιστήμιο Πειραιῶς, ὠρισμένων ἐνδιαφερομένων μέ τόν καθηγητή τής γλωσσολογίας κ. Γ. Μπαμπινιώτη και ἀφ' ἑτέρου τοῦ κ. Κ. Πλεύρη μέ τόν σύμβουλο τοῦ «Παιδαγωγικοῦ Ἰνστιτούτου» κ. Κ. Βῶρο στό «Τέλε Σίτυ», ἐδεδείωσαν τοῦ λόγου τό ἀσφαλές, ότι δηλαδή οί ἄνθρωποι αὐτοί ἀποτελοῦν κορυφισμένες κοῦκλες και κύμβαλα ἀλαλάζοντα, πού καμιά σχέση δέν ἔχουν μέ τήν ἐπιστήμη —τήν όποία τάχα ὑπηρετοῦν— και πού ό ρόλος τους ἐξαντλεῖται στόν μηρυκασμό «τῶν ἐπικρατουσῶν ἀπόψεων», δηλαδή τῶν ἐξ-ουσιαστικῶν δογματίων.

Ὁ πρῶτος, ό κ. Μπαμπινιώτης, ἐρωτηθεῖς —μετά τήν ἀπαρίθμηση τῶν ἀπόψεων δεκάδων Ἑλλήνων και ξένων ἐπιστημόνων και ἀκαδημαϊκῶν (γλωσσολόγων, ἀρχαιολόγων, ἱστορικῶν), πού μέ ἀδιάσειστα στοιχεῖα ἀποδεικνύουν τήν ἐλληνικότητα τοῦ Ἀλφάδῃτου—, ἀν ἐξακολουθεῖ νά ὑποστηρίξει τήν «ἐπικρατοῦσα ἀποψη», ὁμολόγησε ότι «αὐτά πού λέτε εἶναι σωστά», πλὴν ὁμως ἀδυνατεῖ νά τό δηλώσει δημοσίως (ή συζήτηση ἔγινε στόν αὐλειο χώρο τοῦ Πανεπιστημίου μεταξὺ ἑξὶ ἀτόμων), γιατί... «ή ἐπικρατοῦσα ἀποψη λέγει τά ἀντίθετα»!

Ὁ δεῦτερος, ό κ. Βῶρος, ἀντιμετωπίζοντας τό ἴδιο ἐρώτημα ἀπ' τόν Κ. Πλεύρη —ό όποῖος εἶχε προσκομίσει σωρεῖαν ἐπιστημονικῶν συγγραμμάτων, πού ἀποδεικνύουν περίτρανα τήν ἐλληνικότητα τοῦ Ἀλφάδῃτου και γελοιοποιοῦν τήν φοινικική ἀποψη— ἐπιβεβαίωσε τήν ἀπόλυτη γύμνια ἐπιχειρημάτων τοῦ Φοινικισμοῦ, καθώς ἐπανελάμβανε χωρίς στοιχεῖα ἀλλά και χωρίς εἰρμό και ἀλληλουχία τήν «ἐπικρατοῦσα ἀποψη», θυμίζοντας τρόπον τινά τόν παπαγάλο τοῦ Ζ. Παπαντωνίου... Αὐτά βλέποντας ό κ. Πλεύρης, τόν ἐρώτησε, ἀν τό κρίνει ὀρθό, νά ἀναγραφῇ στά νέα σχολικά ἐγχειρίδια —τά όποια, ὡς γνωστόν, πεισματικά ἐπαναλαμβάνουν κάθε λίγο και λιγάκι, ότι οί Ἕλληνες δανείστηκαν τό Ἀλφάδῃτο ἀπ' τούς Φοίνικες— ότι πολλοί ἐπιστήμονες και ἀκαδημαῖκοι ὑποστηρίζουν ότι συνέβη τό ἀντίθετο, ό κ. Βῶρος δέν ἀντέξε και ὁμολόγησε, ότι «κάνεις δέν μπορεί νά παραχωρήσει ἕνα δικαίωμα, τό όποιο δέν ἔχει»!

Διατυπώθηκε πρὸς τόν κ. Μπαμπινιώτη ή πρόταση, ότι πολλοί ἐπιστήμονες ὑποστηρίζουν, ότι οί αὐτόχθονες Πελασγοί εἶναι και «Ἰνδοευρωπαῖοι», ὡπως και ότι κοιτίς τῶν «Ἰνδοευρωπαίων» θεωρεῖται τό Αἰγαῖο. Κατόπιν ἐρωτήθηκε ό καθηγητής, ἀν συμφωνῇ ότι οί ἐξ-ουσιαστές δημιούργησαν τόν τεχνητό ὄρο «Ἰνδοευρωπαῖοι», προκειμένου νά προσβάλουν τήν παναρχαιότητα και αὐτοχθονία τῶν Ἑλλήνων. Ἰδοῦ πῶς ἀπάντησε: «Δέν ὑπάρχουν ὄντως Ἰνδοευρωπαῖοι μέ τόν ὄρο αὐτό ἐννοοῦμε τούς λαούς τής Ἰνδοευρωπαϊκῆς ὁμογλωσσίας». Εἰς ἀντερώτηση, ἀν φοβοῦμαστε νά ποῦμε τήν ἀλήθεια, ότι δηλαδή μητέρα γλῶσσα ὅλων τῶν γλωσσῶν εἶναι ή ἐλληνική, τήν όποία οί πανάρχαιοι Ἕλληνες και σέ μία ἀνάλογη μέ τήν Ἀλεξάνδρου ἐκπολιτιστική στρατεῖαν ἐδίδαξαν στούς λαούς, ό καθηγητής ἔλεγε «ἀλλ' ἀντ' ἄλλων», ότι δηλαδή «ἔχουμε ἀρκετές πρωτιές, ὥστε αὐτή περισσεύει» ότι «εἴμαστε ό μόνος λαός μέ ἱστορία 4.000 ἐτῶν, πού εἶναι ἀρκετά», και ἄλλα πολλά δουλοπρεπή και ἀνοῦσια. Σέ παρήρρηση ότι δέν ἐνδιαφέρει ή ἀρχαιότητα τῶν ἄλλων λαῶν, και ότι ἐβραϊκά παζάρια δέν κάνουν, ό κ. καθηγητής ἐπανήλθε στή γνωστή μέθοδο του «περί ἐπικρατουσῶν ἀπόψεων» και «ποδάρωσε»...

Εἰς ἀνάλογη ἐρώτηση τοῦ Κ. Πλεύρη, ό ἄλλος αὐτοκράτωρ τής γλωσσικῆς παιδείας τῶν Ἑλληνοπαίδων —τρομάρα μας!—, ό κ. Βῶρος, ἔκανε λόγο «περί πηγαδιῶν και λαγονιμῶν», ἀποφεύγοντας συστηματικά όποιαδήποτε δήλωση. Ἐδῶ ἀκούστηκε πάντως και κάποιο «κουφό», πού ἀξίζει νά σημειωθῇ, νομίζω: Ἐνῶ ό κ. Πλεύρης ἀκούραστος ἀπαριθμοῦσε τά ὀνόματα τῶν ἐπιστημόνων και ἀκαδημαϊκῶν, πού συνηγοροῦν ὑπέρ τῶν ἐλληνικῶν θέσεων, ό κ. Βῶρος, θέλοντας νά δείξῃ πῶς κάτι ἔχει και αὐτός, συμπλήρωσε: «Ἔχετε και τόν Ντυράν»! Ὁ ἄνθρωπος, προσέτε, δέν εἶπε «ἔχουμε» ή ἐπιτέλους «εἶναι και ό Ντυράν», ἀλλά «ἔχετε και τό Ντυράν»· πράγμα πού σημαίνει, ότι αὐτός δέν συμπεριλαμβάνεται μεταξὺ τῶν ἐχόντων...

Ὁ κ. Μπαμπινιώτης και κατά τή διάρκεια τής ὁμιλίας του πρὸς τό κοινὸ ἔπλεξε τό ἐγκώμιο «τῶν ἀπειθαρχῶν καθηγητῶν και δασκάλων», πού, ἀγνοώντας τίς διαταγές και τίς ὑποδείξεις τοῦ «Παιδαγωγικοῦ Ἰνστιτούτου», διδάσκουν στά ἐλληνικά σχολεῖα τήν ὑπό διωγμόν ἐλληνικήν γλῶσσα και

→

γραμματική! Είς ἐρώτηση «ποιοί είναι οἱ διώκτες καὶ τύραννοι καὶ καταστροφεῖς τῆς ἐλληνικῆς γλώσσας», ὁ καθηγητής, συναγωνιζόμενος τέλεια τοὺς πολιτικάντηδες, ὠμίλησε περὶ «φαντασμάτων» καὶ «ἀοράτων ἐχθρῶν», λὲς καὶ δὲν γινώριζε ὅτι ἡ ἁμαρτωλὴ χεὶρ ποὺ συντάσσει τὶς διαταγές, πού... καταστρατηγοῦν οἱ δάσκαλοι, ἀνήκει στὸν Πρόεδρο τοῦ «Παιδαγωγικοῦ Ἰνστιτούτου», δηλαδὴ στὸν ἑαυτό του.

Ὁ δεύτερος τῶν φοινικιστῶν, ὁ κ. Βῶρος, ὑπῆρξε δέδαια περισσότερον ἀποκαλυπτικός, ἀφοῦ συνελήφθη ὁ δεινὸς ἀπ' τοὺς τηλε-θεατὲς καὶ ὡς τελείως ἀγράμματος ἀλλὰ καὶ ὡς παραχαράκτης τῆς Ἱστορίας. Διότι πῶς πρέπει νὰ χαρακτηρισθῇ ἡ ἐνέργεια τοῦ κ. συμβούλου νὰ θέλῃ νὰ δείξῃ τὴ μισή παρᾶγραφο ἐνὸς κειμένου, προκειμένου ν' ἀντιστρέψῃ τὸ νόημά της (ὑπόθεση λεξικοῦ Σταματάκου) ἢ ἡ ἀλλαγὴ τοῦ ὑποκειμένου στὴν ἐπίμαχη παρᾶγραφο τοῦ Ἡροδότου (Ε', 58) — «χρόνον προβαίνοντος ἅμα τῇ φωνῇ μετέβαλλον (οἱ Φοίνικες) καὶ τὸν ρυθμὸν τῶν γραμμάτων», λὲς καὶ ἄλλαξαν ποτὲ τῇ φωνῇ-γλώσσα τοὺς οἱ Ἕλληνες καὶ μιλοῦσαν φοινικικά! Φυσικὸ ἦταν, λοιπόν, νὰ τὸν γελοιοποιήσῃ ὁ συνομιλητής του (ὁ Κ. Πλεύρης), παραθέτοντάς του τόσο τὸ κείμενο ὅσο καὶ τὴν ὀρθὴ μετάφραση ἀπ' τὸν Ἡ. Τσατσόμοιρο («Δαυλός», τόμος 10ος, σελ. 6771).

Ἀπὸ τὴν ὅλην ὑπόθεσιν ἐξάγονται τὰ ἐξῆς συμπεράσματα:

1ον. Οἱ φοινικιστὲς ἀπ' τὰ παμπάλαια ἔτη ἔχουν ἀναλάβει τὸν ρόλο νὰ διαλαλοῦν ὅτι τὸ ἐλληνικὸν Ἀλφάβητο προέρχεται ἀπ' τὸ φοινικικόν, ὅπως μαρτυροῦν τάχα τὰ ὀνόματα τῶν γραμμάτων Ἀλεφ, Μπέθ, Γκίμελ κ.λπ., ἔστω καὶ ἂν ἀποδεδειγμένα τοῦτο εἶναι ψευδές.

2ον. Οἱ φοινικιστὲς ἔχουν ἀναλάβει τὸ ρόλο νὰ προσβάλλουν, ἔστω καὶ ἂν γελοιοποιοῦνται, τὴν παναρχαϊότητα καὶ τὴν αὐτοχθονία τῶν Ἑλλήνων, ἐφευρίσκοντας τεχνάσματα τύπου «Ἰνδοευρωπαϊῶν», «Καθόδων Δωριέων» κ.λπ., τὰ ὁποῖα ἀνακηρύσσουν σὲ «ἐπικρατοῦσες ἀπόψεις».

3ον. Οἱ φοινικιστὲς ἔχουν ἀναλάβει τὸ ἔργο τῆς ἀπλοποίησης-ὑποβάθμισης τῆς ἐλληνικῆς γλώσσας, παρὰ τὰ μετὰ τὴν μεγιστοποίηση τῶν δυσκολιῶν ἐκμάθησής της, ὥστε νὰ καταστῇ μισητὴ στὸν ἐλληνικὸ λαόν, τὸν ὁποῖο συστηματικὰ συνηθίζουν στὴν ἀποψη «τῆς ἡσσονος προσπάθειας».

4ον. Οἱ φοινικιστὲς ἔχουν ἀναλάβει τὸ ἔργο τῆς κατάρρευσης τοῦ ἐλληνικοῦ Ἀλφάβητου καὶ τῆς ἀντικατάστασής του μὲ τὸ λατινικόν· ἀπώτερος σκοπὸς ἡ πλήρης ἐξαφάνισις τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας, πού θεωρεῖται «ὑπαίτιος» πού τὸ ἐλληνικὸ ἔθνος ἐπέζησεν, παρὰ τὶς τόσες δοκιμασίες πού'χει ὑποστεί κατατὰ τὸ παρελθόν.

Ὅμως ἡ ἀ-λήθεια ἀποτελεῖ ἀδυσώπητον τιμωρὸ ὅλων ἐκείνων πού προσπαθοῦν νὰ τὴν κακοποιήσουν καὶ νὰ τὴν ὑποτάξουν σὲς θελήσεις τους. Τὸ ἐλληνικὸ Ἀλφάβητο καὶ ἡ ἐλληνικὴ Γλῶσσα ἀποτελοῦν τὸ μοναδικὸ ὄργανο, πού ἐκφράζεται καὶ ἐξωτερικεύεται ἡ Ἀλήθεια καὶ ὁ Λόγος. Ἡ ἐλληνικὴ Γλῶσσα εἶναι ἡ μόνη μὴ συμβατικὴ γλῶσσα, πού ἀποδίδει ἀκριδῶς, πλήρως καὶ σαφῶς τὴν οὐσία τῶν πραγμάτων, ὅπως περὶ τῶν ἀπέδειξε ὁ αἰμίμηστος Ἡ. Τσατσόμοιρος («Ἱστορία Γενέσεως τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας», ἐκδόσεις «Δαυλός», 1991). Ἄρα ἡ ἐλληνικὴ Γλῶσσα ἀπὸ μόνῃς ἀποκαλύπτει τοὺς δολιοφθορεῖς τῆς ἐξουσιαστῆς καὶ τὰ ἐμμοσθα ὄργανά της, τοὺς φοινικιστὲς.

Οἱ φοινικιστὲς δὲν εἶναι ἐπιστήμονες. Ὄντας ἐκτροποὶ καὶ εὐρισκόμενοι σὲ διάσταση μὲ τὸ ἀληθινόν, οἱ καθηγητὲς αὐτοὶ εἶναι ὑποδουλωμένοι πλήρως στὴν ἐξ-ουσία, ἔτσι, ὥστε, καὶ ἂν τό'θελαν, δὲν τολμοῦν νὰ καταλύσουν οὔτε μία κεραία ἀπ' τὸν ἰσχύοντα διανοητικὸ δογματισμό. Ἔτσι ἐξηγεῖται ἡ θλιθερὴ ἐμφάνισις τῶν «Πριάμων» αὐτῶν τόσο στὸ «Τέλε Σίτυ», ὅσο καὶ στὸ Πανεπιστήμιό Πειραιῶς...

Παρὰ ταῦτα οἱ ρωγμῆς — τόσο στοὺς κόλπους τῆς ἐνύστερης ἐξ-ουσίας ὅσο καὶ τῶν φοινικιστῶν — γίνονται ὁσημέραι περισσότερον αἰσθητές. Τὸ χάσμα μεταξὺ πνευματικῆς ὑγείας καὶ ἐξ-ουσιαστικοῦ φοινικικοῦ τρόπου σκέψεως καὶ ἐνεργεῖν καθίσταται πλέον ἀγεφύρωτο, ἐνῶ τὰ φωτεινὰ ἀστρα συνεχῶς πληθαίνουν στὸν οὐρανὸ καὶ διασπᾶνε τὸν ἐξουσιαστικὸ ζόφο... Δὲν μένει ἄλλη ἐπιλογὴ γιὰ τὴν ἐξ-ουσία ἀπ' τὸ νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν λανθασμένη αὐτὴ πορεία, ν' ἀπομακρύνῃ τοὺς φοινικιστὲς ἀπ' τοὺς κόλπους της καὶ νὰ ἐπιτρέψῃ, νὰ λειτουργήσῃ ἐλεύθερα ὁ ἡρακλείτειος πόλεμος, δηλαδὴ ἡ ἀξιοκρατικὴ ἀνάδειξις τῶν ἐπιστημόνων, φιλοσόφων καὶ καλλιτεχνῶν, τῶν «φυλάκων» μὲ μιὰ λέξη. Διαφορετικὰ τὸ μέλλον καὶ ἡ θλιθερὴ κατάληξις αὐτῆς τῆς καταστάσεως γίνονται ὁρατὰ σὲ κάθε σκεπτόμενο ἄνθρωπο...

Πάν-Αἰολος

Ρωμαϊκοὶ χρόνοι καὶ σύγχρονη ἐποχή: Δύο παρόμοιοι καιροὶ *mutatis mutandis*

Α. ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΤΗΣ ΡΩΜΑΪΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ

Οἱ αἰῶνες τοῦ τέλους τῆς λεγόμενης «ἐλληνορωμαϊκῆς» ἐποχῆς ἐσήμαναν, μὲ τὴν νίκη τοῦ Χριστιανισμοῦ, τὸ σῆσιμο τοῦ πυρσοῦ τοῦ ἐλληνιστικοῦ πολιτισμοῦ καὶ τὴν ἀπαρχή τοῦ σκοτεινοῦ χιλιετοῦς Μεσαίωνα τοῦ δόγματος. Οἱ τότε ἄνθρωποι τῆς ἐλληνορωμαϊκῆς οἰκουμένης εἶχαν τὴν συναίσθηση τοῦ τέλους μιᾶς ἐποχῆς, τῆς ἐποχῆς τῶν ἐλληνικῶν φώτων, καὶ τὴν ἀπαρχή μιᾶς νέας, τοῦ *Novum Saeculum*, ποὺ ἄλλοι προετοίμαζαν ὡς ἐποχή τῆς μιᾶς οἰκουμένης καὶ τοῦ ἐνὸς ἡγέτη-αὐτοκράτορα καὶ ἄλλοι προπαγάνδιζαν ὡς ἐποχή τοῦ Μεσσία, ποὺ ἔρχεται ἐξ Ἀνατολῶν¹. Ἡ μεγάλη ἀλλαγὴ στὴ μεσογειακὴ καὶ ἀσιατικὴ Οἰκουμένη ἦρθε μὲ τὶς κατακτήσεις πρῶτα τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ μετὰ τῆς Ρώμης.

Ἡ ἐνοποίηση τοῦ Κράτους, τὸ κοινὸ πολιτιστικὸ πρότυπο καὶ ὁ ἐνιαῖος τρόπος σκέψης καὶ ζωῆς, ὅλα ἐλληνικά, μαζὶ μὲ τὸν ἀναπτυσσόμενο οἰκονομικὸ φεουδαλισμὸ (*latifundia*) δίνουν τὶς ἱστορικὲς καὶ κοινωνικὲς παραμέτρους γιὰ τὸ τί ἦταν ἀναμενόμενο στοὺς πρῶτους χριστιανικοὺς αἰῶνες². Τὸ *Imperium Romanum* μὲ κεντρικὴ-συγκεντρωτικὴ ἐξουσία τῇ Ρώμῃ, μὲ διαφαινόμενη φεουδαλικὴ οἰκονομία, μὲ ἐνιαῖον ἐλληνικὸ πολιτιστικὸ τρόπο σκέψης καὶ ζωῆς εἶχε ἀνάγκη δίπλα στὸ ἓνα κράτος καὶ τὸν ἓνα αὐτοκράτορα νὰ συμπαρατάξει καὶ τὸν ἓνα καὶ μοναδικὸ θεὸ τῆς Ρώμης. Γιὰ τὴν κατάληψη αὐτοῦ τοῦ θρόνου ἔγιναν πολλοὶ καὶ σημαντικοὶ ἀγῶνες. Τέσσαρες ὑπῆρξαν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς οἱ διεκδικητὲς τοῦ Ρωμαϊκοῦ θρησκευτικοῦ στέμματος: α) Ἡ λατρεία τοῦ Αὐγούστου, δηλ. τοῦ αὐτοκράτορα, β) ὁ Στωϊκισμός, γ) ὁ Μιθραϊσμός καὶ δ) ὁ Ἰουδαϊσμός. Ὅμως τὴν νίκη κατέκτησε ἓνας πέμπτος, τέκνο τοῦ τέταρτου, ὁ Χριστιανισμός, ὅπως διαμορφώθηκε ἀπὸ τὸν ἀπόστολο Παῦλο καὶ τὸν Μ. Κωνσταντῖνο (Α' Οἰκουμενικὴ Σύνοδος, 325 μ.Χ.).

Γιὰ τὸν ἀντικειμενικὸ ἐρευνητὴ τῆς Ἱστορίας ἡ νίκη τοῦ Χριστιανισμοῦ δὲν φαίνεται καθόλου ὡς ἀναπάντεχη—κάθε ἄλλο μάλιστα. Ὁ πολιτικὸς-διεθνιστικὸς Μεσσιανισμὸς τῶν Ἰουδαίων τῆς διασπορᾶς, ὅπως ἐκφράστηκε ἀπὸ τὸν Φίλωνα καὶ τὸν Ἰώσηπο, ἂν καὶ σημείωνε μεγάλα θήματα ἀνάμεσα στοὺς λεγόμενους προσηλύτους, ταυτόχρονα συναντοῦσε δυὸ μεγάλα ἐμπόδια: τὴν ἐπώδυνη περιτομὴ καὶ τὸν ἀπομονωτισμὸ τοῦ Γιαχβὲ μαζὶ μὲ τὴν ἀποκλειστικότητα τῶν ἐβραϊκῶν ἐθίμων καὶ διατάξεων τῆς Πεντατεύχου (*Torah*)³.

Ὁ σχεδιαζόμενος ἀπὸ τὸ Συνέδριο τῶν Ραββίνων (*Sanhendrin*) ἐξιοουδαϊσμός τῆς Ρωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας ἀπαιτοῦσε ἀπάργνηση τῶν ἐθίμων ἀπὸ τοῦς νέους προσηλύτους. Ἐτσι ἡ ἀποκλειστικότητα καὶ ἡ περιτομὴ ἐμπόδιζαν τὴν ἀνάδειξη τοῦ Γιαχβὲ ὡς Θεοῦ τῆς Ρώμης καὶ τῆς Οἰκουμένης. Ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριὰ δὲν θὰ πρέπει νὰ παραλείψουμε κι ἓνα ἄλλο ἐμπόδιο: τὸν ἐθνικιστικὸ Μεσσιανισμὸ τῶν Ζηλωτῶν τῆς Παλαιστίνης. Ἐμπόδιο, ποὺ τελικὰ μὲ τὴν ἀπερίσκεπτη πολιτικὴ του κατέστρεψε τὸν Ἰουδαϊ-

σμό του Ἰσραήλ (καταστροφή τῆς Ἱερουσαλήμ ἀπὸ τὸν Τίτο — 70 μ.Χ.).

Ὅμοίως καὶ ἡ λατρεία τοῦ αὐτοκράτορα, ὅπως καὶ ὁ Στωϊκισμός, γιὰ διάφορους λόγους τὸ καθένα δὲν βρῆκαν ἀπήχηση στὶς μάξεις. Μόνο ὁ Μιθραϊσμός (Invictus Sol) τελικὰ δροῦσε παράλληλα μὲ τὸν Ἰουδαϊσμό καὶ εἶχε μεγάλες ἐπιτυχίες –εἰδικὰ στὸ Στρατό– γιὰ νὰ χάσει τὴν μάχη πολὺ ἀργότερα, ἐπὶ Μ. Κωνσταντίνου.

Ἔτσι στὶς ἀρχὲς τοῦ 1ου αἰ. μ.Χ. φαίνεται ὅτι γιὰ τὴν κούρσα τῆς διεκδίκησης τοῦ «Θεοῦ τῆς Ρώμης» (ποὺ θᾶναι φυσικὰ ἕνας, γιατί μία εἶναι ἡ Ρώμη, ἕνας ὁ αὐτοκράτορας, μία ἡ Οἰκουμένη) δύο εἶναι οἱ βασικοὶ ἀντίπαλοι: ὁ Ἰουδαϊσμός καὶ ὁ Μιθραϊσμός. Σήμερα δέβαια γνωρίζουμε, ὅτι οὔτε ὁ ἕνας οὔτε ὁ ἄλλος κατέκτησαν τὴν νίκη. Ἴσως ἂν ἔλειπε ἀπὸ τὴν Ἱστορία ὁ ἀπόστολος Παῦλος, νικητῆς στὸ θρόνο τῆς Ρώμης νὰ ἐλάμβανε τὴν στέψη ὁ ζηλότυπος Γιαχβέ. Κατὰ πᾶσα πιθανότητα ὅμως ἡ οἰκουμενικὴ θρησκεία τῆς Ρώμης θὰ ἀποτελεῖτο ἀπὸ τὸν συγκεκρισμὸ ὅλων τῶν θρησκευτικοφιλοσοφικῶν καὶ ιδεολογικῶν ρευμάτων τῆς ἐποχῆς μὲ τὴν ἀνάλογη περιεκτικότητα τοῦ καθενὸς (ἀνάλογη τῆς κοινωνικῆς ἐμβέλειάς του φυσικά). Ἔτσι ἡ Ἑλληνορωμαϊκὴ Οἰκουμένη θὰ ἀπεδέχετο τὸν ἑλληνιστικὸ ἰουδαϊσμό τῆς Διασπορᾶς ἐπηρεασμένο ἀρκετὰ δέβαια ἀπὸ τὸν συγκρητισμὸ τῆς ἐποχῆς. Σημειωτέον μάλιστα, ὅτι ὁ Ἰώσηπος ἀφήνει νὰ ἐννοηθεῖ ἡ ὑπαρξη σχεδίου γιὰ ἄνοδο στὸ Ρωμαϊκὸ θρόνο Ἰουδαίου προσήλυτου...⁴.

Τὰ σχέδια ὅμως αὐτά, ὡς γνωστόν, ἀνέτρεψαν δύο παράγοντες: α) ὁ ἀπόστολος Παῦλος καὶ β) ἡ ἐξέγερση τῶν Ἰουδαίων τῆς Ἱερουσαλήμ (66-70 μ.Χ.). Οἱ στενοκέφαλοι Ζηλωτὲς ἀρνήθηκαν τὴν πνευματικὴ προοπτικὴ τοῦ Μεσσιανισμοῦ καὶ τελικὰ μὲ τὸν φανατισμὸ τοὺς ἔδρασαν τὸ ἔθνος τοὺς. Ἀντίθετα ὁ Παῦλος εἶδε πολὺ πιὸ μακρὰ. Ἀντελήφθη τὰ ἐμπόδια ποὺ ἀνέφνε ὁ Ἰουδαϊσμός στὸν ἑαυτό του στὸν ἀγῶνα γιὰ τὴν κατάκτηση τοῦ Θεοῦ τῆς Ρώμης. Κι ὁ Παῦλος ἀρνήθηκε καὶ τὴν περιτομὴ καὶ τὸν ἀπομονωτισμὸ τῶν ἑβραϊκῶν διατάξεων τοῦ Γιαχβέ. Ἐκήρυξε τὴν ἐνσάρκωση τοῦ Λόγου τοῦ Φίλωνος στὸ πρόσωπο ἐνός, σίγουρα παρεξηγημένου, τέκνου τῶν Ἑσραίων. Διεῖδε ὁ Παῦλος, ὅτι τὸ μέλλον ἀνήκει σ' ἕνα ιδεολογικὸ συγκεκρισμὸ, ποὺ θᾶναι πάνω ἀπ' ὅλα παιδὶ τῆς ἐποχῆς του. Κι ἔτσι ὁ Χριστιανισμός ἐγινε τελικὰ ὁ φορέας τοῦ Ἰουδαϊκοῦ-Σιωνιστικοῦ Μεσσιανισμοῦ στὴν Ἑλληνορωμαϊκὴ Οἰκουμένη, ντυμένος μὲ τὰ ἑλληνικὰ «ροῦχα» τῆς ἐποχῆς.

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἐγινε οὐσιαστικὰ διὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ ὁ κυριότερος πρᾶκτορας τοῦ Σιωνισμοῦ στὴ Ρώμη καὶ στὴν Ἑλλάδα, παρ' ὅλο ποὺ κληρονομήθηκε ἄγρια ἀπ' τοὺς ἀκραιφνεῖς Σιωνιστὲς τοῦ ἱερατείου τῆς Ἱερουσαλήμ. Ἴσως τὸ κληρονομήτο αὐτὸ μάλιστα νὰ τὸν ὀδήγησε καὶ στὴν πολλὰ ὑποσχόμενη ἀγκαλιὰ τῆς Ρωμαϊκῆς Συγκλήτου. Ὑπάρχουν πληροφορίες γιὰ συνεργασία του μὲ τὸν Σενέκα στὴν συνωμοσία τοῦ Piso κατὰ τοῦ Νέρωνα, καθὼς καὶ στὴν πυρκαγιὰ τῆς Ρώμης⁵. Κάποιες ἀρχαῖες πηγὲς μάλιστα μιλοῦν γιὰ τὴν μὴ ἑβραϊκὴ ἀλλὰ ἰδουμαϊκὴ καταγωγὴ του καὶ τὴν βα-

σιλική του προέλευση από την οικογένεια του Ἡρώδη⁶.

Τὸ σημαντικό πάντως εἶναι πὼς ὁ Παῦλος εἶτε γιὰ προσωπικούς λόγους (ἐπειδὴ ἦταν Ἰδουμαῖος προσήλυτος, ὁ Γαμαλιήλ ἀρνήθηκε νὰ τοῦ δώσει ὡς σύζυγο τὴν κόρη του) εἶτε ἐξαιτίας ἀτομικῆς ἐμπνεύσεως («ὄραμα» Δαμασκοῦ) ἐκτύπησε τὸν ἀκραιφνῆ Ἰουδαϊσμό στὴν διεθνιστικὴ του προοπτικὴ ἀνοίγοντας μὲ τὸν πνευματικὸ Μεσσιανισμό τοῦ Χριστιανισμοῦ τὴν αὐλαία γιὰ τὴν μεγαλύτερη νίκη τοῦ Ἑβραϊσμοῦ στὴν παγκόσμια Ἱστορία: ὁ Ἰουδαῖος Ἰησοῦς κατέκτησε μέσα σὲ τρεῖς αἰῶνες τὸ θρόνο τοῦ θεοῦ τῆς Ρωμαϊκῆς Οἰκουμένης. Ὁ πνευματικὸς Μεσσιανισμὸς τοῦ Παύλου κτυπώντας καὶ νικώντας τὸ ἐθνικιστικὸ-πολιτικὸ Μεσσιανισμό τῶν Ἰουδαίων ἀπετέλεσε τὸ σπουδαιότερο τέκνο τοῦ Σιωνισμοῦ. Ὁ Ἑβραῖος Χριστὸς τοῦ Παύλου κατακτοῦσε τὴ Ρώμη, ὅταν ἡ Ἱερουσαλὴμ τῶν Ζηλωτῶν καὶ τοῦ Ναοῦ δὲν ὑπῆρχε πιά. Ἐκεῖνο ποὺ θὰ ὑπάρχει γιὰ πολλοὺς αἰῶνες μετὰ εἶναι ὁ ἀνθελληνικὸς Μεσαίωνας τοῦ δογματισμοῦ καὶ τῆς Ἱερᾶς Ἐξέτασης.

Β. ΟΙ ΔΙΑΓΡΑΦΟΜΕΝΕΣ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΤΟΥ 21ου αἰ. μ.Χ.

Τὰ τέλη τοῦ 20οῦ αἰ. ποὺ διανύουμε παρουσιάζουν πολλὲς ἀναλογίες μὲ τοὺς τελευταίους αἰῶνες τῆς ρωμαϊκῆς ἐποχῆς ποὺ ἀναλύσαμε παραπάνω.

Καὶ σήμερα ἡ Οἰκουμένη ἔχει λάβει ἐνιαῖο χαρακτήρα τουλάχιστον στὸν οἰκονομικὸ καὶ τὸν πολιτιστικὸ τομέα. Τὰ διάφορα κράτη ἀναζητοῦν τὴν ἐνότητα σὲ ὁμόσπονδα σχήματα (π.χ. Ε.Ο.Κ.). [Οἱ κατὰ τόπους ἐθνικιστικὲς ἀποσκιρτήσεις (Γιουγκοσλαβία, Σοβιετικὴ Ἑνωση) ἐξυπηρετοῦν συμφέροντα μεγαλύτερων «κρατικῶν ἐνώσεων». (Εἶναι γνωστὲς οἱ «εὐθύνες» τῆς γερμανοκρατούμενης Ε.Ο.Κ. στὴν διάλυση τῆς Γιουγκοσλαβίας)]. Ἡ διεθνοποίηση τῆς οἰκονομίας, τὸ ἀγγλόφωνο πολιτιστικὸ πρότυπο, τὰ διεθνῆ μέσα ἐπικοινωνίας (Τύπος, Τηλεόραση, Κινηματογράφος), ὅλα αὐτὰ τείνουν καὶ συντείνουν στὴν δημιουργία ἐνιαίου τρόπου σκέψης καὶ ζωῆς σ' ὅλους τοὺς κατοίκους τοῦ πλανήτη ἀνεξαρτήτως φυλῆς καὶ χρώματος. (Ἡ Ἰσλαμικὴ ὀπισθοδρόμηση, ὅπου αὐτὴ ἐκδηλώνεται, δὲν φαίνεται νὰ ἔχει εὐρύτερες προοπτικές, γιὰ τὸ χρῆμα καὶ τὰ ὅπλα ἀνήκουν στοὺς «Δυνεῖς»).

Μὲ βάση λοιπὸν αὐτὰ τὰ δεδομένα καὶ κυρίως τὴν διεθνοποίηση τῆς οἰκονομίας καὶ τὸ κοινὸ ἀμερικανικὸ πολιτιστικὸ πρότυπο ἐκεῖνο ποὺ ἀναμένεται ἀπὸ τοὺς «ἔχοντες ὦτα ἀκοῦειν» εἶναι ἡ ἵδρυση α) ἐνὸς ἐνιαίου, ὁμόσπονδου, παγκόσμιου κράτους καὶ β) μιᾶς ἐνιαίας, παγκόσμιας, κεντρικῆς ἐξουσίας (πρόγευση ἀποτελεῖ ὁ Ο.Η.Ε.). Ὅταν καὶ αὐτὰ τὰ δυνὸ γίνουν πραγματικότητες, τότε λογικὰ πρέπει νὰ ἐμφανιστεῖ κατ' ἀνάγκην καὶ ἡ νέα κοινὴ ἰδεολογία, τὸ Νέο Δόγμα⁷.

Εἶναι εὐκόλο ὅμως νὰ γίνουν ὅλα αὐτά; Ὁ δρόμος αὐτὸς εἶναι μονόδρομος; Ἡ φιλοσοφία τῶν Μαθηματικῶν διδάσκει πὼς γιὰ κάθε πρόβλημα ὑπάρχει λύση καὶ μάλιστα ὄχι κατ' ἀνάγκην μία. Ἐξάλλου τὸ κάθε σύστημα εἶναι μὲν παιδί τῆς ἐποχῆς του, ὅμως περικλείει μέσα του καὶ ἀντιφάσεις. Σίγουρα ἡ σημερινὴ ἐποχὴ μοιάζει *mutatis mutandis* μὲ τὰ τελευταῖα ρω-

μαϊκά χρόνια (1ος αἰ. μ.Χ.). "Όμως και διαφέρει σὲ πολλά σημεία, πὺν θὰ εἶναι καθοριστικὰ γιὰ τὸ μέλλον. Ἡ μεγάλη τεχνολογικὴ ἀνάπτυξη καὶ μάλιστα τῆς Πληροφορικῆς, ὁ κίνδυνος πυρηνικοῦ ὁλοκαυτώματος, τὰ διαπλανητικὰ ταξίδια εἶναι μερικὲς ἀπὸ τὶς σημαντικὲς διαφορὲς πὺν θὰ προσδιορίσουν τὸ ἀνεξέλεγκτο αὐριο. Οἱ οἰκονομικοὶ ἀνταγωνισμοὶ καὶ ἡ ἐπιστημονικὴ ἔρευνα χρειάζονται ὁ ἓνας τὸν ἄλλο. Σήμερα δὲν μπορεῖ νὰ ὀρθοποδίσει ἓνα δόγμα σὰν τὸν Χριστιανισμό τοῦ Παύλου, πὺν θὰ βασίζεται στὴν ἀντιγνώση⁸ καὶ τὴν Ἱερὰ Ἐξέταση, γιὰτὶ αὐτόματα ἀναιρεῖται ὁ τεχνολογικὸς πολιτισμὸς πὺν βασίζεται στὴν ἔρευνα καὶ τὴν Ἐπιστήμη. Κι ἔτσι σήμερα ἡ Διεθνὴς Ἐξουσία τοῦ χρυσοῦ, τοῦ πετρελαίου καὶ τοῦ δόγματος, ἐπειδὴ χρειάζεται τὴν ἑλληνοθρεμμένη ἐπιστήμη, ψάχνει καὶ ψάχνεται πορευόμενη στὶς συμπληγάδες τῶν ἀντιφάσεων τῆς. Τελικὰ πάντα ἡ μάχη γίνεται ἀνάμεσα στὸν Ὁρθὸ Λόγο καὶ τὸ Παρά-λογο...

Γ. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Πορευόμενη ἡ ἀνθρωπότητα πρὸς τὴν χαραυγὴ τοῦ 21ου αἰ. βρίσκεται ἀντιμέτωπη σ' ἓνα δῆλημα, πὺν ἀποτελεῖ ταυτόχρονα καὶ τὴν μεγάλη εὐκαιρία τῆς: ἡ θὰ ἐντείνει τὸν στρουθοκαμηλισμὸ καὶ παράλογο ἐξουσιασμό τῆς (ὁπότε θ' αὐτοκαταστραφεῖ καὶ θὰ πεθάνει, γιὰτὶ τὰ ὄρια πιά ἔχουν στενέψει πολὺ) ἡ θὰ κάνει τὸ μεγάλο ἄλμα πρὸς τὰ ἐμπρός, πρὸς τὴν αὐτοαναίρεση τῆς παράλογης ἐξουσίας καὶ τοῦ ἀπάνθρωπου καὶ μισελληνικοῦ ψεύδους, πρᾶγμα πὺν ἀποτελεῖ ταυτόχρονα καὶ τὴν ἐπαναφορὰ στὸν φυσικὸ καὶ ὀρθὸ λόγο, ὅπως μᾶς παραδόθηκε ἀπὸ τὴν ἀρχαία Ἑλληνικὴ σκέψη καὶ κατ' ἐξοχὴν ἀπὸ τοὺς Προσωκρατικούς.

Τὸ ἴδιο δῆλημα τὸ ἀντιμετώπισε ἡ ἀνθρωπότητα καὶ τὴν Ρωμαϊκὴ Ἐποχὴ. Τότε προτίμησε τὸ δόγμα ἀντὶ τοῦ φωτός, τὸν ἰουδαιοχριστιανικὸ Μεσαίωνα ἀντὶ τῆς ἑλληνικῆς ἐλευθερίας. Ἴσως φταῖγαν οἱ καιροί, ἴσως ἐνίκησε ἡ ψυχολογία τοῦ ἀσυνείδητου μὲ τὴν ξεχειλισμένη ἀνασφάλεια τῶν Ρωμαϊκῶν Χρόνων. Τώρα, στὴν σημερινὴ ἐποχὴ, ἡ ἀνθρωπότητα πάλι καλεῖται νὰ διαλέξει μεταξὺ ἑλληνικοῦ ἔλλογου ζῆν καὶ δογματικοῦ παραλόγου, μεταξὺ ἀλήθειας καὶ ψεύδους, μεταξὺ ἐλευθερίας ἐνὸς νέου Μεσαίωνα. Ὅμως τώρα στὴν πυρηνικὴ ἐποχὴ μας ἡ ἐπιλογὴ αὕτῃ ἀφορᾷ καὶ σὲ κάτι τραγικότερο: τὸ μέλλον τοῦ πλανῆτῃ μας, τὸ μέλλον μας μεταξὺ ζωῆς καὶ θανάτου...

ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ:

- 1) Σ. Ἀγουρίδης, *Ἱστορία τῶν χρόνων τῆς Καινῆς Διαθήκης*, Θεσσαλονίκη, 1985.
- 2) M. Rostovtzeff, *The Social and Economic History of the Roman World*, Oxford 1967.
- 3) B. Lazare, *Ἀντιεβραϊσμός*, Ἀθήναι 1988.
- 4) Φ. Ἰώσηπου, *Ἰουδαϊκὴ Ἀρχαιολογία*, χχ, 8, 11.
- 5) R. Ambelain, *Ἀπόστολος Παῦλος καὶ ἡ μυστικὴ ζωὴ του καὶ Ψευδο-Κλημέντιες Ὁμιλίες* (ἀπόκρυφο), Φ. Ἰώσηπου, *Ἰουδαϊκὸς Πόλεμος*.
- 6) Ἀγ. Ἐπιφάνιου, *Adversus Haereses*, XXX, 16.
- 7) A. Bailey, *Ἡ Ἐπανεμφάνιση τοῦ Χριστοῦ*, Lucis Trust.
- 8) Λ. Ζωγράφου, *Ἀντιγνώση*, 12η ἐκδ., Ἀθήναι 1992.

"Αλογα και λογικά

Δέν τούς ἀντέχω τούς «Μεγάλους», πού ἔχουν κάνει τή ζωή μας τραγέ-
λαφο καί μᾶς πουλᾶνε φύκια γιά μεταξωτές κορδέλλες. Κάθε φορά πού ἔχω
μαζί τους κάποιο κακό συναπάντημα, σφίγγω τὰ δόντια καί ἀρχίζω ξανά-
μανά τὸ τρεχαλητό, «ἀναζητώντας τὸ χαμένο καιρό». Μὲ τὸ βιβλίο τῆς Γ γυ-
μνασίου «Ἐκκλησία, μιὰ νέα κοινωνία σὲ πορεία» πῆρα μιὰ πρώτη γεύ-
ση ἀπὸ Ἐφιάλτη στὸ κεφάλαιο 21. Μέγας Ἀθανάσιος: «Ἐνας πολὺπαθος
Πατριάρχης». Κι ἐγὼ τί φταίω; Ἀλλὰ τί συγκίνησι, βρὲ παιδί μου, τί στρι-
φλιῶρες, τί ἀφρῶδες ἐπίστρομα καί ὑπόξινα πάνω στὸ γλύκισμα, γιὰ νὰ
πουλήσει τὸ μαγαζί! Καί τὸ ἀπαραίτητο καρφί, ὁ κακὸς τοῦ «σήριαλ», ὁ Πα-
ραβάτης. Γιὰ νὰ μὴν ξεχνᾶμε τούς ἐχθρούς μας. Γιὰ τὸν «Λόγον κατὰ Ἑλλή-
νων» φυσικὰ οὔτε τοιμουδιά. Καί τὸ ἀνήκουστο: Τρεῖς καθηγητὲς τῆς Θε-
ολογίας ἐπῆρα σθάρνα ρωτώντάς τους, ἐὰν τὸν εἶχαν διαβάσει, καί οὔτε
πού τὸν εἶχαν ἀκουστά. Τὰ ἑλληνόπουλα ὁμως διαβάζουν: «Ὁ Θεὸς ἀνε-
δείκνυε μεγάλους ἐκκλησιαστικοὺς Πατέρες πού διέσωζαν τὴν ἀλήθεια
τῆς Ἐκκλησίας». Καί δι' «οὓς ὁ Θεὸς ἀνεδείκνυε», ἄνθρωπος νὰ θγάνει τὸ
σκασμό. Ἀπὸ πού καί πῶς ἀντλοῦν τίς πληροφορίες τους οἱ κ.κ. δόκτορες
γιὰ τὸ ποιους ἀνεβοκατεβάξει ἕνας Θεὸς ἀσώματος, ἀόρατος, ἄψαντος,
ἀκατάληπτος κατὰ τὸ Μ. Ἀθανάσιο, ἀπελπιστικὰ κρυψίνους καί μὲ βουλὲς
ἀνεξερεύνητες κατὰ τὴν γιαγιά μου, ρωτήστε τους νὰ σᾶς ποῦν.

Ἐσὺ πάντως, Μεγάλε, πολὺ τὰ θρίζεις τὰ παππούδια μου — καί μιλάμε
γιὰ μανία. Τί σοῦ εἶχαν κάνει; Δὲ νομίζω πῶς εἶχες γίνει κἂν ἀντιληπτός ἀπ'
αὐτούς. Ἦσαν ὁμως ὁ ἄνθρωπος τῆς ἐποχῆς καί μανούλα στίς δημόσιες
σχέσεις. Καί μόνον ὁ «Λόγος κατὰ Ἑλλήνων» σοῦ ἐξασφάλισε στάδιον
δόξης λαμπρόν. Ἐκεῖνες οἱ ἐξορίες — παιχιδάκια μπροστὰ στὴν ἔρημο —
σκέτη παραγγελιά. Δέν ἐπαιρνες ὁμως τοῖς μετρητοῖς τὰ λεγόμενα τοῦ
«Ὁμοούσιου», διαφορετικά θὰ εἶχες προσέξει ἐκεῖνα τὰ «νῦν ἐδοξάσθη»
καί «ἐγήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα δοξασθῇ» — ξέσπασμα χαρᾶς μοναδικό — μὲ τὸ
ρῆμα «δοξάζω» — λέξι σημαδιακή ἐδῶ, ἀναδυομένη ἐπὶ κλησι, ὑπόσχεσι
καί μεγάλη προσδοκία μέσ' ἀπὸ τὸν τάφο τοῦ πεπερασμένου —, «δόξασόν
σον τὸν υἱόν, ἵνα καί ὁ υἱός σου δοξάσῃ σε» —, καί ὕστερα στὴ βουή ἐξ
οὐρανοῦ «ἐδόξασα καί πάλι δοξάσω». Ἐκτὸς καί ἂν, κατ' ἐσέ, ἡ εὐαρέσκεια
τοῦ Ἰησοῦ μεταφράζεται σὲ «Ὁσόπα, καί τὴν πιάσαμε τὴν καλή».

Πῶς ἐξηγοῦνται ἐκεῖνα τὰ «ἄλογοι, παράλογοι, κενόδοξοι, δοκησί-
σοφοι, ἀσελεγεῖς, ἀσεβεῖς, ἀμαθεῖς (!), κακοδαίμονες, μιαιοί, τοὺς ὀφθαλ-
μοὺς ἔχοντες λίαν πεπυρωμένους» καί ἀμόλα καλούμπα; Ὁ λόγος τους
ὁμως, ἡ Γλῶσσα, οἱ θεσμοί, ἡ ρητορική, ἡ φιλοσοφική μέθοδος ἦταν καλὰ
καί ἅγια, γιατί χωρὶς αὐτὰ δὲ θὰ σὲ ἤξερε οὔτε ὁ θυρωρὸς τῆς πολυκατοι-
κίας σου. Ἀπὸ τὸν «περιούσιο», οὐκ ἂν λάβοις παρὰ τοῦ μὴ ἔχοντος.

«Μήποτε συνάγονσιν ἐξ ἀκανθῶν σταφυλὰς»; Οἱ «ἐπηρμένοι φαντασιο-
κόποι» ὁμως ἦσαν καταδικασμένοι γιὰ τὴν κολασμένη γλυπτική τους —
δοκάρι στὸ μάτι σου —, γιὰ τὸν ἐπάρατο πολιτισμὸ τους πὺν παρέσυρε στὸν
ὄλεθρο τῆς ἁμαρτίας ἀκόμα κι αὐτοὺς τοὺς ἐκλεκτοὺς τοῦ ἐπέκεινα. Γιατί,
ἔτσι καί πάτησε τὸ πόδι του στὸν Ἀρειο Πάγο ὁ δικηγόρος τῆς Ταρσοῦ, δὲν
ἔφτυσαν τὰ εἰδῶλα, γιὰ ν' ἀφεθοῦν στὴ μυστικοπαθὴ σαγήνη τῆς ἐρήμου.
Ἀκουσαν μὲν, ἔκαναν χάξι δέ. Σοῦ εἶχε διαφύγει μιὰ λεπτομέρεια: Γι' αὐτὰ
τὰ «εἰδῶλα» εἶχαν ἐκεῖνοι πολεμήσει στὸ Μαραθῶνα, τὴ Σαλαμίνα καί τίς
Πλαταιές, καί τὸ αἷμα τῶν ὠραίων νεκρῶν τους δὲν εἶχε ἀκόμα στεγνώσει.

→

«Χωρίς περίσκεψιν, χωρίς αιδῶ» βάλθηκαν νὰ πετροβολᾷς ὡς καὶ αὐτὴ τὴ μνήμη τοῦ Θεοῦ, πού, ἂν ἦταν σύγχρονός σου, ἐσὺ θὰ ἤσουν ἀνύπαρκτος. Βρῆκατε τὴν εὐκαιρία νὰ ριχτῆτε πάνω στὴ φιμωμένη καὶ καταπληγωμένη ἀρχόντισσα μὲ τὶς πλάτες καὶ τὰ μαχαίρια τῆς ρωμαϊκῆς ἐξουσίας. Ἐπιστράτευσες ἐναντίον τῆς «προφητῆς», Δαυὶδ, Σολομώντες. Ὁ «Λόγος κατὰ Ἑλλήνων» εἶναι οἱ «Ἰσραηλίτες κατὰ Ἑλλήνων». Καὶ σκοτάδι καλύπτει τὴν καταγωγὴ σου, ἀλλὰ «ἐκ τοῦ καρποῦ γνωρίζεται τὸ δένδρο». Καὶ οἱ ἀνώμαλες ὁρέξεις τῶν «προφητῶν» γιὰ τὴν Ἑλλάδα ἔχουν βγεῖ πιά στὴ φόρα. Ἀλλ' ἂν οἱ Ἕλληνες ἦσαν «ἐκλυτοί», τί μέρος λόγου ἦσαν οἱ «περιούσιοι» βασιλεῖς μὲ τὶς 300 νόμιμες καὶ τὶς 700 παλλακές; Αἰμομίχτης ὁ Δίας! — παρεξήγηση, πὺν διέλυσε ὁ Η. Τσατσόμοιρος. Ἀγνοοῦσες δηλαδὴ τὰ ἔργα καὶ τὶς ἡμέρες τοῦ Ἀβραάμ καὶ τῆς ἀδελφούλας του. Ἡ Ἄγαρ δὲν σοῦ εἶπε ποτὲ τίποτα; Ἐρωτιάρης ὁ Δίας! Μὰ ὅλ' ἡ πλάση τοῦ Θεοῦ μιὰ φωτιά, ἓνας ἔρωτας εἶναι, κι' ἐκεῖνος «πανταχοῦ παρὼν καὶ τὰ πάντα πληρῶν». Ἀπὸ τῆς Δανάης καὶ τῆ χρυσῆ βροχῇ ὁ Περσέας; Ἀπὸ τῆς Μαριάμ καὶ τὸν κρίνο ὁ Ἰησοῦς. Καὶ προτιμῶ ἓνα θεοῦ ἔρωτιάρη ἀπὸ τὸν ἀπάνθρωπο τύραννο πὺν ἐπιβιώνει μὲ ἐγκλήματα καὶ πράξεις ἀγριότητος — Ἡλίας, Χριστιανοί —, πὺν ὅταν μὲ ἀγαπάει, μὲ παιδεύει. Ἄς ἀγαπήσει ἄλλη. Φρίττεις, γιατί ὁ Σωκράτης καὶ ὁ Πλάτων προσευχήθηκαν στὴν Ἄρτεμι. Ἀμποτε καὶ νὰ διαφέντευε ἀκόμα τὰ δάση τῆς Γῆς.

Ἀλλὰ κατεῖχες τὸ μεγάλο κανόνι, πὺν θὰ κατεδάφιζε τὸν Ἑλληνισμό: «Οἱ ἄλλοι ἀλογωτέρων εἶναι ξεγραμμένοι, γιατί ἐμπαίζουν τὸν Ἐνσαρκο Λόγο καὶ λατρεύουν ἀνθρώπους ἀντὶ γιὰ τὸν ἀληθινὸ Θεοῦ» — τῶν Ἑβραίων ἐννοεῖται. Ὅποτε σοῦ δγαίνει ἀπὸ δεξιὰ ὁ Ἄρειος, πρεσβύτερος τῆς Ἐκκλησίας: «Ἐμφύλιος κι' ὅπου βγεῖ. Ἡ τώρα ἢ ποτὲ». Καὶ ἄρχισαν τὰ κουλουδάχατα.

Ὁ Μεγάλος τοῦ «ἐν τούτῳ νίκα» — μὲ τὸ σταυρὸ στὸ χέρι πὺν λένε — δὲν καταλάβαινε «γρῦ» ἀπὸ τὰ δικά σας ἄμπρα κατάμπρα, κι' οὔτε πὺν ἔδινε δέκαρα γιὰ σένα καὶ τὸν Ἄρειο. Τὸν ἐνδιέφερε ὅμως ἡ συνοχὴ τῆς αὐτοκρατορίας του καὶ πῆρε τὴν κατάσταση στὰ χέρια του. Σὰς κάλμαρε μὲ τὴν «οἰκουμενικὴ» τῆς Νίκαιας, πὺν ἀφώρισε τὸν Ἄρειο σὰ Νεοπλατωνιστὴ — νάτο! —, καὶ τὸ «Σύμβολο τῆς Πίστεως», πὺν εἶχαν τέτοιο οἰκουμενικὸ κύρος, ὥστε χρειάστηκαν οἱ βασιλικὲς διαταγὲς καὶ τὰ σκυλιά δεμένα, πὺν ἔστελναν τὸν Ἄρειο καὶ τὰ φιλαράκια στὴν ἐξορία, τὰ διδλία του στὴν πυρὰ καὶ στὴ μακαρία ζωὴ ὅσους ἐκρυβαν χαρτί καὶ μολύδι κάτω ἀπὸ τὸ στρώμα — τί καλὴ ἐδῶ ἡ ἐξουσία! Εἶχατε σπάσει, ὅμως, τὰ νεῦρα τοῦ Μεγάλου, καὶ τὴν ἄλλη χρονιὰ ἄρχισε νὰ μακελλεῖ τὴν οἰκογένειά του μὲ πρῶτο καὶ καλύτερο τὸν Κρίσπο — ἀνούσια ἐνδοοικογενειακά, πὺν δὲν ἀφοροῦσαν τοὺς περὶ τὰ «ὁμοούσια». Ὁ Ἄρειος πέθανε μυστηριωδῶς, ἐσὺ ἔζησες γιὰ νὰ μᾶς σώσεις καὶ ὁ ἄλλος Μεγάλος ἀπέκτησε πριγκηπάτο στὴ Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν, ἀμήν.

Τὸ αὐθεντικὸ ἀπὸ τὸν «Λόγον κατὰ Ἑλλήνων», σελ. 47, ἀφιερῶνω στοὺς Ἕλληνες ἢ «Ρωμιούς» ἢ «Γραικύλους»: «Γράμματα μὲν γὰρ ἐφεῦρον Φοίνικες»!!

«Ἐν ἀρχῇ ἦν» Ἀθανάσιος! Ζητεῖται Θεοῦς.

Οὐρανία Πρίγκουρη

ANNA ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Νέες αποδείξεις περὶ τῆς ἑλληνικῆς καταγωγῆς τῶν Τυρρηνῶν ἢ Ἑτρούσκων

Ἦδη σὲ προηγούμενα τεύχη τοῦ «Δαυλοῦ» ὁ κ. Καλλίμαχος Διογένης παρουσίασε μεταξὺ ἄλλων καὶ τὴν ἐκπληκτικὴν του ἐργασία τῆς ἐρμηνείας ἐτρουσκιῶν ἐπιγραφῶν, μὲ τὴν ὁποία ἀπεδείχθη ἡ πελασγοελληνικὴ προέλευσις τῆς γλώσσας (ἀλφάβητο καὶ λαλιά) τῶν πανάρχαιων Τυρρηνῶν ἢ Ἑτρούσκων. Ἄς παραθέσουμε τώρα καὶ κάποια ἄλλα πολιτιστικά στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἱστορικὴν παράδοσιν ἐπιβεβαιώνουν τὴν πελασγικὴν καταγωγὴν τοῦ λαοῦ αὐτοῦ τῆς κεντρικῆς ἰταλικῆς χερσονήσου. Ἀποδεικνύουν, ὅτι πέραν τῆς γλώσσας ὅλα τὰ θεμελιώδη χαρακτηριστικά τοῦ πολιτισμοῦ τους, ἡ θρησκεία, ἡ τέχνη κάθε μορφῆς, ἀκόμη καὶ τὰ ἱστορικά τους πρόσωπα εἶναι ἑλληνικά.

Κατὰ τὴ μαρτυρία τοῦ Στράβωνος (Γεωγραφικά Ε, κεφ. 6') ὁ Ἀθηναῖος ἱστορικὸς Ἀντικλείδης παραδίδει, ὅτι Πελασγοὶ Τυρρηνοί, ποὺ ζοῦσαν στὴν Ἀττική, τὴ Λῆμνο καὶ τὴν Ἰμβρο, μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν Λυδὸ Τυρρηνὸ μετανάστευσαν στὴν Ἰταλία καὶ ἀπετέλεσαν τὸ ἔθνος τῶν Τυρρηνῶν ἢ Ἑτρούσκων. Ὁ Θουκυδίδης ἀναφέρει πράγματι, ὅτι στὴ Λῆμνο κατοικοῦσαν Πελασγοί, ποὺ ὠνομάζοντο Τυρρηνοί: «τὸ δὲ πλεῖστον Πελασγικόν, τῶν καὶ Λημνόν ποτε καὶ Ἀθήνας Τυρρηνῶν οἰκησάντων» (Δ 109).

Τὴν ἱστορικὴ αὐτὴ παράδοσιν ἐπιβεβαιώνουν πέραν τῶν χιλιάδων ἐτρουσκιῶν ἐπιγραφῶν, ποὺ ἀποδεικνύουν τὴν ἑλληνικότητα τῆς γλώσσας τῶν Ἑτρούσκων, ἐνεπίγραφα ἐτρουσκικά κάτοπτρα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα προκύπτουν τὰ ἐξῆς ὀνόματα τοῦ Ἑλληνικοῦ Δωδεκάθεου:

Τίνα ἢ Τίνια = Ζεὺς. Παράβαλε τὸ Κρητικὸ Τῆνα = Ζεὺς.

Ἄπουλον ἢ Ἄπλου = Ἀπόλλων. Παράβαλε τὸ Θεσσαλικὸ Ἀπλὼν ἢ Ἀπλοῦν ἀντὶ Ἀπόλλων.

Ἀρτουμες ἢ Ἀρτουμ ἢ Ἀρθεμ = Ἀρτεμις.

Μενέρδα = Ἀθηνᾶ (ἐξ οὗ καὶ τὸ λατινικόν).

Τουράν = Θουραία Ἀφροδίτη, ἐξ οὗ τὸ ἑλληνικὸ Οὐρανία Ἀφροδίτη.

Τούρμς = Ἐρμῆς.

Σέθλανς = Ἥφαιστος, ἀπὸ τὸ *σελάσω, σελαγίζω*, ποὺ σημαίνει λάμπω, φλέγω.

Ἐπίσης *σέλας* = φλόγα, πῦρ, φῶς, αὐγή. Ὁ Ἥφαιστος ἦταν θεὸς τῆς φωτιᾶς.

Λάραν = ὁ Θεὸς τοῦ πολέμου Ἄρης.

Φούφλουν = ὁ Θεὸς τοῦ κρασιοῦ Διόνυσος. *Φλέων, Φλοῖος, Φλεὺς* = Διόνυσος.

Ἐπίσης ἀπὸ τὶς ἐνεπίγραφες εἰκόνες τῶν κατόπτρων φαίνεται ὅτι καὶ τὰ ἱστορικά τους πρόσωπα εἶναι ἑλληνικά. Ὅπως:

Οὐροῦσθε = Ὁρέστης.
Κλουθμούσθα = Κλυταιμνήστρα.
Ἀτρεσθε = Ἀδραστος.
Πέσκε = Πήγασος.
Πουλτοῦκε = Πολυδεύκης.

Τουτέ = Τυδεύς.
Ἄτουνις = Ἀδωνις.
Κάσντρα = Κασσάνδρα.
Μένλε = Μενέλαος.
Ἑλίναϊ = Ἑλένη.

Όρειχάλκινο έτρουσκικό κάτοπτρο, όπου εικονίζεται ή γέννηση τής Άθηνάς από τήν κεφαλή του Διός με τήν βοήθεια δύο μαιών. (Μουσείον Βολωνίας, Ίταλία).

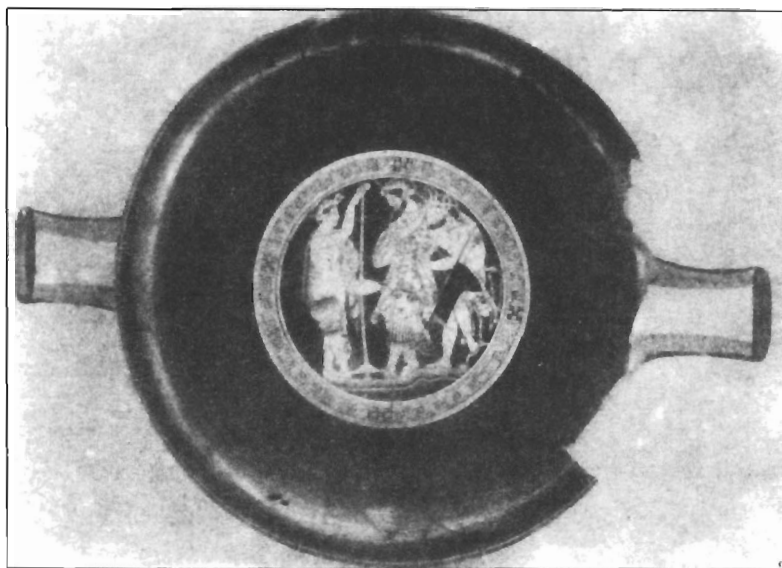

Έτρουσκικό κύπελλο καθαρής ελληνικής τεχνοτροπίας με καθαρῶς ἑλληνικὸ θέμα καὶ σύμβολα (Μουσεῖον Βοστώνης Η.Π.Α.).

Ἀρχέμερον	=	Ἀγαμέμνων.	Ἐλσντρε	
Ἀρεάθε	=	Ἀριάδνη.	ἢ Ἐλχσντε	= Ἀλέξανδρος.
Ἐρκλε	=	Ἡρακλῆς.	Οὔθουζε	= Ὀδυσσεύς.
Ἀχλε	=	Ἀχιλλεύς.	Τερασία	= Τειρεσίας.
Ἐπίσης:				
Ἐουτοῦρπα	=	Εὐτέρπη.		
Χάρων	=	Χάρων.		
Ἀθρπα	=	Ἄτροπος (Μοῖρα).		

Ἀλλὰ ὥς δοῦμε μερικά ἀπὸ τὰ 26 ἐνεπίγραφα ἑτρουσκικά κάτοπτρα, τὰ ὁποῖα δημοσιεύθηκαν τὸ 1840 ἀπὸ τὸν Gerhardt καὶ βρίσκονται σὲ διάφορα μουσεῖα τῆς Ἰταλίας.

Σὲ ἓνα παρίσταται ὁ Ἄδωνις (Ἄτουνις) περιπτυσσόμενος τὴν Ἀφροδίτη (Τουράν), ἐνῶ δίπλα τους στέκεται κι ἓνας ἐρωτικὸς κύκνος. Στὸ δεύτερο κάτοπτρο εἰκονίζεται πάλι ὁ Ἄδωνις μετὰ τὴν Ἀφροδίτη. Τὸ κάτοπτρο 3 διαιρεῖται σὲ δύο μέρη. Στὸ πάνω τμήμα παριστάνεται ὁ Ζεὺς (Τίνια), ἀριστερὰ ἡ Ἀφροδίτη (Τουράν) καὶ ὁ Ἡρακλῆς (Ἐρκλε) νὰ κρατᾷ βρέφος. Στὸ κάτω τμήμα εἰκονίζεται ἡ συμφιλίωση τῆς Ἑλένης καὶ τοῦ Μενέλαου. Στὸ μέσον ἡ Ἑλένη (Ἐλίναϊ) καθισμένη πάνω σὲ θρόνο τείνει τὸ χέρι της πρὸς τὸν Ἀγαμέμνονα (Ἀχμέμερον), ἐνῶ στὸ μέσον στέκεται ὁ Μενέλαος (Μένλε). Ἀριστερὰ ὁ Πάρις-Ἀλέξανδρος (Ἐλχσντρε) φεύγει, ἐνῶ τὸν στεφανώνει ἡ θεὰ Μῆα, δηλαδὴ ἡ Μῆνη. Παρὼν καὶ ὁ Αἴας (Ἀέφας). Κάτω στὴ λαβὴ τοῦ κατόπτρου περωτὴ θεὰ μετὰ τὴν ἐπιγραφὴ «Λάσα Ρακουνέτα» κοιτάει μετὰ λύπη πρὸς τὸν Πάρι. Ἡ λέξη ρακουνέτα σημαίνει ἡ συλλυποῦσα, ἡ παρηγοροῦσα ἀπὸ τὸ ῥ. ρώκομαι = λυποῦμαι (Ἡσύχιος). Ἡ

Έτρουσκή ἐρυθρόμορφη κούπα με παράσταση τοῦ Διονύσου ποῦ ἀκουμπᾷ πάνω στὸν Σειληνό, ἐνῶ ἀπέναντί τους εἰκονίζεται μία μαινάδα. Τεχνοτροπία καὶ θέμα καθαρῶς ἑλληνικά. (Μουσεῖον Φλωρεντίας, Ἰταλία).

θεὰ παρηγορεῖ τὸν λυπημένο Πάρι, ἐπειδὴ ἡ Ἑλένη τὸν ἐγκαταλείπει.

"Ἄλλο κάτοπτρο παρουσιάζει τὴ γέννηση τῆς Ἀθηνᾶς ἀπὸ τὸ κεφάλι τοῦ Δία. Ἐπίσης σὲ διάφορα ἔτρουσκή κάτοπτρα παρουσιάζεται ὁ θεὸς τοῦ πολέμου Ἄρης ὡς νέος με χλαμύδα, ὑποδήματα, δόρυ, ξίφος, ἀσπίδα καὶ κράνος. Ἀναμφισβήτητα εἶναι μιὰ καθαρὰ ἑλληνικὴ εἰκόνα. Σὲ ἄλλο παρουσιάζεται ὁ Ἡρακλῆς, νὰ στεφανώνεται ἀπὸ τὴ Μέα, ἐπειδὴ νίκησε τὸν Κέρβερο στὸν Ἄδη καὶ ἐπέστρεψε σῶος στὴ γῆ.

Οἱ Ἑτροῦσκοι εἶναι Πελασγοὶ τὴν καταγωγή, γιατί, ἐκτὸς ἀπὸ τὴ γλῶσσα, ὅλα τὰ θεμελιώδη χαρακτηριστικὰ τοῦ πολιτισμοῦ τους, δηλαδὴ ἡ γραφὴ καὶ ἡ τέχνη, ἡ θρησκεία, ἀλλὰ καὶ ἡ ἱστορικὴ τους παράδοση, εἶναι ἑλληνικά. Ἔτσι ἐπιβεβαιώνονται καὶ οἱ ἀρχαῖοι Ἑλληνες συγγραφεῖς, ποὺ παραδίδουν ὅτι οἱ Ἑτροῦσκοι ἤλθαν ἀπὸ τὴ Λῆμνο. Καὶ τέλος ἀποδεικνύεται, ὅτι δίκαια ὁ Μιχαήλ Βέντρης συσχέτιζε τὴν ἔτρουσκή με τὴ μινωικὴ γλῶσσα, πρὶν ἀκόμη ἡ δευτέρη ἀποδειχθεῖ ἀπὸ τὸν ἴδιον ἑλληνικῇ.

Δὲν ὑπάρχει παρὸν καὶ μέλλον γιὰ τὴν ἀνθρωπότητα, ἂν δὲν ξέρη τὸ παρελθόν της. Ὁ «Δαυλὸς» ἀγωνίζεται νὰ τὸ ἀνασύρη κάτω ἀπὸ τὸν ὄγκο τοῦ ψεύδους καὶ τῆς λησμονιάς καὶ νὰ τὸ ἀναστηλώσῃ. Ἀξίζει καὶ εἶναι συμφέρον τοῦ καθενός, Ἕλληνας ἢ μὴ, νὰ συμπαρασταθῇ στὸν σκληρὸ αὐτὸν ἀγῶνα.

Σαρακατσάνοι, οί αρχαιότεροι Εὐρωπαῖοι

Οἱ ἀποκλειστικά ἑλληνόφωνοι Σαρακατσάνοι ἀλώνιζαν ἐλεύθερα, χωρὶς διαβατήρια, τὰ ὄρεινά καὶ πεδινὰ βοσκοτόπια τῆς Ἑλληνικῆς Χερσονήσου ἀπὸ τὴν ἐποχὴ πού ὁ κυνηγός/συλλέκτης τοῦ (ἐνιαίου τότε) βαλκανομικρασιατικοῦ χώρου ἔμαθε νὰ ἐξημερώνει τὰ ζῶα (μὲ πρώτη τὴν ἀρκούδα).

Ἀπὸ τὴν ἀπώτατη ἐποχὴ μέχρι σήμερα ἡ τρομερὰ κλειστὴ καὶ προστατευτικὴ κοινωνία τους (ἡ ἀποκλειστικὰ κτηνοτροφικὴ πατριὰ) δὲν τοὺς ἐπέτρεψε νὰ προσλάβουν «ξένα» στοιχεῖα (φυλετικά ἢ γλωσσικά), ὅπως συνέβη μὲ τοὺς ἡμινομάδες ἑλληνόφωνους, βλαχόφωνους, ἀρβανιτόφωνους, σλανόφωνους τῆς περιοχῆς μας. Ἔτσι, διατηρήσανε καὶ πάμπολλα «πινδικὰ-ἡπειρωτικά» χαρακτηριστικά τῶν Ἑλληνοπελασγῶν, μερικὰ ἀπὸ τὰ ὁποῖα φθάνουν μέχρι τὸν Πετραλώνιο Ἀρχάνθρωπο (750.000 ± 50.000 ἔτη π.Χ.). Χαρακτηριστικά πού διατηρήθηκαν καὶ στίς λοιπές μὴ ἀποκλειστικά ἑλληνόφωνες ὁμάδες τῆς Μακεδονίας κ.λπ.

Οἱ Σαρακατσάνοι βέβαια δὲν ἤρθαν ἀπὸ τὴν Ἀφρική, ὅπως δὲν εἶχε ἔρθει καὶ ὁ «προπάππος» τους Πετραλώνιος. Οἱ ἴδιοι οἱ «ἀφροκεντρισταὶ» ἀνθρωπολόγοι Μπραίτιγκερ, Τομπάις κ.λπ., πού ἔσπευσαν νὰ χαρακτηρίσουν τὸν Πετραλώνιο σὰν τὸν «πρῶτο Ἀφρικανὸ ἐκτὸς Ἀφρικῆς» (!!!) τὸ 1964 στὸ Διεθνὲς Ἀνθρωπολογικὸ Συνέδριο Μόσχας, ἀνέκρουσαν πρῶμναν τὸ ἐπόμενο ἔτος στὸ Διεθνὲς Συνέδριο Πράγας/Μπρνό, τὸ ὁποῖο ἀπεφάνθη ὑπὲρ τῆς αὐτοχθονίας τοῦ πρώτου Εὐρωπαίου.

Στὸ 8ο Διεθνὲς Ἀνθρωπολογικὸ Συνέδριο (Τόκιο 1968) ὁ κ. Ἀρης Πουλιανός, πού εἶχε ἐκλεγεῖ ἀντιπρόεδρος, διακηρύσσει πῶς «μὲ τοὺς Σαρακατσάνους οἱ Εὐρωπαῖοι μποροῦν νὰ ἀποδεικνύουν τὴν αὐτοχθονία τους, γιατί αὐτοὶ (οἱ Σ.) κρατοῦν τὰ κλειδιά τῆς προϊστορίας τῶν Εὐρωπαίων, ἀπὸ τίς εὐρωπαϊογενεῖς Ἀينوῦ τῆς Ἰαπωνίας μέχρι τὸν Ἀτλαντικό».

Καὶ ὅσον ἀφορᾷ τὰ γλωσσικά: γιὰ μὲν τὴν «ντοπιολαλιά» τοῦ Πετραλώνιου οἱ ἐνδιαφερόμενοι μποροῦν νὰ ἀνατρέξουν στὸ περιοδικό «Ἀνθρῶπος» (1979 καὶ 1993), ὅπου σχετικὰ ἀποφαίνονται τόσο ὁ κ. Πουλιανός, ὅσο καὶ ὁ Τσέχος Ivo Budie, γιὰ δὲ τὴν «ἀρχέτυπα Ἑλληνικὴ γλῶσσα τῆς Πίνδου», αὐτὴν ὁ Α.Π. τὴν θεωρεῖ σὰν «μητέρα γλῶσσα τῆς Ἰνδοευρωπαϊκῆς ὁμοεθνίας γλωσσῶν πού παλινδρομοῦσε ἀπὸ καὶ πρὸς τὴν κοιτίδα τῆς μαζὺ μὲ τοὺς παγετῶνες, τὰ ἔλλα, τὰ δάση καὶ τὴν τούνδρα» («Δαυλός» τ. 126, 127). Ὡς πρὸς τὰ ἦθη, τὰ ἔθιμα καὶ τίς τεχνικὲς οἱ Σ. διατηροῦνε φυσικὰ τὰ ἴδια μὲ τοὺς ὑπόλοιπους ἑλληνόφωνους ἢ διγλωσσους κτηνοτρόφους μας, πλὴν τῆς ταφῆς (γιατί οἱ Σ. γεννιοῦνται καὶ θάβονται «καθ' ὁδόν»).

Τὸ 1956-60 οἱ Ἕλληνες πολιτικοὶ φυγάδες τοῦ τελευταίου μας ἐμφυλίου, πού ἔχτιζαν τότε ἐργαστᾶσια καὶ πολυκατοικίες γιὰ τοὺς Οὐζμπέκους καὶ Τουρκμένους ἀπογόνους τῶν «Μαστίγων τοῦ Θεοῦ» (Ἀττίλα, Ἐρτογρούλ κ.λπ.), δώσανε ἐκεῖ (στὴν Ἀλεξάνδρεια τὴν Ἑσχάτη, τὴν Παρθινὴ καὶ τὴν Ἐπὶ Σόγδοις) μὲ τὰ ὅσα τους τὴν καλύτερη ἀπάντηση τῶν... «προγονόπληκτων Ἑλλήνων» (βλ. «Προέλευση τῶν Ἑλλήνων», Ἰνστιτούτο Ἐθνογραφίας Ἀκαδημίας Ἐπιστημῶν ΕΣΣΔ, 1961 – «Αὐγή» 6/1/62) σὲ «δημο- ➔

→
κρατικούς» μέν, ασιατολάτρες δὲ Εὐρωπαίους καὶ ἑλληνόφωνους οἰκονομολογοῦντες, κοινωνιολογοῦντες, ἱστοριολογοῦντες καὶ σλαυολογοῦντες καθηγητὲς φοινικιστὲς καὶ ἰνδοευρωπαϊστὲς τοῦ Ρωμαϊκοῦ Κρατίδιου.

Καὶ οἱ Ἕλληνες Σαρακατσάνοι, ποὺ «κλεισμένοι στὸ καθούκι τους δὲν ἐπέτρεπαν στοὺς γόνους τους νὰ ἐκτεθοῦν σὲ κοινωνικοὺς ἀναβρασμούς», δευτέρωσαν τὸ χτύπημα μέσα στὴν Βουλγαρία. Ἡ Ἀκαδημία Ἐπιστημῶν τῆς Σόφιας, μὴ ἀρκούμενη στὴν ἀνθρωπολογικὴ μελέτη Βουλγάρων καὶ Σκοπιανῶν τοῦ μέλους τῆς ἀνθρωπολόγου Μεθοδίου Ποπῶφ (1959), ποὺ ἀνεκάλυπτε τοὺς Βούλγαρους σὰν αὐτόχθονες (Θράκες) σὲ συντριπτικότατο ποσοστό, κάλεσε τὸ 1963 τὸν τότε συνεργάτη τῆς Ἀκαδημίας Ἐπιστημῶν ΕΣΣΔ πολιτικὸ φυγάδα κ. Ἄρη Πουλιανὸ νὰ ξαναμελετήσῃ ἀνθρωπολογικὰ τοὺς πληθυσμούς. Ἐκεῖ τότε ὁ κ. Α.Π. συνάντησε γιὰ πρώτη φορὰ τὴν «ἀπωθημένην ράτσα, τὴν σπίθα τοῦ Ἑλληνισμοῦ», ποὺ τοῦ δήλωνε ἐνθουσιασμένη «εἴμαστε Γέλληνοι μωρέ!». Εἶχαν ἀποκλειστεί μερικὲς χιλιάδες στὸν «χῶρο τῶν Βουλγάρων», γιὰτὶ ἀπὸ τὰ Σκόπια τοὺς εἶχε διώξει ὁ Τίτο, ἐπειδὴ ἀρνήθηκαν ν' ἀλλάξουνε γλῶσσα καὶ ὀνόματα.

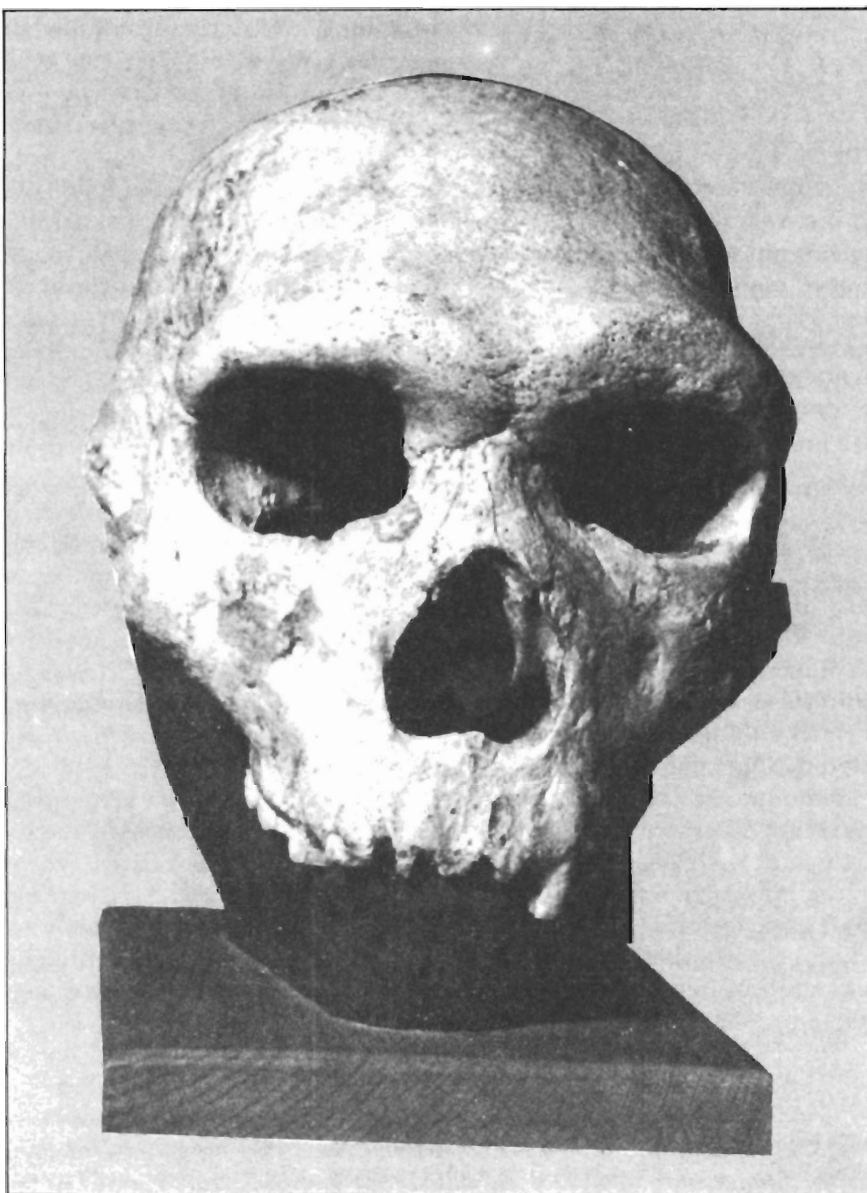
Ὁ κ. Α.Π. (ἐπαναπατρισθεὶς στὴν Ἑλλάδα τὸ 1965) ἐπέδωσε στὸν Πρόεδρο τῆς Ἀκαδημίας Ἐπιστημῶν τῆς Σόφιας γνωστὸ γλωσσολόγο Γεωργίεφ τὰ πορίσματά του (ποὺ ἐπιβεβαιῶναν, ὅτι «οἱ Βούλγαροι δὲν εἶναι Σλαῦοι»), τὸ 1966, στὸ 1ο Διεθνὲς Συνέδριο Βαλκανικῶν Σπουδῶν (Σόφια) καὶ ἀφοῦ ἔλαβε σὰν εὐχαριστία τὴν παραδοχὴ τοῦ Γεωργίεφ «ναί, οἱ Βούλγαροι εἴμαστε οἱ παρὰ πέντε λεπτὰ Ἕλληνες», ἐπέστρεψε στὴν Ἑλλάδα, ὅπου μελέτησε καὶ τοὺς ἐδῶ Σαρακατσαναίους, ἐξέδωσε τὴν «Καταγωγὴ τῶν Κρητῶν» καὶ ἄρχισε μὲ τοὺς συνεργάτες του τὶς ἐρευνες στὸ σπήλαιο Πετραλῶνων Χαλκιδικῆς.

Στὸ «Ἀντιρατσιστικὸ Συνέδριο» τῶν Ἀθηνῶν (Πάντειος 1981) ἐγχρωμοί, μιγάδες καὶ Ρῶσοι ἀνθρωπολόγοι διακηρύσσουν πὼς ἡ Ἑλλάδα δὲν εἶναι μόνον τὸ λίκνο τοῦ Πολιτισμοῦ ἀλλὰ καὶ τοῦ Εὐρωπαίου Ἀνθρώπου, παρὰ τὶς ἀντιρρήσεις... ἑλληνοφῶνων συνέδρων!

Στὸ 1ο «Συνέδριο Σαρακατσάνων» (Σέρρες 1983) ὁ κ. Α.Π. ἀνακοινώνει τὰ συμπεράσματά του γιὰ τὰ φυλετικὰ καὶ ἐθνογραφικὰ γνωρίσματα τῶν Σαρακατσάνων καὶ δέχεται τὴν... «ἐκρηξή» Ἑλληνα καθηγητοῦ τῆς Κοινωνιολογίας, κατὰ τὸν ὁποῖον οἱ Σαρακατσάνοι ἦταν ἐξελληνισθέντες τέως τουρκόφωνοι...

Ὁ κοινωνιολόγος (ποὺ πληρώνεται ἀπὸ τὸ Ρωμαϊκὸ Κρατίδιο, δηλαδὴ ἀπὸ τὸ ὑστέρημα τοῦ Ἑλληνα ἐργάτη, συνταξιούχου, φαντάρου καὶ ἀξιωματικοῦ) ἀγνοοῦσε φυσικὰ ὅτι τουλάχιστον κατὰ τὴν ἄκρως ἐπτεταμένη ἀνθρωπολογικὴ μελέτη τῆς Τουρκίας ἀνθρωπολόγου Ἀφὲτ Ἰνὰν οἱ «Τούρκοι» τῆς Μ. Ἀσίας κάθε ἄλλο παρὰ Τούρκοι εἶναι καὶ ἐπανελάμβανε προφανῶς τὴν ἄρτι ἀποκαλυφθεῖσα («Ταχυδρόμος ΕΤ3) «ἐθνικὴ στρατηγικὴ» τοῦ ὑπέροχου ἐκείνου Ἑλληνοῦ ὑπαλλήλου Γ. Φεσοπούλου, ποὺ διετέλεσε καὶ Γενικὸς Διοικητὴς Θράκης καὶ ἐπέβαλε τὸν χαρακτηρισμὸ τοῦ τουρκογενοῦς πληθυσμοῦ «Ἕλληνες Μουσουλμάνοι τῆς Θράκης».

→

Τὸ ἀπολιθωμένο κρανίῳ τοῦ « Ἀρχανθρώπου τοῦ Πετραλωνίου » (Χαλκιδική), ἡλικίας 750.000 ἐτῶν. Ὁ Ἀρχάνθρωπος, ὁ ἀρχαιότερος ἄνθρωπος τοῦλάχιστον τῆς Εὐρώπης, ἔζησε στὸν χώρο ὅπου ζοῦν καὶ δροῦν οἱ Σαρακατσάνοι, ὁ ἀρχαιότερος λαὸς τῆς Εὐρώπης. Οἱ συνθήκες ζωῆς τους παρουσιάζουν ἀρκετὲς ὁμοιότητες καὶ παραλληλισμούς.

→ Οί «ϊστορικοί προσδιορισμοί» και «αὐτοπροσδιορισμοί» τῶν πληθυσμῶν τῆς Ἑλληνικῆς Χερσονήσου καὶ τῆς Μ. Ἀσίας, ποὺ Καίσαρες, Τσάροι καὶ Γενιτσαροὶ μέσω τῶν γαλερῶν, τῶν ρομφαίων, τῶν χατζαριῶν καὶ τῶν κνούτων ἐπέβαλαν στὴν περιοχὴ μας, δὲν εἶναι πλέον ἀποδεκτὲς ἀπὸ τὴν Ἐπιστήμη. Καὶ οἱ... «ἐστέτ», μοντέρνοι καὶ προοδευτικοὶ διανοούμενοι ἀνθρωπιστές, ποὺ τόσο εὐκόλα πουλᾶνε σὲ τιμὴ εὐκαιρίας τὰ ὁστὰ καὶ τὸν πολιτισμὸ τῶν προγόνων τους (ἐναντὶ «ἀπορρήτων» ἀριθμῶν λογαριασμοῦ), θὰ πρέπει τὸ συντομώτερο νὰ ἀσχοληθοῦνε μὲ τὸν «γλωσσικὸ ἱμπεριαλισμὸ» τοῦ Pontifex, τοῦ Βόριδος καὶ τοῦ Ἐρτογρούλ, ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν ἱστορικὴ πορεία τῶν σαλονόδιων Πανγερμανιστῶν καὶ Πανσλαυιστῶν (Κόλαρ, Φαλμεράυερ κ.λπ.), ποὺ στήριξαν θεωρητικὰ τὰ ὄνειρα τῆς Μεγάλης Αἰκατερίνης καὶ τοῦ Ἰωσήφ τῆς Αὐστρίας καὶ δούτηξαν τοὺς λαοὺς τῆς Ἑλληνικῆς Χερσονήσου σὲ λίμνες αἵματος κατὰ τὸ 19ο καὶ 20ὸ αἶωνα.

Ὁ καθηγητὴς τῆς Μαθηματικῆς Σχολῆς καὶ μέλος τῆς Ἀνθρωπολογικῆς Ἑταιρείας Ἑλλάδος κ. Σπ. Ν. Ζερβὸς ποὺ ἐξῆσε σὰν συνεργάτης τοῦ κ. Α.Π. ἀπὸ τὸ 1965 ἀρκετὲς «ἐκρήξεις» παχυλὰ ἀμειβομένων «ἐπισήμων» καὶ «εἰσηγητῶν» καὶ ποὺ λόγω ἐπαγγέλματος γνωρίζει ἀριστα τίς βιολογικὲς μεθοδεύσεις τῶν ὑπαλλήλων τῆς πνευματικῆς μας πρέσσας, προφητεύει πὼς ἔδρα Φυσικῆς Ἀνθρωπολογίας σὲ ἑλληνικὸ Πανεπιστήμιο θὰ προκηρυχθεῖ μετὰ τὸ 1994, ὅποτε παροπλίζεται χρονολογικά ὁ κ. Α. Πουλιανός. Καὶ αὐτό, διότι ὁ κ. Α. Π., ποὺ εἶναι μέλος τοῦ μονίμου Διεθνoῦς Συμβουλίου Ἀνθρωπολογικῶν καὶ Ἐθνολογικῶν Ἐπιστημῶν, μέλος τῆς Πανευρωπαϊκῆς Ἐνωσης Ἀνθρωπολόγων καὶ ἐνεργὸ μέλος τῆς Ἀκαδημίας Ἐπιστημῶν τῆς Νέας Ὑόρκης, εἶναι πιθανὸν νὰ θέσει ὑποψηφιότητα γιὰ τὴν ἔδρα τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ποὺ ἔχει καταργηθεῖ ἀπὸ τὸ 1947!..

Ἐπισημαίνει ἐπίσης ὁ καθηγητὴς κ. Σπ. Ζερβὸς, ὅτι τὸ μὲν Ὑπουργεῖο Παιδείας οὐδεμίαν μνεῖαν ποιεῖται τῶν ἐκδόσεων τῆς Ἀνθρωπολογικῆς Ἑταιρείας Ἑλλάδος στὶς δικές του ἐκδόσεις (ΟΕΔΒ), τὸ δὲ ΥΠ.Π.Ε., ἀγνοώντας προκλητικὰ τελεσίδικες ἀποφάσεις τῆς Ἑλληνικῆς Δικαιοσύνης, ἀπαξιοῖ νὰ ἀνταποκριθεῖ (ἀπὸ τὸ 1988) στὶς ἐκκλήσεις τῆς Πανευρωπαϊκῆς Ἐνωσης Ἀνθρωπολόγων γιὰ ἐπ'ἀνῶδο τῆς Ἀνθρωπολογικῆς Ἑταιρείας Ἑλλάδος στὸ σπήλαιο Πετραλῶνων Χαλκιδικῆς, ἀπὸ ὅπου βίαια ἐκδιώχθηκε τὸ 1983.

Στὴν 6η σελίδα τῆς μελέτης τοῦ κ. Α.Π. ὁ ἀναγνώστης βλέπει σὲ σκίτσο τὴν ἀρχέγονη φυτικὴ καλύβη τῶν Σαρακατσάνων (στηρίζεται σὲ ἓνα στύλο, ἀπολήγοντα σὲ σταυρὸ καὶ θυμίζει βέβαια «ὑποφῆτες» προγόνους) καὶ διαβάξει τὰ λόγια τοῦ λόγιου ἱερομόναχου: «*Ἡ ἐπιστημονικὴ ἀλήθεια εἶναι, πὼς οἱ Σαρακατσάνοι εἶναι οἱ ἀρχαιότεροι τῶν Εὐρωπαίων, ἀλλὰ τὴν ἀλήθεια κανεῖς δὲν τὴν ἀγαπάει.*»

Μνήμων

Ἡ ἀρχαιοελληνική μουσική καὶ τὸ οὐδέποτε «ὀσμανικόν» μπουζούκι

Ὁρμώμενος ἀπὸ ἄρθρο, τὸ ὁποῖον ἐδημοσιεύθη τὸν περασμένο μῆνα σὲ φιλολογικὸ ἔντυπο γιὰ τὴν γλῶσσα, τὸ ὁποῖον μεταξὺ ἄλλων πολλῶν ἀναφορῶν γιὰ τὴν ἐν γένει πολιτιστική μας κατὰπτωσι ἀναφερόταν καὶ στὸ διήθεν «ὀσμανικὸ μπουζούκι», θεώρησα καθήκον μου νὰ ἐπιληφθῶ τοῦ θέματος, προκειμένου μέσω τοῦ «Δαυλοῦ» νὰ ἀποκαταστήσω ἐν συντομία τὰ πράγματα κάνοντας ἀφενὸς μία συμπλήρωση καὶ ἀφετέρου μία διαπίστωση.

Εἶναι γνωστὸν, ὅτι οἱ πρόγονοί μας χρησιμοποιοῦσαν τὸ ἀλφάβητο μὲ τριπλὴ ιδιότητα, ἥτοι γιὰ τὴν γραφὴ τῆς γλώσσας, γιὰ τὰ μαθηματικά —ἀφοῦ τὰ γράμματα ἦταν καὶ ἀριθμοί— καὶ γιὰ τὴν μουσική, δεδομένου ὅτι τὰ γράμματα αὐτοῦσια, παραμορφωμένα, ὑπερφωρτωμένα, ὀρθια, ὀριζόντια ἢ ἀναποδογυρισμένα ἀποτελοῦσαν μουσικὰς νότες καὶ συνολικά 1620 μουσικά θεωρητικά σημεῖα. Δηλαδή π.χ. ἡ λέξι ΠΑΡΘΕΝΩΝ ὡς λέξι ἐδήλωνε τὸν ναὸ τῆς Παλλάδας, ἀλλὰ συγχρόνως ἀποτελοῦσε μία μαθηματικὴ ἐξίσωση καὶ δεθαίως μία μουσικὴ ὀκτάβα, ἡ ὁποία μποροῦσε θαυμάσια νὰ παιχτεῖ σὲ ἓνα μουσικὸ ὄργανο ἢ νὰ τραγουδηθεῖ. Φυσικά τὸ ἴδιο ἴσχυε γιὰ ὅλες τὶς λέξεις-ἐξισώσεις. Ἐπομένως πολὺ σωστὰ ἐπεσημάνθη, ὅτι οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες διὰ τοῦ λόγου τραγουδοῦσαν καὶ διὰ τοῦ τραγουδιοῦ ὁμιλοῦσαν.

Τὰ μουσικά ὄργανα τῶν προγόνων μας ἦταν πολλὰ, ὅπως ἡ λύρα, ἡ κιθάρα, ὁ αὐλός, ὁ ἄσκανλος (γκάιντα), ἡ πανδούρα κ.τ.λ. Τὸ μουσικὸ ἐκεῖνο ὄργανο, τὸ ὁποῖο θὰ μᾶς ἀπασχολήσῃ στὴν παρούσα ἐρευνα εἶναι ἡ πανδούρα, δηλαδή τὸ μοναδικὸ ὄργανο τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων μὲ χερί («μάνικο»), κατασκευασμένο ἐπάνω τῆς, εἰς τὸ ὁποῖο ὑπῆρχαν 3 ἐντέρινες χορδές. Τὸ ὄργανο αὐτὸ ἐκτὸς ἀπὸ πανδούρα ὀνομαζόταν καὶ *τρίχορδο*, ἡ δὲ παραφθορὰ τοῦ ὀνόματός του μέσω τῶν αἰώνων ἦταν ἡ ἐξῆς: *πανδούρα-θαμπούρα-ταμπούρα-ταμπουράς*, ἐξελίχθηκε δὲ ἀπὸ τεχνικῆς πλευρᾶς σὲ ὅλα ἐκεῖνα τὰ Ἑλληνικά μουσικά ὄργανα μὲ χερί-μάνικο τῆς εὐρύτερης οἰκογενείας τοῦ λαοῦτου, ὅπως αὐτὸ δομήθηκε ἀπὸ τοὺς Βυζαντινοὺς μουσικοὺς. Πανδούρα ἔπαιζαν οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες, θαμπούρα ἔπαιξε ὁ Διγενῆς Ἀκρίτας, ταμπούρα ἔπαιξε ὁ Ρήγας, ὁ Κατσαντώνης καὶ ὁ Μακρυγιάννης. Τρίχορδο μπουζούκι (μπουζούκι: ἀνεπιτυχῆς ὄρος, ποὺ ἐπικράτησε τοῦ Ἑλληνικοῦ ταμπούρα-πανδούρας κατὰ τὴν Τουρκοκρατίαν ἀπὸ τοὺς Τούρκους) ἔπαιζαν καὶ παίζουν οἱ Ἕλληνες τῆς Ἰωνίας, τῆς Θράκης καὶ τῆς Κύπρου, ὁ Μάρκος Βαμβακάρης καὶ ὁ Τσιτσάνης, ἀρνούμενοι νὰ ἀλλάξουν τὴν παραδοσιακὴ δομὴ τοῦ ὁργάνου, ἀφοῦ διατηροῦσαν ἀκόμα καὶ τὰ ξύλινα κλειδιά κουρδίσματος. Οἱ ὀσμανλῆδες, ὅταν ἤρθαν σὲ ἐπαφὴ μὲ τὸν Ἑλληνικὸ πολιτισμὸ καὶ τὴν μουσικὴ μας παράδοσι, οὐδὲν ἐγνώριζαν περὶ ἀρχαίων Ἑλληνικῶν «*τρόπων*» (Ἰωνικοῦ, Δωρικοῦ, Αἰολικοῦ κ.τ.λ.) ἢ Βυζαντινῶν «*ἤχων*», «*δρόμων*» (α', β', πλαγίων κ.τ.λ.), ἀλλὰ ὅπως καὶ τὰ λοιπὰ πολιτιστικά τους στοι-

Ταναγραία με πανδουρίδα (ταμπουρά). *Έργο πρὸ τοῦ 3ου αἰῶνος π.Χ.
(Βρεταννικὸ Μουσεῖο).

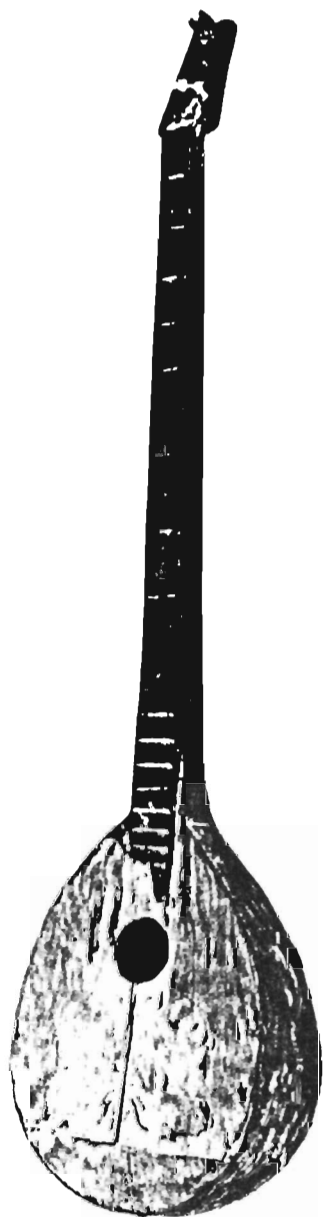
χεῖα, τὰ παρέλαβαν αὐτοῦσια ἀπὸ τοὺς Ἕλληνες. Τὸ γεγονός ὅτι κατὰ τὴν δεκαετία τοῦ Πενήντα καὶ ἐντεῦθεν εὐκαιριακοὶ μουσικοσυνθέτες ἔκαναν τὸ παραδοσιακὸ τρίχορδο μπουζούκι-ταμπουρά ἡλεκτρικὴ μπουζουκοκιθάρα δανειζόμενοι μάλιστα κακοπίστως ὁσμανοῖνδικoὺς ρυθμούς, δὲν θὰ πρέπει νὰ ἀμαυρώνει τὴν τρισχιλιετὴ καὶ πλέον ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ τρίχορδου μπουζουκιού-πανδούρας-ταμπουρά καὶ νὰ χαρίζει κανεῖς αὐτὸ τὸ μουσικὸ ὄργανο στοὺς ὁσμανλήδες, ἀποκαλώντας τὸ «ὁσμανικό», ὅταν μάλιστα καὶ οἱ ἴδιοι οἱ ὁσμανλήδες οὐδέποτε τὸ ἐχρησιμοποίησαν στὴν μουσικὴ τους παράδοση.

Πρὸς ἐπίρρωσιν τῶν ἀνωτέρω καὶ πρὸς ἀπόδειξιν τῆς συνέχειας τῆς μουσικοχορευτικῆς μας πολιτιστικῆς κληρονομίας θὰ ἀναφερθῶ ἐπιγραμματικὰ σὲ ἔρμενες σύγχρονων Ἑλλήνων (Σίμων Καρράς) καὶ ξένων (Μπῶ ντέ Μποδύ) μουσικολόγων, ποὺ ἔχουν φωτίσει μιά πλουσιότατὴ Ἑλληνικὴ μουσικὴ ἱστορία 5.000 χρόνων, ποὺ ξεκινάει ἀπὸ τὴν Κυκλαδικὴ ἐποχὴ τοῦ Αἰγαίου, γιὰ νὰ φτάσει ἔως τίς μέρες μας. Κλίμακες, μελωδίες, ρυθμοί, χοροὶ καὶ μουσικὰ ὄργανα ἔχουν διαφυλάξει στὸ πέρασμα τῶν αἰώνων τὸ ὕφος καὶ τὸ ἦθος μιᾶς φυλῆς, γιὰ τὴν ὁποία τὸ τρίπτυχο «ποίησις-μουσικὴ-χορὸς» εἶναι ταυτόσημο μὲ τὴν ἴδια τῆς τὴν ὑπόστασι καὶ τὴν ἐλευθερίαν.

Ὁ ἀρχαῖος ἐπίτριτος συναντιέται στὸν ρυθμὸ 7/8 τοῦ κατ' ἐξοχὴν Ἑλληνικοῦ χοροῦ, τοῦ συρτοῦ Καλαματιανοῦ, ἐνῶ ὁ ἐννεάσημος ρυθμὸς, ποὺ πρωτοσυναντοῦμε στὴν ποίησις τῆς Σαπφούς, ἐξακολουθεῖ νὰ δονεῖ τοὺς χορευτὲς τοῦ ζεῖμπέκικου (9/4) καὶ τοῦ καρσιλαμά (9/8). Παράλληλα ὁ Ἀπολλώνειος ρυθμὸς τῶν πέντε χρόνων ἠχεῖ ἀκόμα σὲ χοροὺς ὅπως ὁ Τσακωνικός, ἐνῶ σὲ ὅλη τὴν Ἑλλάδα χορεύονται πάντα οἱ συρτοὶ χοροί, τοὺς ὁποίους ὀνομάζουν ἀρχαῖες ἐπιγραφές, ὅταν ἀναφέρονται στὴν «τῶν συρτῶν πάτριον ὄρχησιν» (πατροπαράδοτο χορὸ τῶν συρτῶν: Θηβαϊκὴ στήλη 1ος αἰώνας μ.Χ.). Στὴν νῆσο Πάρο χορεύεται ὁ «ἀγέρανος», ὅπως ἀκριβῶς τὸν χόρεψε ὁ Θησεύς στὴν Δῆλο ἐπιστρέφοντας νικητὴς ἀπὸ τὴ Μινωικὴ Κρήτη.

Πρόσφατα κυκλοφόρησε στὴν Γερμανία τὸ βιβλίο τοῦ μουσικολόγου κ. Οὐλφ Μπουχελντ μὲ τίτλο «Ὁ Τσιτσάνης εἶναι ἀπόγονος τοῦ Πινδάρου», ὅπου μεταξὺ ἄλλων ἀναφέρεται, ὅτι ὁ Τσιτσάνης καὶ ὁ Βαμβακάρης καὶ ὁ Παπαϊωάννου καὶ τόσοι ἄλλοι «ρεμπέτες» εἶναι συνεχιστὲς τοῦ Πινδάρου καὶ τῆς Σαπφούς, διότι μετέφεραν στὴν μουσικὴ τους –χωρὶς νὰ τὸ ξέρουν καὶ οἱ ἴδιοι– τὴν μετρικὴ τῶν ἀρχαίων ποιητῶν. Ἔτσι ὁ ἀμπντάλικος ζεῖμπέκικος ἔχει ἀναλογία ὡς πρὸς τὸ μέτρο μὲ τὸν ἐπίτριτοδάκτυλο τοῦ Βακχυλίδη.

Ἡ ἀνωτέρω ἀποψη καταδεικνύει, πῶς ἡ ἀρχαία παράδοση συντηρήθηκε ἐπὶ αἰῶνες στὰ κύτταρα τῶν Ἑλλήνων. Συνεχίζοντας δὲ ὁ διαπρεπὴς Γερμανὸς μουσικολόγος ἀναφέρει: «... γι' αὐτὸ θαυμάζω τοὺς Ἕλληνες, γιατί ζεῖ ἀκόμα μέσα τους ἡ ἀρχαία μετρικὴ καὶ δὲν τὸ ξέρουν [...] βρῆκα ὅλους τοὺς ρυθμούς τῶν ρεμπέτικων καὶ τῶν δημοτικῶν τραγουδιῶν καὶ χορῶν στὴν ἀρχαία μετρικὴ [...] ὁ καλαματιανὸς π.χ. εἶναι ἐπίτριτος δάκτυλος ἄλογος... διάβασα τὸν Ἀριστόξενο, ἦταν ὁ πρῶτος ποὺ ἔγραψε γιὰ μουσικοὺς δρόμους (σήμερα ταξίμια καὶ παλαιότερα «τρόπους», «ἡχους»), οἱ ὁποῖοι εἶναι ἐντελῶς ἀγνωστοὶ στοὺς δυτικούς μουσικούς, ἔπειτα ἔφτασα στὸν Πτολεμαῖο, τὸν Φιλόλαο ποὺ ἔγραψε γιὰ τὴν διατονικὴ κλίμακα. Ὅταν γνωρίζει κανεῖς ὅτι ἡ μουσικὴ τοῦ Ἰσλαμικοῦ κόσμου εἶχε ὡς βάση τὴν ἀρχαία Ἑλληνικὴ μετρικὴ καὶ ὅτι δὲν ἐπηρέασε ἡ λεγόμενη ἀνατολίτικη μουσικὴ τὴν Ἑλληνικὴ, ἀλλὰ συνέβη τὸ ἀκριβῶς ἀντίθετο, βλέπει

Τρίχορδος «μπουζουκοταμπουράς» του ΙΗ' αί. Είναι το όργανο που χρησιμοποιούσαν ο Ρήγας, ο Κατσαντώνης, ο Μακρυγιάννης κ.λπ.

τά πράγματα με άλλο μάτι».

Μεγάλη προσφορά στην κατανόηση της αρχαιοελληνικής μουσικής και των μουσικών οργάνων καθώς και στην ανίχνευση αρχαίων ήχων στην σύγχρονη Έλληνική παραδοσιακή μουσική έχουν προσφέρει Ίσπανοί μελετητές, όπως ο Gregorio Paniagua με την συμφωνική του ορχήστρα αρχαιοελληνικής μουσικής και τον δίσκο που κυκλοφορεί και στην Ελλάδα με τον τίτλο «Atrium» και Γάλλοι μελετητές του τμήματος μουσικολογίας του πανεπιστημίου της Σορβόνης με το συγκρότημα «Κηρύλος» (κηρύλο ονόμαζαν οι πρόγονοί μας το πουλί αλκυών).

Η αρχαία Έλληνική μουσική εξακολουθεί να ζει με τις αισθήσεις και τα μηνύματά της μέσα από την σύγχρονη παραδοσιακή μας μουσική (δημοτικό, σμυρνέικο και ρεμπέτικο), φτάνει να μπορέσει κανείς να την ανακαλύψει πέρα από τις μορφές της εμπορικής εκμετάλλευσης και της καπηλείας άξιων, οι οποίες πρέπει να αντιμετωπίζονται με γνώση.

Κάποιες από τις μουσικές μπορεί να μεταφέρθηκαν στα διαμερίσματα και στα «κέντρα» των μεγαλουπόλεων ή στις δισκογραφικές εταιρείες, αυτό όμως δεν σημαίνει, ότι η Έλληνική κοινωνία έχασε ολότελα το νήμα μέσα στον μουσικό λαβύρινθο. Υποχρέωσή μας είναι να άφυπνίσουμε και να αποκαταστήσουμε τα πράγματα. Δεν πρέπει να πετάξουμε έντροπιασμένοι το δηθεν «όσμανικό μπουζούκι», αλλά να το αποκαταστήσουμε στην συνείδησή μας ως κάτι το άγνό, παραδοσιακό και γνήσιο Έλληνικό.

ἀναπόσπαστο πολιτιστικό στοιχείο τῆς μουσικῆς μας παραδόσεως, ἡ ὁποία εἶναι ἐξίσου σημαντικό στοιχείο τῆς πολιτιστικῆς συνέχειας τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ὅπως ἐξάλλου τέτοιο εἶναι καί ἡ γλῶσσα, γιὰ νὰ μὴν καταντήσουμε μετὰ ἀπὸ καιρὸ ὅπως οἱ Ποσειδωνιάται τοῦ Καθαφικοῦ ποιήματος, πού: «... Τὴν γλῶσσα τὴν Ἑλληνικὴν οἱ Ποσειδωνιάται ἐξέχασαν τόσους αἰῶνες ἀνακατεμένοι μὲ Τυρρηνοὺς καὶ μὲ Λατίνους καὶ ἄλλους ξένους. Τὸ μόνο πὺν τοὺς ἔμεινε προγονικὸ ἦταν μιὰ Ἑλληνικὴ γιορτὴ μὲ τελετὲς ὥραϊες, μὲ λύρες καὶ μὲ αὐλούς, μὲ ἄγῶνας καὶ στεφάνους. Κι εἶχαν συνήθειο πρὸς τὸ τέλος τῆς γιορτῆς, τὰ παλαιὰ ἔθιμα νὰ διηγοῦνται καὶ τὰ Ἑλληνικὰ ὀνόματα νὰ ξαναλένε, πὺν μόλις πιά τὰ καταλάμβαναν ὀλίγοι. Καὶ πάντα μελαγχολικὰ τελείων' ἡ γιορτὴ τους. Γιατὶ θυμοῦνται, πὺν κι' αὐτοὶ ἦσαν Ἑλλήνες-Ἰταλιῶται ἓνα καιρὸ καὶ αὐτοὶ. Καὶ τώρα πὺς ξέπεσαν, πὺς ἔγιναν, νὰ ζοῦν καὶ νὰ ὁμιλοῦν βαρβαρικά βγαλμένοι -ὦ συμφορὰ- ἀπὸ τὸν Ἑλληνισμό...».

ΟΙ 11 ΤΟΜΟΙ ΤΟΥ «ΔΑΥΛΟΥ»

Ὁ 11ος τόμος τοῦ «Δαυλοῦ» (τεύχη 121-132, Ἰανουάριος - Δεκέμβριος 1992) διδλοθητημένος καλλιτεχνικὰ (μαυρόδετος μὲ χρυσοτυπία) διατίθεται μόνο στὰ Γραφεῖα τοῦ Περιοδικοῦ. Περιέχει:

- Τὴ συνέχεια τῶν ριζοσπαστικῶν, σὲ παγκόσμιο ἐπίπεδο, ἐρευνῶν γιὰ τὴ γένεση τῆς γλῶσσας καὶ τῆς γραφῆς κατὰ τὴν αὐγὴ τοῦ Πολιτισμοῦ.
- Τὴν σὲ παγκόσμια κλίμακα καὶ ἀποκλειστικότητα ἐρευνα ἀποκρυπτογραφίσεως τῶν Γραμμικῶν Γραφῶν καὶ τῶν εὐρωπαϊκῶν παραλλαγῶν τους.
- Τὴ σύγκριση τῆς Ἑλληνικῆς μὲ τίς ἄλλες εὐρωπαϊκὲς γλῶσσες καὶ τίς ἀποδείξεις γιὰ τὴν τεράστια γονιμοποιὸ ἐπίδραση πὺν ἄσκησε πάνω σ' αὐτὲς.
- Τὰ ἀνακαλυπτόμενα στοιχεῖα γιὰ τὴν ἐξάπλωση τῶν Ἑλλήνων σ' ὅλη τὴν Ὑδρόγειο κατὰ τὴν προϊστορικὴ περίοδο.
- Πληθῶρα σχολίων, ἀναλύσεων, μελετῶν καὶ πληροφοριῶν γιὰ τὴν πνευματικὴ καὶ πολιτικὴ κατάσταση τοῦ καιροῦ μας καὶ τὴν κοσμοϊστορικὴ καμπὴ πὺν διανύει ἡ ἀνθρωπότητα. Στὸν τομέα αὐτὸν ἡ ἀνατομία τῆς ἐποχῆς μας καὶ οἱ προβλέψεις πὺν ἐπεχείρησε κατὰ τὰ τελευταῖα 11 χρόνια ὁ «Δ» ἐπαληθεύθηκαν πλήρως.

– Μὴν γεμίζετε τίς διδλοθητικὲς σας μὲ ἄχρηστο τυπωμένο χαρτί. Βάλτε στὰ ράφια τους τοὺς 11 ἐτήσιους τόμους τοῦ «Δαυλοῦ» ἐξασφαλίζοντας ἓνα κρίσιμο βοήθημα, γιὰ νὰ ἐρμηνεύετε, σεῖς καὶ οἱ ἀπόγονοί σας, καίρια καὶ χωρὶς ψευδαισθήσεις καὶ αὐταπάτες τὰ συμβάντα — παρελθόντα, παρόντα ἀλλὰ καὶ μέλλοντα.

ΤΙΜΗ ΤΟΜΟΥ (σελίδες 720-860): ΔΡΧ. 10.000

• Οἱ ἐτήσιοι τόμοι τοῦ «Δ» ἀποστέλλονται καὶ ταχυδρομικῶς κατόπιν τηλεφωνήματος στὰ τηλ.: 3223957 ἢ 9841655.

Ο.Δ.Γ. ΠΑΤΕΡΑΚΗΣ

Ἑπατία

Ἦβαλε στὰ μαλλιά της στάχτη·
καὶ τὴν λευκὴν ἐσθῆτα της κρατώντας
ξεχύθηκε στὸ αἰώνιο, στὸ κενό.
Τοῦ Χριστιανοῦ, τοῦ Ἑβραίου, τοῦ νεκροθάφτη
τὸν φθόνο καὶ τὴν εἰρωνεῖα φορῶντας
πλανιέται μέσ' στὸν ἄδειον οὐρανὸ
τῆς Ἀλεξάνδρειας...

ΙΩΣΗΦ ΑΡΓΥΡΙΟΥ

Ἐν εὐφρόνῃ φάος

«Αἶ τι κα ζατῆς σοφόν,
τᾶς νυκτὸς ἐνθυμητέον».
(Ἐπίχαρμος)

Ἡ νύχτα ἡ σοφὴ
μαλώνει τὴν σελήνη τὴν τρελλή·
«Τί στέκεις, δολερή, μπροστά μου; Φύγε μακριά.
Τὸ παιχνίδι μὲ τοὺς ἔρωτές σου, παθιασμένη,
στ' μαῦρα πέρα σύννεφα συνέχισέ το.
Τί θέλεις ἀπὸ μένα, μασκαρεμένη μάγισσα;
Ἄλλοῦ νὰ πᾶς, τὴν ἡσυχία μου ταράζεις.
Φύγε τῶν χοίρων θρέφτρα, μονάχη ἄφησέ με,
τὸ φῶς γιὰ νὰ χαρῶ, τὸ φῶς τὸ ἄσπιλο·
τὸ φῶς ποὺ εἶδε ὁ σοφὸς Ἐφέσιος,
ν' ἀντιπαλαίει μὲ τὸ σκότος
στὸ θαυότερο σημεῖο μου· σημεῖο θεῖο.
Ἐκεῖ τ' ἀθροίζω τὶς ὥρες ποὺ πονῶ,
τὶς ὥρες ποὺ μετρῶ τὴν ἄγνοια τῶν ἀνθρώπων.
(Ναί, τῶν μερόπων τὴν σκοτὶν γνῶμην).

Μ' αὐτὸ τὸ μέσα μου τὸ φῶς,
τὸ μαῦρο καὶ βαρὺ καὶ ἅγιο,
τὸ θαῦμα τοῦ κόσμου πάλι καὶ πάλι ξαναγίνεται
ἀγγίζουν, ἀκούω, βλέπω τὸ Θεό.
Χρυσάφι τῆς ἀπάτης τὸ φῶς τῆς μέρας.
Κι ὅπου χρυσοθήρες, θάνατος, ἀρρώστια, τρέλλα.

Σελήνη πανωραία, σελήνη δολερή,
μὴ μὲ βασανίζεις, φύγε, ἐξαφανίσου».

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΕΤΑΞΑΣ

ΚΑΛΑΒΡΙΑ: Τὸ κύκνειο ᾄσμα τῶν Ἑλλήνων τῆς Μ. Ἑλλάδος

«Λύσε τοὺς κάβους καὶ μ' ὅλα τὰ πανιά σου ἀνοιγμένα σαλπάρισε...», ἔγραφε σὲ ἓνα ποίημά του ὁ Λεωνίδας ὁ Ταραντῖνος. Καὶ πράγματι, μόνον ἂν ἀφήσης ἐλεύθερη τὴν καρδιά σου, μπορεῖς νὰ νοιώσης τὶς «μυριάδες ἀνεπαίσθητες δονήσεις ἀπὸ τὴν πυρωμένη γῆς ἢ τὸ πρωινὸ πέλαγος...». Σύβαρις, Κρότων, Τάρας, Καυλωνία, Θούριοι, Ρήγιον, Ἐπιζεφύριοι Λοκροί, ..., ὀνόματα ἑλληνικὰ, πόλεις ποὺ δημιούργησαν πολιτισμὸ συνοδεύουν τὸ ταξίδι σου μέχρι τὸ ἔσχατο σημεῖο τῆς Ἱταλικῆς χερσονήσου, μέχρι νὰ φτάσης στὴν Ἑλληνικὴ Καλαβρία, μία περιοχὴ ποὺ τὰ ὄριά της συρρικνώθηκαν μετὰ τὸν 15ο αἰῶνα μ.Χ.

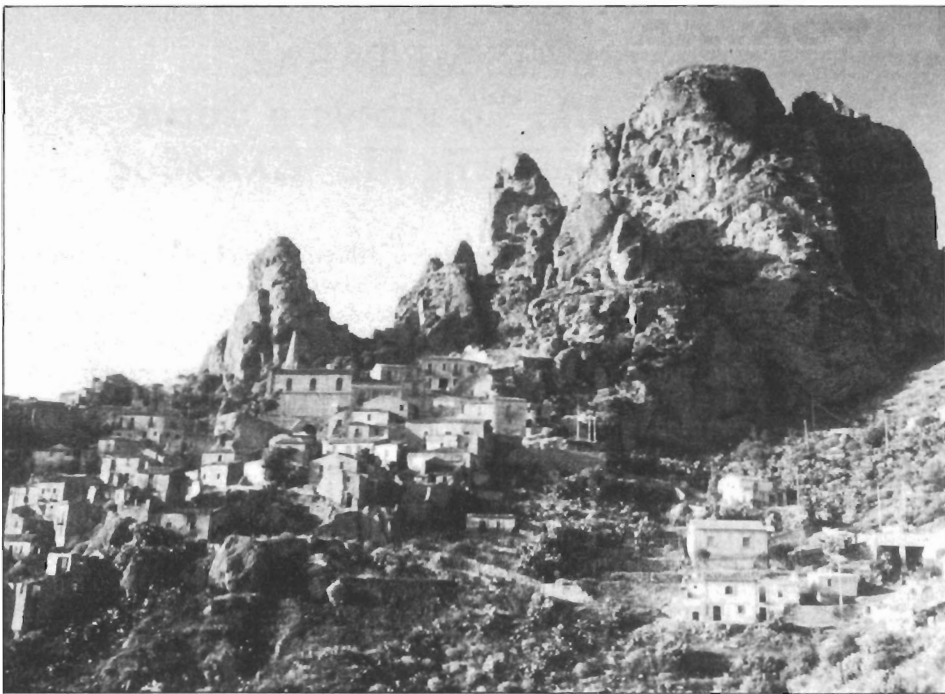
Καλαβρία, περιοχὴ δοκιμασμένη ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὴν φύση. Σεισμοί, πλημμύρες, κατολισθήσεις σημάδεψαν τὴν γῆ της. Ἀμέτρητοι οἱ κατακτητὲς ποὺ τὴν ἐρήμωσαν. Οἱ Ἕλληνες ὅμως, ποὺ ἐμφανίσθηκαν ἐδῶ πρὶν ἀπὸ χιλιάδες χρόνια, κατὰφεραν νὰ ἐπιζήσουν. Ἀνέβηκαν στὰ βουνὰ τοῦ Ἀσπρομόντε διατηρώντας μέχρι σήμερα τὰ ἔθιμα, τὶς παραδόσεις καὶ προπαντὸς τὴν γλῶσσα, καμαρώνοντας ποὺ λέγονται Ἕλληνες, ἐνῶ οἱ ἄλλες φυλές, ποὺ πέρασαν ἀπὸ ἐδῶ, ξεχάστηκαν.

Σήμερα περιλαμβάνει ἑννέα χωριά: Πενταδάκτυλο, Γιαλὸ τοῦ Βούα, Ἀμμεντολέα, Κοντοφοῦρι, Γκαλλιτσανό, Ροκκαφόρτε ντέλ Γκρέκο, Βούας, Χωρίον τοῦ Ροχουδίου, Ροχούδι, πάνω στὶς ἀπότομες πλαγιές τοῦ Ἀσπρομόντε, ὅπου βρῆκαν καταφύγιο οἱ Ἕλληνες, μακριὰ ἀπὸ τὴν καταπίεση τῶν ἐξουσιαστῶν, ἐγκαταλείποντας τοὺς κόπους τους καὶ τὰ χωράφια ποὺ καλλιεργοῦσαν, γιατί προτίμησαν νὰ εἶναι ἐλεύθεροι Ἕλληνες. Καὶ ρίζωσαν καὶ ἔφτιαξαν τὰ χωριά τους, ποὺ σήμερα σὲ γεμίζουν δέος, καὶ ἡ καρδιά σου σφίγγεται. Ἕνας κόμπος συγκίνησης ἀνεβαίνει στὸν λαϊμὸ βλέποντάς τα ἐρειπωμένα.

Πενταδάκτυλο: Βρίσκεται γαντζωμένο στὴν σκιά ἑνὸς ἀπόκρημνου βράχου. Ἡ παράδοση θέλει, νὰ ἔχη κτισθεῖ ἀπὸ ναυτικούς, ποὺ γιὰ νὰ προφυλάξουν τὶς οἰκογένειές τους ἀπὸ τοὺς πειρατές, ἤρθαν καὶ ρίζωσαν στὸν βράχο. Ἐντονα αἰσθημάτων σὲ γεμίζουν, καθὼς ἀνεβαίνεις τὸ χωριό. Ὁ ἀέρας λυσομανάει. Ἡ ἀνθρώπινη παρουσία σχεδὸν ἀνύπαρκτη. Τότε ζωντανεύουν οἱ θρύλοι τοῦ χωριοῦ. Δὲν μπορεῖς νὰ μείνεις ἀδιάφορος. Ἡ καρδιά θὰ σφιχτεῖ, τὰ μάτια θὰ δακρύνουν.

Γιαλὸς τοῦ Βούα ἢ Μπόβα Μαρίνα. Σύγχρονο χωριὸ χτισμένο στὴν παραλία, 40 χλμ. ἀπὸ τὸ Ρήγιον. Εἶναι τὸ μοναδικὸ χωριὸ ἀπὸ τὶς ἑλληνόφωνες περιοχές, ποὺ δὲν εἶναι ὀρεινὸ. Παρ' ὅλο ποὺ μόνο μία μειοψηφία μιλάει ἐδῶ τὰ «γκρεκάνικα», ἀποτελεῖ τὸ κέντρο τῶν πολιτιστικῶν ἐκδηλώσεων, ποὺ γίνονται μὲ σκοπὸ τὴν διατήρηση τῆς γλώσσας. Μεγάλη καὶ εὐχάριστη ἐκπληξὴ περιμένει τὸν Ἕλληνα ἐπισκέπτη, ποὺ βλέπει τὶς πινακίδες τῶν κεντρικῶν δρόμων γραμμένες στὰ Ἑλληνικά.

Ἀμμεντολέα ἢ Ἀμυγδαλέα. Τὸ ὄνομά της τὸ πῆρε μᾶλλον ἀπὸ τὴν μεγάλη παραγωγὴ ἀμυγδάλων, ποὺ ἔχει ἡ περιοχὴ αὐτή. Ἦταν ἀπὸ τοὺς πρῶτους ὀρεινοὺς

Πενταδάκτυλο: Καταφύγιο τῶν διωκομένων ἀπὸ ποικιλῶνιμους ἐξουσιαστὲς Ἑλλήνων στὴ σκιά ἑνὸς ριζιμιοῦ βράχου.

οἰκισμοὺς τῶν Ἑλλήνων. Τίποτα ὅμως δὲν θυμίζει τὴν ἰσχυρὴ πόλη τοῦ παρελθόντος. Μόνον ἐρείπια, φραγκοσυκιές... Χορτάριασαν οἱ ἐκκλησίες, γκρεμίστηκαν τὰ τεῖχη, ἡ ἐγκατάλειψη εἶναι πλήρης.

Κοντοφούρι. Βρίσκεται στὸ δρόμο ποὺ πάει γιὰ τὸ Γκαλλιτσανό. Οἱ κάτοικοι ἐδῶ εἶναι κλειστοὶ καὶ ἀπότομοι, ἀλλὰ ὑπερήφανοι — κληρονομιά τῆς δύσκολης ζωῆς ποὺ τοὺς ἀνάγκασαν νὰ ζήσουν. Σήμερα τὸ ὄρεινὸ αὐτὸ χωριὸ ἐγκαταλείφθηκε καὶ οἱ κάτοικοί του κατέβηκαν στὴν παραλία, στὸ **Κοντοφούρι Μαρίνα**.

Γκαλλιτσανό. Σκαρφαλωμένο ἀνάμεσα στὰ βουνὰ τοῦ Ἀσπρομόντε· σὲ ὁδηγεῖ σ' αὐτὸ ἓνας κακοτράχαλος χωμάτινος δρόμος. Ἐδῶ ὅλα θυμίζουν Ἑλλάδα, εἶναι Ἑλλάδα. Οἱ ὄρεινοὶ ὄγκοι, τὰ δέντρα, οἱ ἄνθρωποι, ποὺ μιλοῦν ὅλοι Ἑλληνικά, τὰ ὀνόματα στοὺς δρόμους, στὶς ἐκκλησίες, τὰ δικά τους ὀνόματα, ἡ φιλοξενία. Μέχρι τὸ 1800 ἦταν τὸ μεγαλύτερο ἑλληνικὸ χωριό. Ἕνας κόσμος γεμάτος ὑπερηφάνεια γιὰ τὸ παρελθόν του ξανοίγεται μπροστά σου. Καὶ εἶναι αὐτὴ ἡ περηφάνεια, ποὺ τοὺς κάνει δυνατοὺς καὶ ἱκανοὺς ν' ἀντέξουν τὴ σημερινὴ πραγματικότητα, ποὺ τοὺς θέλει ἀπομονωμένους ἀπ' τὸν πολιτισμό, στερούμενους τῶν πρωταρχικῶν ἀγαθῶν. Καὶ εἶναι ἡ θέληση γιὰ τὴν διατήρηση τῆς γλώσσας, ποὺ τοὺς κάνει ποιητές, νὰ τραγουδοῦν τὸν πόνο, τὴ χαρά, τὸν ἔρωτα, τὴν ζωὴ. Ἐδῶ κρατοῦν παραδόσεις αἰῶνων μὲ θέρμη.

Ροκκαφόρτε ντέλ Γκρέκο (Βουνί). Κτισμένο σὲ 971 μέτρα ἀπὸ τὴν θάλασσα, στὴν κορυφὴ τοῦ βουνοῦ, μοιάζει μὲ φρούριο. Φύση σκληρὴ, ἀφιλόξενη, πρωτόγονη, μὰ ἄνθρωποι φιλόξενοι, ζεστοί.

Μισογρεμισμένη ἐκκλησία στὴν Ἀμμεντολέα. Ἡ ὀρθοδοξία ἐδῶ ὑπέκυψε γρήγορα στὸν Παπισμό, ἀλλὰ ἡ ἐλληνικὴ γλῶσσα ἐξακολουθεῖ νὰ ἀντέχει, παρὰ τοὺς διωγμούς της ἀπὸ μὴ Ἑλληνες καὶ τὴν ἀδιαφορία τοῦ ὑπόλοιπου Ἑλληνισμοῦ.

Μπόβα ἢ Βούας. Ἡ πιὸ παλιὰ πόλη, πὺλ μαζί μὲ τὴν Ἀμμεντολέα συγκέντρωσε τοὺς κυνηγημένους Ἑλληνες, πὺλ κατέφυγαν στὰ ὄρενά. 820 μέτρα ἀπὸ τὴν θάλασσα, εἶναι τὸ πιὸ ἀνεπτυγμένο ἀπὸ τὰ Ἑλληνόφωνα χωριά τῆς Καλαβρίας. Χτίστηκε ἀπὸ μιὰ Ἑλληνίδα βασίλισσα, σύμφωνα μὲ τὸν ἱστορικὸ τῆς πόλης, τὸν ἐπίσκοπο Ἀουτελιτᾶνο. Τὸ ὄνομά της ὀφείλει ἴσως στὰ πολλὰ βόδια τῆς περιοχῆς. Σήμερα δὲν μένουν πολλοὶ Ἑλληνες ἐδῶ, κατέβηκαν στὰ παράλια. Ὅσοι ὅμως ἐξακολουθοῦν νὰ ζοῦν στὴν Μπόβα εἶναι ὑπερήφανοι γιὰ τὴν καταγωγή τους καὶ τὴν τεράστια πολιτιστικὴ τους κληρονομιά καὶ συμμετέχουν ἐνεργὰ στὶς πολλὲς πολιτιστικὲς ἐκδηλώσεις, πὺλ γίνονται στὸ ὄρεινὸ αὐτὸ χωριό.

Χωριὸν τοῦ Ροχουδίου. Ἀγρία φύση, πρόσωπα σκαμμένα ἀπ' τὸν ἥλιο, μὰ μὲ φλόγα στὴν ματιά. Δὲν ξέφυγε ἀπὸ τὴν μανία τῆς φύσης. Τὸ 1973 μετὰ ἀπὸ καταστροφικὲς πλημμύρες 1000 κάτοικοι τὸ ἐγκατέλειψαν τρομαγμένοι. Κάποιοι ἀπ' αὐτοὺς ξαναγύρισαν κι ἔφτιαξαν τὰ σπίτια... Σήμερα κατοικοῦν μόνον λίγες οἰκογένειες.

Ροχουδί. Τὸ πιὸ ἐντυπωσιακὸ ἀπὸ τὰ Ἑλληνόφωνα χωριά. Πάνω ἀκριβῶς ἀπὸ τὸν ποταμὸ Ἀμμεντολέα, σὲ ὕψος 527 μ. ἀπὸ τὴ θάλασσα. Ἀπομονωμένο. Ἀπὸ τὴν μιὰ μεριά τὰ βουνά, ἀπὸ τὴν ἄλλη τὸ ποτάμι. Ἡ φύση στάθηκε σκληρὴ μαζί του: Στὰ 1951 φοβερὲς κατολισθήσεις γκρέμισαν πολλὰ σπίτια. Οἱ κατολισθήσεις συνεχίστηκαν, ὥσπου στὰ '72-'73 ὀλοκλήρωσαν τὴν καταστροφή καὶ τὸ Ρο-

χούδι έσβησε από τόν 'Ιταλικό χάρτη, σάν άκατοίκητο. Οί κάτοικοί του διασκορπίσθηκαν σ' άλλα χωριά και πρίν 3 χρόνια περίπου (μετά τήν αναγνώριση τής έλληνόφωνης περιοχής από τό 'Ιταλικό κράτος) κτίστηκε τό νέο Ροχούδι, ένα τυποποιημένο σύγχρονο χωριό σέ μια φύση πιό φιλόξενη, μά πού τίποτα δέν θυμίζει τήν όμορφιά τοῦ παλιού, παρά μόνο οί κάτοικοι, πού και έδω προσπαθοῦν νά διαφυλάξουν τήν κληρονομιά τους.

Οί 'Ελληνόφωνοι ονομάζονται *Γκρίκος* και ή γλώσσα τους *γκρίκος*, *γκρεκάνικα* ή *γκρίκικα*. 'Η προέλευση τοῦ 'Ελληνοφώνου πληθυσμοῦ τής Καλαβρίας και κατ' επέκτασιν τής γλώσσας τους, άπησχόλησε επί μακρόν πολλούς έρευνήτες. Διατυπώθηκαν έτσι δύο κυρίως άπόψεις: 'Η μὲν πρώτη με εισηγητή τόν 'Ιταλό G. Morosi θεωρεῖ, ότι προέρχονται από "Έλληνες φυσικά, πού εγκαταστάθηκαν στήν Μεσημβρινή 'Ιταλία με μετανάστευση ή με άποικισμό κατά τήν Βυζαντινή κυριαρχία στήν περιοχή, ή δέ δεύτερη με εισηγητή τόν Γερμανό Gerhard Rohlfs, ό όποίος μετά από επίπονη και μακροχρόνια έπιστημονική μελέτη, πού περιλαμβάνεται στό πόνημά του «Γλωσσικές άνασκαφές στήν Μ. 'Ελλάδα», υποστηρίζει ότι οί 'Ελληνόφωνοι τής Καλαβρίας είναι άπόγονοι τών 'Ελλήνων τής Μ. 'Ελλάδος και δέν άποτελοῦν παρά τήν επί 3.000 χρόνια άδιάλειπτη έλληνική παρουσία στήν περιοχή. Με τήν άποψη τοῦ Rohlfs συμπορεύεται και ό πατέρας τής 'Ελληνικής γλωσσολογίας Γ. Χατζηδάκις. Στήν διάλεκτο αὐτή υπάρχουν άρχαία γλωσσικά ύπολείμματα, πού δέν άπαντοῦν σέ άλλες έλληνικές περιοχές. 'Υπάρχουν πολλές όμοιότητες ανάμεσα στήν γλώσσα τών 'Ελληνοφώνων και σ' αὐτήν τών Τσακώνων, ή όποία είναι άπευθείας άπόγονος τής δωρικής. Μποροῦμε λοιπόν νά θεωρήσουμε, ότι τά γκρεκάνικα, άνεξάρτητα από τίς όποιες μεταγενέστερες έπιρροές, είναι γλωσσικό άπομεινάρι τής δωρικής.

'Αντίθετα με τήν όρθοδοξία, πού καταργήθηκε στα 1574, όταν ό όρθόδοξος έπίσκοπος Μπόβας 'Ιούλιος Σταυριανός Κύπρου άσπάσθηκε τόν καθολικισμό, ή γλώσσα διατήρήθηκε. Τρεῖς είναι κυρίως οί λόγοι πού βοήθησαν στήν διάσωσή της:

1) 'Η περιοχή τοῦ 'Ασπρομόντε υπήρξε μέχρι πρόσφατα έντελώς άπομονωμένη και οί κάτοικοι δέν είχαν άλλες, γειτονικές έπιρροές, 2) οί 'Ελληνόφωνοι ήταν σέ μεγάλο ποσοστό άναλφάβητοι, μοιραία ή όποια παιδεία τους ήταν προφορική κι αὐτό βοήθησε στήν διατήρηση τής έλληνικής φωνής, 3) οί ύπόλοιποι 'Ιταλοί άντιμετώπιζαν με ύπεροπτικό ύφος τοὺς 'Ελληνοφώνους, τοὺς θεωροῦσαν άξεστους, άγράμματος, κι αὐτή ή συμπεριφορά τοὺς έκλεισε στόν δικό τους κόσμο. "Έτσι πρίν από έναν αἰώνα οί κάτοικοι τής περιοχής ήταν σέ ποσοστό 90% έλληνόφωνοι. Μεγάλο πλῆγμα ύπέστησαν οί έλληνόφωνοι τής Καλαβρίας επί Μουσσολίνι, όταν ή γλώσσα τους άπαγορεύτηκε νά όμιλεῖται διά νόμου. 'Η ζῶσα όμως αὐτή μαρτυρία τής άρχαιότητας επέζησε, γιατί «τό αίμα πού κύλαγε στίς φλέβες της ήταν από μεγάλο σόνι».

'Η άρχαία διάλεκτος πού όμιλεῖται στήν Καλαβρία είναι ένα μόνον μέρος τής τεράστιας πολιτιστικής κληρονομιάς τών 'Ελληνοφώνων. Τά ήθη, τά έθιμα, οί μῦθοι, οί δοξασίες, οί παροιμίες, οί λαϊκές παραδόσεις, ή νοοτροπία άποτελοῦν άδιάσειστες μαρτυρίες τής 'Ελληνικότητας τής περιοχής. Και πράγματι μελετώντας κανείς όλες τίς έκδηλώσεις τοῦ κοινωνικοῦ βίου τών γκρεκάνων, τά ήθη, τά έθιμα, τίς συνήθειες, διαπιστώνει κοινούς τρόπους έκφρασης όπως: τά Χριστούγεννα με τά κάλαντα, τήν Πρωτοχρονιά με τό χριστόψωμο και τό ποδαρικό, τό Πάσχα με τίς κουλούρες και τά κόκκινα αυγά πού βάφαν μέχρι πρίν λίγα χρόνια, τή Σαρακοστή με τίς νηστείες. 'Ακόμη τήν δομή τής οικογένειας, πού σύμβολό της έχει τόν πατέ-

ρα, τὸν «τσιούρη» (= κύρη), ὅπως λένε, τοὺς ἀρραβῶνες μὲ τὴν προῖκα, τὸν γάμο μὲ τὸ νυφικὸ κρεββάτι, τὸ ἀσήμωμα, τὰ κουφέττα, ἀκόμη τὸν θάνατο μὲ τὰ μοιρολόγια, τὰ μαῦρα ροῦχα γιὰ τὸ πένθος, τὴν βασκανία μὲ τὸ ξεμάτιασμα, τὶς κατάρες, τὶς εὐχές. Συνάμα ἡ ὑφαντικὴ τέχνη μὲ τὸν ἀργαλειό, τὸ κέντημα μὲ τὴν δημιουργία παραδοσιακῶν σχεδίων, ἡ ξυλογλυπτικὴ μὲ τὰ συμβολικὰ σχήματα τῶν μαστόρων, ἡ κεραμικὴ ἐπηρεασμένη ἀπὸ τὸν πλοῦτο τῶν πλαστικῶν ἀριστουργημάτων τῆς Μεγάλης Ἑλλάδας.

«Τὸ νὰ νοιώθης τὴν καταγωγὴ σου, τὴν συνέχεια τοῦ Ἑθνικοῦ ἐγὼ σου, τὴν ἱστορία ποὺ σοῦ κάνει συνειδητό, ὅσο καὶ νὰ εἶναι, τὸ πέρασμα τοῦ ἔθνους σου μέσα στοὺς αἰῶνες, τὴν γειτονία σου μὲ τὸν Βυζαντινὸ πολιτισμὸ, μὲ τὰ ἔθιμα τῶν πατέρων σου, μὲ τὴν σκέψη τους... εἶναι γνωρισμὸς μὲ τὸν ἑαυτὸν σου», ἔλεγε ὁ Ἴων Δραγούμης στὶς ἀρχὲς τοῦ αἰῶνα μας. Καὶ πράγματι οἱ ἐλληνοφῶνοι τῆς Καλαβρίας ἔχουν ἐπίγνωση τῆς βαρεῖας κληρονομιάς ποὺ κουβαλοῦν, γνωρίζουν καλὰ τὸ μέγεθος τῆς εὐθύνης ποὺ ἔχουν ἀπέναντι στὴν μνήμη καὶ τὴν ἱστορία. Καυχῶνται γιὰ τὴν καταγωγὴ τους, εἶναι ὑπερήφανοι γιὰ τὴν ἀρχαία γλῶσσα ποὺ μιλοῦν καί, ὅπως γράφει σ' ἓνα ποίημά του ὁ γκρεκᾶνος ποιητὴς ἀπὸ τὴν Μπόβα Bruno Casile,

«Τὸ αἷμα μας, ἀδελφια,
κι ἡ γλῶσσα μᾶς ἐνώνει,
δὲν μᾶς χωρίζει ἡ θάλασσα
ποὺ μπαίνει μέσ' στὴ γῆς».

Σήμερα ἡ γλῶσσα χάνεται. Ὁμιλεῖται κυρίως ἀπὸ ἡλικιωμένους. Στὰ σχολεῖα οἱ μαθητὲς ὄντας μειονότητα δὲν διδάσκονται τὴν γλῶσσα τους. Οἱ ἐργαζόμενοι γιὰ εὐνόητους λόγους δὲν μιλοῦν τὰ γκρεκάνικα στοὺς χώρους τῆς δουλειᾶς των. Ἔτσι κάθε γκρεκᾶνος ὑπομένει μία κατάσταση ποὺ δὲν ἀγαπᾷ.

«Καὶ σὺ τὰ δέχεσαι μὲ ἀπελπισία
αὐτὰ τὰ πράγματα, ποὺ δὲν τὰ θέλεις.

Ἄλλα ζητεῖ ἡ ψυχὴ σου, γιὰ ἄλλα κλαίει...»,

ἔγραφε ὁ Κ. Καβάφης ἀπὸ τὴν Ἑλληνιστικὴ Ἀλεξάνδρεια. Τὴν ἀνάγκη ὁμως διατήρησης τῆς γλῶσσας ἐπεσήμανε καὶ ὁ ποιητὴς Ν. Καρούζος μὲ τὸν δικό του τρόπο, λέγοντας: «Αὐτὸ ποὺ μὲ ἀνησυχεῖ καὶ θάλλεγα μάλιστα, μὲ τρομάζει, εἶναι ὅτι χάνεται ἡ γλῶσσα». Καὶ πράγματι, ἂν ἡ γκρεκάνικη γλῶσσα ἀφομοιωθεῖ καὶ ἐκλείψει, τότε τὸ Ἑλληνικὸ ἔθνος θὰ θρηνήσῃ ἓνα ἀπὸ τὰ ἴδια του τὰ παιδιὰ, ἐκεῖνο ποὺ ἐπὶ 3.000 χρόνια μεγαλοῦργησε στὴν Μεσημβρινὴ Ἰταλία.

Ὅμως ἀκούγονται κάποιες ἐλπιδοφόρες φωνές. Μὲ κέντρα κυρίως τὸν Γιαλὸ τοῦ Βούα καὶ τὸν Βούα ἔχουν δημιουργηθεῖ πολιτιστικοὶ σύλλογοι μὲ ἔντονη δραστηριότητα, ὅπως: στὸν Γιαλὸ τοῦ Βούα ὁ ὁμώνυμος σύλλογος «Jalo tu Vua» μὲ ψυχὴ τοῦ τὸν καθηγητὴ Salvatore Dieni, ἀκόμη ὁ φολκλορικὸς σύλλογος «Eurito», ἐνῶ στὸν Βούα ὑπάρχει ὁ πολιτιστικὸς σύλλογος «Apodiazzi» (Ξημερώνει) μὲ κύριο ἐκφραστὴ τὸν βραβευμένο ἀπὸ τὴν Ἀκαδημία Ἀθηνῶν γκρεκᾶνο ποιητὴ Bruno Casile. Ἐπίσης στὸ Ρήγιο ὑπάρχει ἡ «CUMELCA» («Κοινωνία τῶν Ἑλλήνων τῆς Καλαβρίας»). Μέχρι πρότινος κυκλοφοροῦσαν ἐπίσης δύο ἐφημερίδες: «La Ionica» καὶ ἡ «Riza», μὲ σκοπὸ νὰ κάνουν γνωστὰ τὰ προβλήματα τῆς Ἑλληνοφώνης μειονότητας. Ἀκόμη ἐδῶ καὶ 9 χρόνια γίνεται στὸν Γιαλὸ τοῦ Βούα ποιητικὸς διαγωνισμὸς γκρεκάνικης καὶ ἐλλαδικῆς ποιήσεως.

Μόνον ἂν ἐπισκεφτεῖ κανεὶς τὰ χωριὰ αὐτά, θὰ καταλάβει τὴν ἀγωνία τῶν κατοίκων γιὰ τὴν διατήρηση τῆς γλῶσσας των, τοῦ μοναδικοῦ αὐτοῦ θησαυροῦ ποὺ ἔχουν καὶ ποὺ κατάφεραν νὰ διασώσουν ἀπὸ στόμα σὲ στόμα, ἀπὸ γενιὰ σὲ γενιὰ, γιὰ τὴν καλὰ κρυμμένη στὴν καρδιά των. Καὶ θὰ θυμώσει γιὰ τὴν ἀδιαφορία τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους, ποὺ κωφεύει στὶς ἐκκλήσεις τῶν Ἑλλήνων τῆς ἄλλης

πλευρᾶς τοῦ 'Ιονίου καὶ ἀφήνει στὰ χέρια δημοτικῶν παραγόντων, ποὺ κινοῦνται ἀπὸ προσωπικά ὀφέλη, ὑπόπτων «πολιτιστικῶν συλλόγων», ἐτιδειξιμομανῶν ἀρχηγίσκων, ἐπαγγελματιῶν τυχοδιωκτῶν, θρησκόληπτων φανφαρόνων, τὴν διάσωση τῆς τεράστιας αὐτῆς πολιτιστικῆς κληρονομιάς. (Οἱ ἐξαιρέσεις ποὺ ὑπάρχουν εἶναι οἱ ἀναγκαῖες ποὺ ἐπιβεβαιώνουν τὸν κανόνα).

Ὁ Vito Domenico Palumbo μιλώντας στὸν Φ.Σ. «Παρνασσός» τὸ 1896 στὴν Ἀθήνα τόνιζε τὴν «ἀνάγκη σχολείου Ἑλληνικοῦ, διὰ τοῦ ὁποῖου νὰ διατηρηθεῖ καὶ νὰ ζωνογηθεῖ ὁ φθίνων Ἑλληνισμός...». Τὸ κράτος ὅμως ἀδιαφόρησε. Σήμερα, μετὰ ἀπὸ ἓναν ὁλόκληρο αἰῶνα, οἱ γκρεκᾶνοι τῆς Καλαβρίας ἐξακολουθοῦν νὰ ζητᾶνε τὰ ἴδια πράγματα. Ἡ ἀδιαφορία τοῦ Νεοελληνικοῦ κράτους εἶναι γεγονός. Τὸ σημερινὸ Ρωμαῖκο κρατίδιο εἶναι ἀνάξιο νὰ κρατήσῃ ἄσβηστη τὴν φλόγα τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ὅ,τι δὲν μπόρεσαν νὰ κάνουν τρεῖς χιλιετίες ὑποβοηθεῖται σήμερα ἀπὸ τὴν ἀδιαφορία, τὸν ἠθικὸ ἐκφυλισμὸ καὶ τὴν ἀλλοτρίωση τῶν ἀξιών. Τὸ κύκνειο ἄσμα τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς Μεγάλης Ἑλλάδας δὲν θ' ἀργήσει ν' ἀκουστεῖ. Ἡ γλῶσσα ἀργοπεθαίνει, οἱ παραδόσεις χάνονται, οἱ κάτοικοι ξεριζώνονται, τὰ ὀρεινὰ χωριά ἐρημώνουν. Μία νέα συρρίκνωση τοῦ Ἑλληνόφωνου πληθυσμοῦ βρίσκει τὴν ἐξέλιξη μὲ ἀπρόβλεπτες συνέπειες γιὰ τὸ Ἕθνος.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- 1) Μεργianoῦ Ἀνζελ, *Λαογραφικά τῶν Ἑλλήνων τῆς Κάτω Ἰταλίας*, Ἀθήνα 1989.
- 2) Violi Filippo, *Storia degli studi e della letteratura popolare greca*, Bova 1992.
- 3) Casile Bruno, *Strafonghia sto scotidi*, 1991.
- 4) Πρελωρέντζος Ἰωσήφ, *Δωρικοί Ἀντίπαλοι στὴν Κάτω Ἰταλία*, Ἀθήνα 1978.
- 5) Ἡλιανός Ὁρέστης, *Λίγες Μέρεις μὲ τοὺς Ἑλληνες τῆς Καλαβρίας*, Περιοδ. «Δαυλός», τεῦχος 108, 1990.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΞΙΑΡΧΟΣ

Ταξίδι

Ἕνα πλοῖο μὲ τὸ στίγμα τοῦ γλαυκοῦ
γραμμῆ γιὰ τίς σπηλιές τοῦ Ποσειδῶνα.
Τὸν ἄδειο τοῦ μυαλοῦ μας τὸν κοιτῶνα
πληροῦν κολῶνες ἐνὸς ὕφους δωρικοῦ.

Τὰ χρώματα ποὺ δάφουν τὰ ἀγάλματα
ἀνθρώπων μ' ἓνα δίο ἐννάλιο
κρατοῦν τὸν Ποσειδῶνα μας νηφάλιο
μαζὶ μὲ τὰ παλιά μας τὰ ἰνδάλματα.

Ψηλὰ στοὺς ἀνεμόμυλους ἰστία
πολύγωνα κυκλώνουν τὸν καημὸ μας,
γιατὶ χωρὶς τὸν εὐκόλο θυμὸ μας
δὲν ἤπιαμε χαρὲς μὲ ἀπληστία.

Λέων Στ' ο Σοφός

Δέν ξεκολλούσε από τὰ βιβλία, τὰ γραπτά του, ὁ Λέων, ὁ γιὸς τοῦ αὐτοκράτορα Βασιλείου Α'. Ἐπιμελὴς μαθητὴς τοῦ πατριάρχου Φωτίου. Μὰ ὁ πατέρας του ἀγαποῦσε τοὺς ἄνδρες μὲ τὴν ἡράκλεια δύναμη. Τοὺς ἀξιους πολεμιστές. Ὁ ἴδιος, ἂν καὶ μὴ στρατιωτικός, δυὸ φορὲς στρατήγησε. Ἀντίκρυσε Ἄραβες καὶ Παυλικανούς, τοὺς αἰρετικούς αὐτοὺς ποὺ μὲ τοὺς ἀλλόθρησκους συμμαχοῦσαν, ἀκάθεκτος στὸ ἄλογό του, στὶς ἀπέραντες καὶ ἀφιλόξενες μεριές τῆς Συρίας καὶ τὶς περὶ τὸν Εὐφράτη.

Ὁ Κωνσταντῖνος ἡ σάρκα ἀπὸ τὴ σάρκα του. Αὐτὸς θὰ ἐξακολουθοῦσε τὸ ἔργο του. Ὁ πρωτόκοκος γιός. Μὰ τὸν Κωνσταντῖνο τὸν πῆρε ὁ Θεὸς καὶ τοῦ ἔμεινε ὁ Λέων. Πῶς νὰ τὸν νιώσει γιό του; Οἰκουρικός ἦταν. Σπιτόγατος. Ἀδύνατος. Φιλήσυχος. Τοῦ ἔμεινε καὶ ὁ Ἀλέξανδρος, ποὺ ἀγαποῦσε τὶς διασκεδάσεις. Καὶ ὁ νεότερος, ὁ Στέφανος, ποὺ τὰ ἄλογα καὶ μόνο τὸν ἐνδιέφεραν.

Μόλις τετραετὴς ὁ Λέων. Ὁ πατέρας του στὴν Ἐκκλησία τῶν Βλαχερνῶν τοῦ ἔθεσε στὴν κεφαλὴ «τὸν ἄγιον στέφανον τῆς Θεοτόκου», καὶ εἶπε: «Στέφανον ἐκ Θεοῦ διὰ τῆς ἐμῆς δέξου χειρός». Αὐτὸς ὁ γιός, ὁ μὴ ἀγαπημένος, ἄρχισε ἐνωρίς νὰ συμβασιλεύει μὲ τὸν πατέρα του.

Ὁ Βασίλειος ὅλο καὶ περισσότερο σκληρός, εὐερέθιστος, πάντα ἀπαρηγόρητος μὲ τὸν θάνατο τοῦ γιοῦ του, ἄκρα θλίψη, πίκρα καὶ ἡ θύμῃ του ἄκρα κατῆφεια. Καὶ φιλύποπτος. Συνωμοσία; Θὰ τὸν σκότωναν; Καὶ πίστεψε τὰ λόγια τοῦ μοναχοῦ Σανταβαρήνου. Ὁ Λέων; Συνωμοτοῦσε! Διαφωνία εἶχε χωρίσει τὸν βασιλόπαιδα καὶ τὸν μοναχό. Δέν δίστασε αὐτός, ἔφθασε στὴν καταγγελία. Ὁνόμασε μάλιστα καὶ τοὺς συνωμότες. Καὶ τιμωρήθηκαν σκληρὰ οἱ δῆθεν συνωμότες.

Καὶ κατάκληιστος ὁ Λέων στὸ Ἱερὸν Παλάτιον, καὶ τοῦ ἀφῆρσαν τὰ κοκκοβαφῆ πέδιλα. Καὶ ἐλευθερώθηκε χάρις σ' ἓναν παπαγάλο. Πῶς εἶχε αὐτὸς συνηθίσει νὰ φωνάζει: «Ἀλίμονο!.. Ἀλίμονο!.. Ὁ ἄμοιρος Λέων!».

Ἐπίσημος γεῦμα λοιπὸν στὸ Μέγα Παλάτιον, ἔφθασαν οἱ προσκαλεσμένοι, ὁ καθέ-

νας στὴ θέση του, ἐνῶ ὁ παπαγάλος δέν ἔπαυε νὰ φωνάζει: «Ἀλίμονο! Ἀλίμονο!.. Ὁ ἄμοιρος Λέων!». Καὶ ἡ κατῆφεια γενικὴ, ὀλοφάνερη. Τὸ γινώριζαν, ἀθῶος ὁ Λέων. Μὲ τὰ παρακάλια τέλος τοῦ πατριάρχου καὶ τῶν ἀρχόντων ἐλευθερώθηκε ὁ νεαρός διάδοχος. Τρεῖς μῆνες εἶχε μείνει ἀπομονωμένος. Μὰ δέν ἄργησε ὁ πατέρας καὶ κάτι ἄλλο νὰ πληροφορηθεῖ: Σφόδρα ἐρωτευμένος ὁ γιός του μὲ τὴν κόρη τοῦ Ζαούτζη. Τὴ Ζωή. Ὁχι! Δέν ἐπέτρεπε ὁ Βασίλειος αὐτὸν τὸν δεσμό. Τὸν Λέοντα θὰ τὸν πάντρευε μὲ τὴ δική του, τὴν πατρικὴ κρίση.

Ἐγινε λοιπὸν ἡ καθιερωμένη τελετὴ — γιὰ τελευταία φορὰ τὸ περσικὸ αὐτὸ ἔθιμο—, ἔφθασαν στὸ Μέγα Παλάτιον οἱ ὑποψήφιοι νύφες, διαλεγμένες ἀπὸ ὀλόκληρη τὴ χώρα. Μόνες στὴν αἶθουσα *Τρικλίνιον*, καὶ μὲ καρδιοχτύπι τὸν νυμφίο περιέμεναν. Καὶ εἶδαν νὰ μπαίνει ἓνας γέροντας. Ὁ αὐτοκράτορας! Καὶ διάλεξε τὴ Θεοφανῶ γιὰ σύζυγο τοῦ γιοῦ του. Αὐτὴν παρὰ τὴ θέλησή του παντρεύτηκε ὁ Λέων. Ἦταν δεκαῆξι χρονῶν.

Γιατὶ δέν τὴν θέλησε ὁ Βασίλειος τὴ Ζωή; Διότι ὁ πατέρας τῆς, ἂν καὶ μέγα ἀξίωμα κατεῖχε, ξενικῆς καταγωγῆς ἦταν καὶ μισητός; Βέβαιο εἶναι, ἐπειδὴ τὴ Θεοφανῶ εἶχε ὀρίσει ἡ σύζυγος τοῦ Βασιλείου, ἡ Εὐδοκία Ἰγγερίνη. Ἐπιτήδεια γυναίκα αὐτὴ, ὅπως ὁ σύζυγός τῆς.

Καὶ ὁ παπαγάλος; Γιατὶ δέν φώναξε καὶ τώρα «ἀλίμονο, ἀλίμονο, ὁ ἄμοιρος Λέων»; Ἦταν ἄμοιρος. Δέν ἀγαποῦσε τὴ Θεοφανῶ. Ἡ Ζωὴ στὴν καρδιά του. Μὰ ὀφείλε καὶ γιὰ τὴ Θεοφανῶ ὁ παπαγάλος νὰ φωνάζει «ἀλίμονο». Ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴ Ζωή. Τὴν πάντρεψε κι αὐτὴν παρὰ τὴ θέλησή τῆς. Καὶ θὰ ἔτριβε τὰ χέρια του ὁ Βασίλειος, εὐχαριστημένος. Ὁρίστε! Στὸ Μέγα Παλάτιον ἔφερε τὴν τάξη! Ποῦ νὰ τὸ φανταζόταν! Ὅλα τὰ μετέπειτα γεγονότα, θλιβερὰ γιὰ τὸν Λέοντα ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴν Αὐτοκρατορία, ξεκινοῦν ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς ἀταιρίαστους γάμους.

Πρῶτο κροῦσμα: Ἡ Θεοφανῶ δέν ἄργησε νὰ βεβαιωθεί, ἡ Ζωὴ δέν ἦταν ἡ παιδικὴ φίλη, ἀλλὰ ἡ σχέση ἡ μὴ θεμιτὴ. Ἐτρεξε στὸν αὐτοκράτορα, φανέρωσε τὸν καημό

της. Κι αὐτὸς «... τῶν τριχῶν τοῦ Λέοντος παρενθὺς λαβόμενος, εἰς γῆν ρίψας, γρονθισμοῖς τε καὶ προπηλακισμοῖς παίων, αἰμόφυρτον πεποίηκε». Λέγεται μάλιστα, καὶ νὰ τὸν τυφλώσει σκέφθηκε. Ἀλλὰ ὁ πατριάρχης «διὰ πολλῶν παρακλήσεων τοῦτο διεσκέδασεν». Ἀνθρώπος τὰ μάλα πρακτικὸς ὁ Βασίλειος, ἀλλιῶς ἐβλεπε, ἐνιωθε, δεχόταν τῆς καρδιᾶς ζητήματα. Τὰ λεγόμενα αἰσθηματικὰ δὲν ἦταν γι' αὐτὸν δοῦναι-λαβεῖν. Αὐτὸ φανερῶνουν οἱ τρεῖς πασιγνώστοι δεσμοὶ του: Δανιηλῖς, Θέκλα, Εὐδοκία-Ἰγгерίνη.

Καὶ ὁ γιὸς του; Νά! Τώρα πιά, χάρη στὸ μάθημα ποὺ τοῦ ἔδωσε, θὰ δάλει γνώση. Μὰ ἂν ἦταν μ' ἓνα διαβολόξυλο νὰ ἐπουλώνονταν οἱ πληγὲς ποὺ προκαλοῦν οἱ σαῖτες τοῦ μικροῦ ἄτακτου θεοῦ... Φοδερὲς οἱ πληγὲς τοῦ Λέοντα! Τὴν ἀγαποῦσε τὴ Ζωή! Καὶ ἀντιπάθησε πιά ὀλότελα τὴ Θεοφανώ. Ἄν καὶ αὐτὴ ἡ ταλαίπωρη προθυμοποιήθηκε μαζὶ του νὰ μείνει, κοντὰ του νὰ τὸν παρηγορεῖ. Μὰ ὁ Λέων τὴν ἀπόφευγε. Ὁ Εὐθύμιος, ὁ πνευματικὸς του, τὴν συμβούλευε νὰ ὑπονομεύει. Νὰ ὑποκύπτει. Νὰ μὴν δημιουργηθοῦν καὶ πάλι ἄρρετες σκηνές. Καὶ ἔτρεχε ἡ Θεοφανώ σ' ἐκκλησίες καὶ μοναστήρια νὰ προσευχηθεῖ. Σὲ γηροκομεῖα, πτωχοκομεῖα νὰ δοθηθεῖ. Παραμελοῦσε τὸν ἑαυτὸ της, οὔτε τὸ ἐλάχιστο καλλώπισμα οὔτε ἡ πρέπουσα τροφή. Ξανὰ καὶ ξανὰ σηκωνόταν τὴ νύχτα νὰ παρακαλέσει τὸν Ὑψιστο, καὶ ἄρχισε πιά μὲ γρηγόρο ρυθμὸ νὰ μαραίνεται.

Τί γινόταν στὴν Αὐτοκρατορία, ὅταν στὸ Ἱερὸν Παλάτιον θρηῖνος καὶ ὀδυρμός; Οἱ Ἀραβες, αὐτὴ ἡ μάστιγα, ἐξακολουθοῦσαν νὰ τρομοκρατοῦν τὴ Μεσόγειο. Ὁ Βασίλειος Α' γνώριζε ἱκανοὺς καὶ ἀξιους ἀρχηγούς νὰ ὀρίζει. Καὶ κατόρθωναν νὰ ἀναγκάζουν τοὺς φοδεροὺς αὐτοὺς ἐχθροὺς νὰ ὑποχωροῦν, ἂν καὶ ἔχασε τὸ Βυζάντιο τίς Συρακοῦσες. Ἀπέθανε ὁμοῦς ὁ ἱκανὸς Βασίλειος, 886, τὸν διαδέχθηκε ὁ Λέων Στ', μόλις εἰκοσαετής. Καὶ ἀλλεπάλληλα τὰ γεγονότα. Μὴ εὐχάριστα.

Πρῶτο μέλημα τοῦ νέου αὐτοκράτορα, νὰ τιμωρήσει τὸν Ἀνδρόνικο Δούκα καὶ τὸν Ἰωάννη Κουρκούα. Εἶχαν συνωμοτήσῃ ἐναντίον του, ἐνῶ ὁ πατέρας του ζοῦσε. Στὴ συνωμοσία καὶ συγγενεῖς τοῦ πατριάρχου Φωτίου. Ἐτοί καὶ ὁ πατριάρχης στάλθηκε σὲ ἐξορία, γέροντας πιά, ἀνήμερος. Ὁ Λέων,

ὡς κεφαλὴ τῆς Ἐκκλησίας, ὄρισε πατριάρχη τὸν σύγκελλο τοῦ Φωτίου. Τὸν ἀκόλουθο. Καὶ ἦταν ὁ μόλις δεκαεξαετής ἀδελφός του. Ὁ Στέφανος. Ἐνῶ ὁ Ζαούτζης, ἂν καὶ οἱ πάντες τὸν μσοῦσαν, ἔλαβε ἐξέχουσα θέση καὶ τίτλο, ὀνομάσθηκε «*βασιλοπάτωρ*». Καὶ ἰδρῦθηκε ὁ τίτλος αὐτὸς γιὰ χάρη του. Μὰ δὲν ἦταν πατέρας τοῦ αὐτοκράτορα οὔτε τῆς αὐτοκράτειρας. Καὶ αὐτὴ ἡ ἄτυχη ζοῦσε.

Ἡ Θεοφανώ. Ἡ ταλαίπωρη αὐτοκράτειρα. Ἐξασθενημένη, μαραμένη. Καὶ μὲ θλίψη ἄμετρη καὶ δουδὴ. Εἶχε χάσει τὴ μόνη της παρηγοριά, τὸ θυγάτριό της. Τέλος ἀπέθανε καὶ ἡ ἴδια — 893. Καὶ ἔσπευσε ὁ Ζαούτζης νὰ φέρει τὴν κόρη του στὸ Μέγα Παλάτιον, ὅπου αὐτὸς κατοικοῦσε ὡς ἀνώτατος ἀξιωματοῦχος. Ἐλεύθερος λοιπὸν ὁ Λέων. Ἐλεύθερη καὶ ἡ Ζωή. Ὁ σύζυγός της φρόνιμα-φρόνιμα εἶχε ἀποθάνει. Καμένα ἐμπόδιο! Μὲ τὴ Ζωή θὰ παντρευτεῖ ὁ αὐτοκράτορας! Διάδοχο θὰ ἀποκτήσει. Εὐσεβὴς καθὼς ἦταν, στὰ ὀνομαστὰ μοναστήρια πῆγαινε, τὸν Ὑψιστο νὰ παρακαλέσει.

Στὸ μεταξὺ οἱ σχέσεις Αὐτοκρατορίας-Βουλγαρίας ἄλλη τροπὴ εἶχαν λάβει. Στὰ τελευταῖα χρόνια τοῦ Βασιλείου Α' οἱ Βούλγαροι εἶχαν ἀποβεῖ «*φίλοι Βούλγαροι*». Εἰρηνικά γειτόνευαν, φιλικὴ ἡ πολιτικὴ τοῦ βασιλιᾶ τους, τοῦ Βόγορι. Εἶχε αὐτὸς ἀσπασθεῖ τὸν Χριστιανισμό, ἐβλεπε μακρὰ, στὰ μελλούμενα. Μὲ τὴν ἐνθάρρυνση μάλιστα τοῦ πατριάρχου Φωτίου εἶχε ἰδρῦσει Αὐτοκέφαλη Ἐκκλησία, ποὺ ἐξαρτιόταν ἀπὸ τὸ Πατριαρχεῖο τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ὁ γιὸς του ὁμοῦς; Ὁ Συμεών; Ἐπιδρομὲς ἄρχισαν στὴ Θράκη.

Καὶ ὁ Λέων ἀπὸ τὸν μικρὸ θεὸ ἄγρια πληγωμένος. Ἀγαπᾷ. Τὴ Ζωή. Ἀδικα τὸν συμβουλεύει ὁ πνευματικὸς του. Νὰ ἀποφύγει αὐτὴν τὴν ἔνωση, γιὰ νὰ ἀποφευχθεῖ καὶ ὁ σάλος στὴ χώρα. Μὰ θὰ προσβληθοῦν καὶ οἱ νόμοι τῆς Ἐκκλησίας. Ἀνένδοτος ὁ Λέων. Ὁ Εὐθύμιος δήλωσε, ὅτι ἀποχωρεῖ ἀπὸ τὸ παλάτι, ἂν γίνεαι αὐτὸς ὁ γάμος. Δὲν ἀμφιταλαντεύθηκε ὁ αὐτοκράτορας. Ἐξόρισε τὸν πνευματικὸ του καὶ παντρεύτηκε τὴ Ζωή.

Ἄτυχος ὁμοῦς, ἄτυχος! Μετὰ δυὸ χρόνια ἡ Ζωή ἀπέθανε καὶ τοῦ ἄφησε μὴ κόρη. Ὁ Ζαούτζης δὲν ἄργησε νὰ ἀκολουθήσῃ τὴ θυγατέρα του. Καὶ ὁ Λέων προσέλαβε τὸν

Σαμωνά. Ξενικής καταγωγής, όπως ο Ζα-
ονύτης, ραδιοϋργος κι αυτός, μισητός.
'Αλλά παρακοιμώμενος ο Σαμωνάς, και δι-
ευθύνει τὰ τοῦ κράτους. Καὶ ὁ Λέων μὲ τὸ
ἴδιο πρόβλημα, χωρὶς διάδοχο. Ἐχει πε-
ράσει τὰ τριάντα τοῦ χρόνια. Πρέπει νὰ
ἀποκτήσει διάδοχο.

Πρέπει νὰ τολμήσει τὸν τρίτο γάμο. Πα-
ντρεύτηκε λοιπὸν τὴν ὡραία Εὐδοκία.
'Αλλὰ ἡ ἀτυχία βῆμα πρὸς βῆμα τὸν ἀκο-
λουθοῦσε. Μόλις ἕναν χρόνο κράτησε ἡ χα-
ρά. Ἡ Εὐδοκία ἀπέθανε μὲ τὸ νεογέννητο
ἀγόρι της. Ἐχασε ὁ Λέων τὸν γιό. Τὸν διά-
δοχο, ποῦ τόσο ἐπιθυμοῦσε! Ἐχασε τὴν
ὡραία σύζυγό του.

'Ατυχίες καὶ στὴν Αὐτοκρατορία. Ἐπι-
δρομές ἀπὸ τοὺς Ἀραβες, ἐμφανίζονται οἱ
Ρῶσοι, ὁ Ἀνδρόνικος Δούκας συνωμοτεῖ
στὴ Μικρὰ Ἀσία, καὶ πάντα δυσσεβεστέ-
μοι, ξεσηκωμένοι οἱ κάτοικοι ἀπὸ τὴν ἐν γέ-
νει διαγωγὴ τοῦ Σαμωνά. Καὶ στὸ Ἱερὸν
Παλάτιον ἕνας αὐτοκράτορας ἀναστατω-
μένος. Εἶχε συνδεθεῖ μὲ τὴ Ζωὴ Καρβου-
νοψίνα. Ὁραῖα τὰ μάτια της, μαῦρα σὰν
κάρβουνο. Ἐπιθυμεῖ νὰ τὴν παντρευτεῖ.
Εἶχε τολμήσει τὸν τρίτο γάμο. Νὰ προχω-
ρήσει καὶ σὲ τέταρτον;

Πατριάρχης ὁ Νικόλαος Μυστικός. Ἄν
καὶ ἐγνώριζε, «ἐρωτα παιδός» εἶχε ὁ Λέων,
δὲν θὰ ἔστεργε στὴν τέλεση τέταρτου γά-
μου, ὅπως καὶ οἱ λοιποὶ ἱεράρχες. Ἀλλὰ ὁ
αὐτοκράτορας τὸν εἶχε ἀνεβάσει στὸν πα-
τριαρχικὸ θρόνο, συμμαθηταὶ ἦσαν, τὰ παι-
δικὰ χρόνια τοὺς ἔνωσαν, θὰ εὐγνωμονεῖ ὁ
πατριάρχης γιὰ τὴν εὐνοία αὐτὴ, δὲν θὰ
προβάλλει ἀντιρρήσεις στὰ ὅσα ὁ εὐεργέ-
της του θὰ πράττει.

Καὶ ἔφερε ἡ Καρβουνοψίνα ἀγόρι στὸν
κόσμο. Ἀγόρι! Ὁ διάδοχος! Ἀμετρὴ ἡ
χαρὰ τοῦ πατέρα. Ἐπρεπε νὰ βαπτισθεῖ!
Νὰ εὐλογηθεῖ ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίᾳ ὁ δεσμός
τῶν γονιῶν του! Ὁφείλε δηλαδὴ ὁ Λέων,
νὰ μὴν διστάσει γιὰ τὸν τέταρτο γάμο. Ὁ
πατριάρχης, γιὰ τὸ γενικὸ καλὸ, δὲν ἔφερε
ἀντίρρηση γιὰ τὴν βάπτισή. Γιὰ τὴν βά-
πτισή καὶ μόνο! Καὶ ἔθεσε ὄρο: Νὰ φύγει ἡ
Ζωὴ ἀπὸ τὸ Ἱερὸν Παλάτιον. Συγκατένευ-
σε ὁ Λέων, ἐγίνε ἡ βάπτισή, δόθηκε στὸ νή-
πιο τὸ ὄνομα Κωνσταντῖνος. Ἀλλὰ σὲ τρεῖς
ἡμέρες ἡ Καρβουνοψίνα καὶ πάλι στὸ
Ἱερὸν Παλάτιον.

'Ανυπόμονος ὁ Λέων νὰ κατακυρωθεῖ ὁ
δεσμός του μὲ τὴ Ζωή, τὴν παντρεύτηκε.

Ὡς ἀρχηγὸς τῆς Ἐκκλησίας ὁ ἴδιος ἔθεσε
ὕμνολόγιον. Μὰ ἡ πράξη αὐτὴ προκλήση
ἦταν, προσβολὴ κατὰ τῆς Ἐκκλησίας, ἂν
καὶ ἕνας βολικὸς ἱερέας ἐτέλεσε τὸ μυστή-
ριο.

Τέταρτον γάμο τολμήσε ὁ αὐτοκράτορας:
Εἶναι πράξη ὁλοτέλα ἀπηγορευμένη! Ὁρα
νὰ ἐπιβάλλει ὁ πατριάρχης τοὺς νόμους τῆς
Ἐκκλησίας! Ἐπαυσε τὸν πρόθυμο ἱερέα.
'Αφόρισε τὸν αὐτοκράτορα. Ὁ γάμος ἄκυ-
ρος. Ὁ Λέων; Βρῆκε τὸ μονοπάτι, ποῦ τὸν
ὁδήγησε στὸ φῶς. Ἀποτάθηκε στὸν πάπα.
Κι αὐτὸς ἐνέκρινε. Ὁ γάμος; Naί. Ἐγκυ-
ρος. Μὰ δὲν ἦταν ἡ πράξη αὐτὴ τοῦ αὐτο-
κράτορα προσβολή, ὄχι μονάχα γιὰ τὸν πα-
τριάρχη, ἀλλὰ γιὰ τὴν ἴδια τὴν Ὁρθόδοξη
Ἐκκλησίᾳ; Οἱ δύο ἡγέτες συγκρουήθηκαν,
πατριάρχης-αὐτοκράτορας. Τὰ Χριστού-
γεννα —906— ἡ εἰσοδος στὴν Ἐκκλησίᾳ
ἀπαγορεύθηκε στὸν Λέοντα καὶ τὴν ἀκο-
λουθία του. Στὴν ἐορτὴ τῶν Φώτων—907—
καὶ πάλι ἀπηγορευμένη ἡ εἰσοδος.

Δὲν ἦταν ἀσεβὴς ὁ Λέων. Τὴ θέση τοῦ
διαδόχου τῆς χώρας ζητοῦσε νὰ ἐξασφαλί-
σει. Καὶ κατεῖχε ὄπλο ἰσχυρὸ νὰ ἀντιταχθεῖ.
Τὸ φανέρωσε κατὰ τὸ ἐπίσημο γεῦμα. Πα-
ρόντες οἱ ἀνώτατοι ἀξιωματοῦχοι καὶ κλη-
ρικοί. Ὁ Λέων ὁδήγησε τοὺς κληρικούς
στὰ διαμερίσματα τοῦ διαδόχου. Τὸν πῆρε
στὴν ἀγκαλιά του. Συγκινημένος, παρακά-
λεσε νὰ τὸν εὐλογήσουν. Δακρυσμένος,
ἐδήλωσε: Τὸ ἀτοπο γι' αὐτὸν ἐγίνε. Γιὰ τὸν
διάδοχο. Στὸ τέλος τοῦ γεύματος παρου-
σίασε τὸ ὄπλο. Τὸ ἐγγράφο δηλαδὴ, ὅπου
φαίνονταν ὅτι στὴ συνωμοσίᾳ τοῦ Ἀνδρο-
νίκου Δούκα μετεῖχε καὶ ὁ πατριάρχης. Μὰ
ἦταν ἔτσι; Ὑπῆρχε ὑποψία, ὅτι ὄχι. Πάντως
ὁ πατριάρχης Νικόλαος Μυστικός πίστευε,
ἰσχυρότερον, ἱκανότερον ὁδηγὸ ἀπαι-
τοῦσαν οἱ δύσκολοι αὐτοὶ γιὰ τὴ χώρα και-
ροί. Καὶ ἐννοοῦσε, ὁ βασιλιάς πρῶτος ὀφεί-
λει νὰ ὑποτάσσεται στοὺς νόμους τῆς
Ἐκκλησίας.

Οἱ διαμαρτυρίες τοῦ Νικολάου Μυστικοῦ,
ὅπως καὶ ἡ συμμετοχή του στὴ συνωμοσίᾳ
—πραγματικὴ ἢ ὄχι— εἶχαν ὡς ἀποτελέ-
σμα νὰ ὀνομασθεῖ πατριάρχης ὁ Εὐθύμιος.
Αὐτὴ ἡ μεταλλαγὴ δὲν ἐγίνε μὲ τὴ θέλησή
του, οὔτε καὶ τόσο ἥρεμα. Ὁ νέος πα-
τριάρχης ἐπραξε ὅ,τι ἦταν δυνατό, γιὰ νὰ
ἀποφευχθοῦν ταραχές. Νομιμοποίησε τὸ
γάμο. Ἀλλὰ δὲν δέχθηκε νὰ μνημονεύεται
ἡ Ζωὴ στοὺς ναοὺς. Καὶ κατόρθωσε νὰ πεί-

σει τὸν Λέοντα, νὰ μὴν ἐκδοθεῖ νόμος ποὺ νὰ ἐπιτρέπει τέταρτον γάμο.

Καὶ λήγουν τέλος οἱ αἰσθηματικές περιπέτειες τοῦ αὐτοκράτορα. Μόλις ἑξαετῆς ὁ γιὸς του, ὁ Κωνσταντῖνος, καὶ τὸν ἀνηγόρευσε συμβασιλέα —911. Τὸν ἐπόμενο χρόνο —912— ὁ αὐτοκράτορας ἀπέθανε.

Καὶ ἐρχεται ἡ ὥρα νὰ κριθεῖ, ὡς ἀνώτατος ἄρχων. Ναί, ἀστόχαστος χαρακτηρίζεται. Ὁ ἀμαθὴς πατέρας του στὶς «*παραινέσεις*» τὸν συμβουλεῖ με προσοχὴ νὰ ὀρίζει συμβούλους, «*ἵνα μὴ ἄρχωνσιν ἔλαφοι λεόντων, ἀλλὰ λεόντες ἐλάφων*». Ὁ γιὸς του ἑξακολούθησε νὰ ἐμπιστευεῖται τῇ διακυβέρνησιν τοὺς δυο ὑπουργοὺς ξένους Ζαούτζη καὶ Σαμωνᾶ, ποὺ τοὺς μισοῦσαν οἱ πάντες. Ἔτσι ἐκτὸς τῶν ἄλλων δεινῶν πολλὰ καὶ οἱ συνωμοσίαι ἐναντίον τοῦ αὐτοκράτορα.

Ὁ Ζαούτζης αἰτιος γιὰ τὸν μακροχρόνιο πόλεμο μὲ τοὺς Βουλγάρους. Αὐτὸς ἐνήργησε νὰ μετατεθεῖ τὸ τελωνειακὸ κέντρο τοῦ ἐλληνοβουλγαρικοῦ ἐμπορίου ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολιν εἰς Θεσσαλονίκην. Ἡ μετάθεσις αὐτὴ εὐνοοῦσε τὸν «*βασιλοπάτωρα*» καὶ τοὺς φίλους του. Καὶ περιορίσθηκε τὸ βουλγαρικὸ ἐμπόριον, καὶ σκληρὰ φορολογοῦνταν οἱ Βούλγαροι. Μετέπειτα ὁ Σαμωνᾶς εἶχε καὶ αὐτὸς συμφέροντα στὸν λιμένα τῆς Θεσσαλονίκης.

Οἰκονομικὲς λοιπὸν οἱ αἰτίαι γιὰ τὶς πρώτες ἐπιδρομὰς τῶν Βουλγάρων. Αἰφνιδιαστικὲς ἦσαν, καὶ γίνονταν ἐν τῇ Θράκῃ —894—, ὅταν πανευτυχὴς ὁ Λέων παντρευόταν μετὰ τὴν Ζωὴν Ζαούτζη. Ὁ ληστρικός αὐτὸς πόλεμος κράτησε μέχρι τὸ ἔτος 904. Καὶ ξανάρχισε, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Λέοντα.

Καὶ οἱ Σαρακηνοί; Ἐξακολουθοῦσαν τὶς ἐπιδρομὰς καὶ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Βασιλείου Α'. Σκληρὰ ταλαιπωροῦσαν τὰ νησιά τοῦ Αἰγαίου. Οἱ εὐποροὶ ἀναγκάζονταν νὰ καταφεύγουν ἐν τῇ Θεσσαλονίκῃ, μετὰ τὴν ἐλπίδα ὅτι οἱ Σαρακηνοὶ δὲν θὰ τὴν προσβάλουν —τὰ τεῖχη τῆς ἰσχυρᾶ. Ναί. Ἰσχυρὰ. Τὰ τεῖχη τῆς ξηρᾶς. Ὅχι ὅμως καὶ τὰ ἐπιθαλάσσια. Καὶ στάλθηκε ὁ ναύαρχος Ἡμέριος εἰς τὴν Κρήτην, νὰ τοὺς πολεμήσῃ. Δὲν στάθηκε νικητὴς, καὶ τόλησαν οἱ Σαρακηνοὶ νὰ πολιορκήσουν τὴν Θεσσαλονίκην. Τὴν κυρίευσαν, ἄγρια τὴν λεηλάτησαν, κατέσφαξαν πολλοὺς, καὶ μέγα πλῆθος οἱ αἰχμάλωτοι ποὺ ἔφερναν μαζί τους ὅταν ἐφευγαν. Εἰκοσιδύο χιλιάδες! Πάμπολλα

πλεούμενα χρειάσθηκαν, γιὰ νὰ μεταφερθοῦν. Ὁ ναύαρχος Ἡμέριος. Ἡ θωριά του ἄγρια, «*ἄσχημη σὰν τοῦ χοίρου*». Ἀλλὰ «*στρατηγικώτατος καὶ ἄρχων τοῦ τε δρόμου καὶ τοῦ στόλου*». Ξανὰ καὶ ξανὰ στάλθηκε ν' ἀντικρούσῃ τοὺς Σαρακηνοὺς. Μὰ πολυάριθμοι αὐτοί, καὶ μαζί τους δυο ἄρχηγοὶ πλοίων, ἀρνησίσθητοι χριστιανοί, περιβόητοι γιὰ τὴν σκληρότητά τους.

Καὶ ἐμφανίζονται οἱ Ρῶσοι. Δεύτερη φορά. 907. Ἡ πρώτη εἶχε γίνῃ στὰ χρόνια τοῦ Μιχαήλ —865. Μὲ πλοῖα καὶ μετὰ ἐπικουρικὴ δύναμις ἀπὸ ξηρᾶς λεηλατοῦν τὰ γύρω τῆς πρωτεύουσας, ἀλλὰ καὶ οἱ σφαγὰς δὲν λείπουν. Θὰ ἦταν βέβαια δυνατό νὰ ἀποφευχθεῖ αὐτὴ ἡ μάστιγας, ἐὰν ἔγκαιρα σταματοῦσαν τοὺς ἐπιδρομὰς. Ἀλλὰ ὄχι αἰθρία ἐν τῇ Μεγάλῃ Παλάτι. Τὸ ζήτημα τοῦ τέταρτου γάμου. Τώρα, γιὰ νὰ ἀπαλλαγῇ ἡ Αὐτοκρατορία ἀπὸ τοὺς Ρῶσους, χρυσάφι ἔλαβαν. Καὶ συνομολογήθηκε συνθήκη ἐμπορικὴ καὶ πολιτικὴ.

Ὁ Λέων Στ' ἐπὶ νομίσθηκε σοφός. Ἐγράφε σὲ ὅλον του τὸ βίον. Ἐξέδωκε μετὰ τῶν ἄλλων καὶ 113 νεαράς. Διατάγματα. Τὸ διάταγμα 89 ἐπιτρέπει μονάχα «*τὸν μετ' εὐλογίας γάμον*». Ἐνῶ αὐτὸς ὁ ἴδιος τὸ καταστράτηγῃ. Τὸ διάταγμα 31 «*καταργεῖ τὴν παλλακείαν*». Ὁ ἴδιος; Χρόνια ἐν μοιχείᾳ. Τὸ διάταγμα 67 ἀφορᾷ τοὺς αὐτομόλους. Ὅταν ἐπανεέλθουν, συγχωροῦνται. Ἄλλοτε τοὺς ἐρριχναν ἐν τῇ θηρίᾳ ἢ τοὺς ἀνασκόλοπευαν. Ἐπίσης φρόντισε γιὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῶν δούλων. Ἀγαποῦσε νὰ γράφῃ λόγους. Στὸν ἐπιτάφιο λόγον γιὰ τὸν πατέρα του φανερώναι θάνατον: «*... τίς ἐκείνου παραπλήσιος ἢ σώματος εὐφύια ἢ τοῦ δραστηρίου τῆς διανοίας;*». Καὶ θρησκευτικὰς ὁμιλίας ἔγραψε, καὶ δώδεκα ἐθρινὰ. Στὸν Λέοντα ἀποδίδεται τὸ δοξαστικὸν τοῦ Ἑσπερινοῦ τῆς Πεντηκοστῆς. «*Δεῦτε λαοί, τὴν τρισυπόστατον θεότητα προσκυνήσωμεν, Υἱὸν ἐν τῷ Πατρὶ σὺν Ἀγίῳ Πνεύματι. Πατὴρ γὰρ ἀρχόντως ἐγέννησε Υἱόν...*». Ὁ ἀπόλεμος Λέων ἔχει γράψῃ καὶ πολὺ τιμα ἔργα «*ἀπὸ καθαρᾶς στρατιωτικῆς ἀπόψεως*». Ἐχει ἐπίσης συγγράψῃ τὰ «*Βασιλικά*», τὸν γενικὸν κώδικα τῶν βυζαντινῶν νόμων. Ἐπίσης δὲν τοῦ ἦσαν ξένη ἡ Ἀστρολογία, ἡ Μουσικὴ, ἡ Φιλοσοφία, τὰ Μαθηματικά. Πιθανὸν καὶ μαντικὰς ἱκανότητες νὰ κατεῖχε.

Ὁ Λέων Στ' ἀδέξιος αὐτοκράτωρ κρίνε-

ται. Ἡ ἀγάπη του στή συγγραφή καί τὰ προσωπικά του ζητήματα τὸν ἀπομάκρυναν ἀπὸ τὰ δεινὰ τῆς χώρας. Ὡστόσο ὁ μονάρχης αὐτὸς καί τέταρτον γάμο τόλμησε, «οὐκ ἠδονῇ νικώμενος, ἀλλὰ διψῶν τεκνῶσαι». Θὰ ἔσθηνε ἡ Μακεδονικὴ Δυναστεία, ἐὰν δὲν τὸν κατέτρωγε ὁ ἀδάμαστος πόθος γιὰ διάδοχο. Χωρὶς αὐτόν, τὸν διάδοχο, δὲν θὰ ὑπῆρχε ἓνας Βασίλειος Β' Βουλγαροκτόνος.

Στὰ χρόνια τοῦ Λέοντα Στ', ἀν καὶ σκληρὰ ταλαιπωρήθηκε ἡ Αὐτοκρατορία ἀπὸ ἐχθροὺς, ἡ ἑκτασὴ τῆς παρέμεινε ὅπως στὰ χρόνια τοῦ Βασιλείου Α' χάρη στοὺς στρατηγούς Κρηνίτη, Κουρτίκη, Νικηφόρο Φωκά. Ἐπεδίωξε καὶ ὁ Λέων τὴ στερέωση τῆς βασιλικῆς ἐξουσίας, ὅπως καὶ ὁ πατέρας του. Ἀλλὰ καὶ πάλι δὲν ἔγινε ἡ ἀναδιοργάνωση τῆς χώρας, ποὺ τόσο εἶχε ἐπιθυμήσει ὁ Βασίλειος Α'.

ΚΩΣΤΗΣ ΨΥΧΟΓΥΙΟΣ

Σημάδια πονηροῦ καιροῦ

Ἐξαπάτησις

Στὴν ἀνίερη τούτην ἐποχὴ
παγιδευμένος κείτομαι ἀνήμπορος·
δέκτης καλὸς τοῦ ἐλεγχομένου ἐθισμοῦ.
Ἀποδέχομαι εὐκόλως πλείονα
ὅσων μία ὑποφερτὴ συμμετοχὴ χρειάζεται.

Ἄδηλος χρόνος

Πάλλεται κρυφίως ὁ μεταβατικὸς μας κόσμος
ὑπὸ δονήσεων προετοιμασίας τοῦ διαλόγου σχήματος.
Βραχύς καὶ πλήρης εἶν' ὁ χρόνος τῆς πράξεως·
μακρὺς, βαρὺς καὶ ἄδηλος ὁ χρόνος τῆς προπαρασκευῆς.
Καλὴ του ὥρα, τ' ἀφυπνισμένον·
κι ἂς ἔχῃ ὅσα δικαίως ἀναμένει.

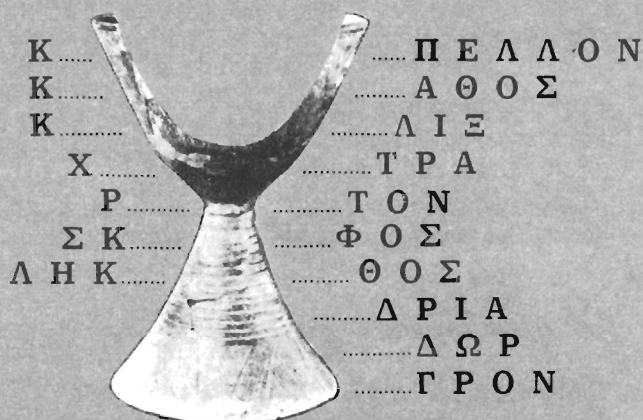
Ἀσκητικὴ

Τὰς τε λεωφόρους μὴ βαδίζειν',
ἂν θέλωμεν νὰ μείνῃ ἄσβεστη
τοῦ καθενὸς ἡ πλαστοργὸς πυρὰ.

Η.Λ. ΤΣΑΤΣΟΜΟΙΡΟΣ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΓΕΝΕΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

‘Από τόν ἔλλοπα-θηρευτή
μέχρι τήν ‘Εποχή τοῦ Διὸς

‘Η ἀποκωδικοποίησι
τοῦ ‘Ελληνικοῦ ‘Αλφαβήτου

Φιλολογική ἐπιμέλεια: ΔΗΜΗΤΡΗΣ Ι. ΛΑΜΠΡΟΥ

ΔΑΥΛΟΣ 1991

Η ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΩΝ ΙΔΕΩΝ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ, Κάτω από τόσα βλέφαρα

Στο βιβλίο αυτό του 'Αριστοτέλους Νικολαΐδου περιλαμβάνονται τριάντα διαφορετικές, αυτότελες κι ανεξάρτητες, αλλά και συνδεδεμένες μεταξύ τους ιστορίες. 'Ο άναγνώστης τους άσυναίσθητα γίνεται συνταξιδευτής του συγγραφέως και συνκοινωνός ενός κόσμου άγωνίας και περιπλάνησης, πού άλλος δέν είναι άπ' τόν παλλόμενο και σπαρασσόμενο κόσμο τής εποχής μας.

Παρά τό γεγονός ότι οί ύποθέσεις τών ιστοριών αυτών εκτυλίσσονται εκτός και μακράν τής 'Ελλάδος, έν τούτοις είναι έμπλεες 'Ελληνικότητος. 'Ο συγγραφέυς και πρωταρχικός ήρωας τών ιστοριών αυτών, όπου κι άν βρίσκεται και ύπό όποιεσδήποτε συνθήκες ζή, σκέπτεται κι εκφράζεται έλληνοπρεπώς, όπως θά ταίριαζε σ' όλους τούς έν-συνείδητους κι εύ-συνείδητους 'Ελληνες, πού ξέρουνε «τί έχασαν, τί έχουν, τί τούς πρέπει». 'Ο Α.Ν., ιατρός στην 'Ελβετία, λογοτέχνης και έρασιτέχνης γλωσσολόγος, είναι κατάφορτος από έλληνικές ιδέες, παραδόσεις και παραστάσεις, πού τόν ήνιοχούν και τού σταθμίζουν τó βίο. 'Αποτελεί λοιπόν, όπως άλλωστε κι όλοι οί όντως μορφωμένοι και πνευματικοί 'Ελληνες τού 'Εξωτερικού, τόν καλύτερο πρεσβευτή τής 'Ελλάδος.

Στίς «Παράδοξες Διηθήσεις» του, πού αποτελούν τήν πρώτη ιστορία τού βιβλίου, ό συγγραφέυς μάς αποκαλύπτει κάτι άπ' τή ζωή του, πού είναι άκρως ένδιαφέρον και βέβαια «παράδοξο»: 'Ο Α.Ν., πού όπως είπαμε ζή μονίμως στό έξωτερικό, άπαξιόι κι άποφεύγει νά όμιλή στά Γαλλικά, 'Αγγλικά κ.λπ., πού γνωρίζει άριστα, κι επιβάλλει στους συνομιλητές του νά τόν παρακολουθούν στά έλληνικά του· κι όχι μόνο. «Αισθάνεται και λύπη για τούς ξένους, πού δέν έχουν τήν εύνοια νά 'χουν ως μητρική τους γλώσσα τήν 'Ελληνική· ιδίως όταν πρόκειται για ποιητές...».

→

‘Η εκπόρνευσις τού άθλητισμού

‘Ενώ ό άθλητισμός ύπηρεξεν ό,τι ιδεαλιστικώτερον εις τήν αρχαίαν ‘Ελλάδα, άπαύγασμα τού νοός και τής ψυχής τής έλληνικής αντίληψεως και ένώ μετά τήν επανεμφάνισίν του πρό έκατό περίπου ετών συνίστάντο άθλητικά σωματεία, εις τά όποια εδίδοντο όνόματα θεών, ήμιθέων, ήρώων, έλληνικών φυλών, τοπωνυμιών κ.λπ., σήμερα τά όνόματα-σύμβολα πολλών άθλητικών συλλόγων έπονται τών τίτλων πολυεθνικών εταιρειών-χορηγών μερικών έξόδων τών συλλόγων. ‘Η άγνή ιδέα τού χθές εις τήν ύπηρεσίαν τού έμπορικου κέρδους σήμερον. Αυτή είναι ή εικόνα τού συγχρόνου λεγομένου άθλητισμού πολλών μεγάλων συλλόγων.

‘Η άποκατάστασις τής ιστορικής αληθείας και ό σεβασμός ως πρός τήν εκπεφρασμένην ιδέαν μέσω τού όνόματος-συμβόλου επιβάλλει είτε τήν άποκατάστασιν τού όνόματος και μόνον τού κάθε σωματείου δίχως τήν άναγραφήν τής εταιρείας-χορηγού είτε τήν άπάλειψιν τού όνόματος τó όποιον έφερεν τó σωματεϊόν πρό τής προσθήκης τού όνόματος τής εταιρείας-χορηγού. Τούλάχιστον τιοιυτοτρόπως θ' άπεφεύγετο ό «ύβριδισμός», ή ύβρις τού όνόματος-ιδέας, θεματοφύλαξ τής όποίας θάπρεπε νά ήτο τó κάθε σω-

→

Μίλησα για «παράδοξο» φαινόμενο, κι όχι άδικα θαρρῶ, ἂν ἀναλογισθῇ κανεὶς τοὺς ἐγχώριους «μπαμπουνίους» — κι ἰδιαίτερα αὐτοὺς ποὺ καλλιεργοῦν καὶ ἐπηρεάζουν τὸ γλωσσικὸ αἶσθημα τοῦ λαοῦ μας (τηλε-παρουσιαστές, ἐκφωνητές τῆς Ε.Ρ.Τ., δημοσιογράφους, ἡθοποιούς κ.ἄ.), ποὺ μὲ τόση ἀβελτηρία μιμοῦνται ξένες προφορὲς καὶ λέξεις, χωρὶς κανέναν ἀπὸ ἐμᾶς νὰ ἐνοχλῇται ἢ νὰ ξεκαρδίζεται, ἐπιτέλους, στὰ γέλια, ἀκούγοντας τὶς «ξενικοῦρες» τύπου «κάνω ρηλάξ ἢ ζάπιγκ», «πῆγα στὸ κοντρόλ ρούμ ἢ στὸ λίθιγκ ρούμ», «βλέπω σήριαλ ἢ πηγαίνω στὸ school» κ.ο.κ. Ὅλ' αὐτὰ ὁ κοσμοπολίτης συγγραφεὺς τὰ χαρκτηρίζει «βαρβαρότητες», τὶς δὲ ξένες γλώσσες, συλλήδην, «μειξοδόρβαρες».

Εἶναι πασίγνωστος ὁ ἐγωισμὸς ποὺ καλλιεργοῦν οἱ Ἕλληνες, Γάλλοι, Γερμανοὶ γιὰ τὴν πατρίδα καὶ τὴν γλῶσσα τους. Οἱ Γερμανοί, γιὰ παράδειγμα, ἀρνοῦνται νὰ μιλήσουν γαλλιστὶ στὸν Γάλλο ἐπισκέπτη τους, κάτι ποὺ τὸ πράττουν μὲ τὴν ἴδια φυσικότητα κι οἱ Γάλλοι στοὺς Ἑγγλέζους. Ὑπερβολικὴ εὐαισθησία, θὰ παρατηρήσει κανεὶς, καὶ δίκαια. Ἀπὸ τὸ σημεῖο ὅμως αὐτὸ μέχρι τοῦ νὰ πηγαίνουν οἱ Ἕλληνες στὸ παραλιακὸ ἐστιατόριο τοῦ νησιοῦ τους καί, «διαβάζοντας» τὸν κατάλογο τῶν ἐδεσμάτων σὲ πέντε ξένες γλώσσες, νὰ χρειάζεται νὰ μαντεύσουν τὰ φαγητὰ ποὺ προσφέρονται, γιὰτὶ ἀπαξιῶν νὰ ἔχουν καὶ στήλη στὰ ἑλληνικά, πάει πολὺ.

Τέλος πάντων. Οἱ Εὐρωπαῖοι ὅμως δὲν καυχῶνται μόνο γιὰ τὴν ἐθνικὴ γλῶσσα τους ἀλλὰ καὶ γιὰ τ' ἀρχαῖα ἑλληνικά τους, θεωρώντας ἐμᾶς τοὺς «ἰθαγενεῖς» ὡς ...«ἀνελλήνιστους, θαρρῶ»! Ὁ Α.Ν. ὅμως «βαρέθηκε», λέει, ν' ἀκούη τέτοιου εἶδους κατεδατὰ (ἀπ' τὰ ὁμηρικὰ ἐπη), «κάθε φορὰ ποὺ συναντᾷ τύπους τῆς ὑψηλῆς καὶ κατεργάριχης διανόησης» (σελ. 11). «Ὁ Ἕλληνας φίλος μου ἐνόμιζε ὅτι (αὐτὰ ποὺ ἀπήγγειλε) ἦσαν ἀρχαῖα ἑλληνικά καὶ τοῦ ἀπάντησα πὼς ἦταν νεροχύτης. Ἐτσι σκληρὰ λιγάκι τοὺς ἔδωξα στὴ θέση τους». Καὶ συνεχίζει ὁ συγγραφεὺς ὡς ἑξῆς: «Ὅπως εἶναι δάρδαρες οἱ γλώσσες, ἐξίσου δάρδαρες εἶναι κι οἱ ἀκοές. Δὲν καταλαβαίνω τίποτε στὸ δάθος ἀπ' τὴν ἄλλη γλῶσσα παρὰ μόνο

→

ματεῖον.

Ὅλαι αἱ ἀναγραφαὶ ὀνομάτων ἐταιρειῶν καὶ καταστατικῶς εἶναι παράτυποι, μιᾶς καὶ δὲν προβλέπονται εἰς τὰ ἰδρυτικὰ καταστατικὰ τῶν ἀθλητικῶν συλλόγων. Ἄς ἀναλογισθῶμεν πόσον κωμικοτραγικὸν εἶναι, ἱστορικὰ σωματαῖα ὅπως ἡ «Α.Ε.Κ.» καὶ ὁ «Πανιώνιος», τὰ ὅποια φέρουν ὀνόματα ἀλυστρώτων-σκληρωμένων πατρίδων (τῆς Ἰωνίας καὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως), ἐκ τῶν ὁποίων ἐξεργιζώθη ὁ Ἑλληνισμὸς, νὰ ὀνοματίζωνται διὰ τῶν ὀνομάτων πολυεθνικῶν ἐταιρειῶν. Ὁ Ἕλλην θεὸς «Ἄρης» καὶ ὁ ἡμίθεος «Ἡρακλῆς» λέγουν κάτι σήμερον εἰς τοὺς Ἕλληνας φιλάθλους, εἰς τὴν πλάτην τῶν ὁποίων παίζονται οἰκονομικὰ συμφέροντα;

Κατὰ τ' ἄλλα οἱ νεοἝλληνες δὴθεν «σαμποτάρουν» προϊόντα χωρῶν, αἱ ὁποῖαι κρατοῦν ἀνθελληνικὴν στάσιν εἰς τὰ ἐθνικά μας θέματα, ἀνέχονται δὲ νὰ προσβάλλωνται προαιώνιες ιδέες, χωρὶς τῶν ὁποίων δὲν προασπίζονται τὰ ἐθνικά μας συμφέροντα. Τὰ ἥθη τοῦ ἀθλητισμοῦ ἐσυλήθησαν κατὰ τὸν εἰδεχθέστερον τρόπον κατὰ τὴν τελετουργικὴν παράστασιν εἰς τὸν ἐφετεινὸν τελικὸν ἀγῶνα τῆς καλαθοσφαίρισεως, ὁ ὅποιος δὲν ἐτελέσθη λόγῳ μὴ συμμετοχῆς μιᾶς ἐκ τῶν ομάδων, ἀπὸ νεαρὲς χορεύτριες, χυδαίως κινουμένης ὑπὸ τοὺς ἤχους μουσικῆς νυκτερινῶν κέντρων. Τὸ γεγονός ἀπο-

→

ἕνα βάρ-βάρ. Γι' αὐτὸ καὶ οἱ ἀρχαῖοι μου πρόγονοι ἀπεκάλεσαν, ὡς γνωστὸν, τὶς ἄλλες γλώσσες βάρβαρες» (σελ. 11-12).

Ὁ Α.Ν. προσπαθεῖ μὲ διάφορους τρόπους νὰ περάσῃ στὸ ἐξωτερικὸ τῆ λατρεία του γιὰ τὴν ἑλληνικὴ γλῶσσα, τὴν ὁποία θεωρεῖ ὡς οἰκουμένην γλῶσσαν τοῦ μέλλοντος. «...Τοῦ ἐξήγησα τὶς περίφημες θεωρίες μου γιὰ τὴν ἑλληνοποίηση τῆς ἀγγλικῆς γλώσσας, πὺν ἀκόμη βρίσκεται στὴ δευτερογενὴ περίοδο τῆς λατινοποίησης ὕστερα ἀπὸ τὴν πρωτογενὴ τῆς τευτονικῆς, γιὰ νὰ φθάσῃ ὀλοταχῶς κατὰ τὸ 2000 τελειωτικὰ σὲ μιὰ τριτογενὴ, δηλαδὴ τὴν αὐθεντικὴ ἑλληνοποίηση... Τὴν ριζικὴ ἑλληνοποίησή τους θ' ἀκολουθήσουν μὲ τὴν ἴδια ἀκάθεκτη τακτικὴ καὶ ὅλες οἱ ἄλλες γλώσσες. Φυσικὰ ἡ ἀτομικὴ δόμδα θὰ παίξει καὶ αὐτὴ τὸ ρόλο τῆς ἐπὶ τοῦ προκειμένου» (σελ. 26).

Τώρα, ἂν ἡ ἀτομικὴ δόμδα ἢ οἱ ἠλεκτρονικοὶ ὑπολογιστὲς θὰ δώσουν τὴ λύση, αὐτὸ θὰ τὸ δείξει ὁ χρόνος. Ἡ ἀνθρωπότητα πάντως, εἶναι φανερό, θὰ συγκεντρωθεῖ κάποτε ὑπὸ τὸν Ἱερὸ Βράχο τῆς Ἀκροπόλεως, προκειμένου ν' ἀναπέμψῃ τὸν ὕμνο πρὸς τὸ Σοφόν, τὸ ὁποῖο «ἐθέλει καὶ οὐκ ἐθέλει Ζηνὸς ὄνομα λέγεσθαι». Τότε κάποιος ἐκ τῶν πνευματικῶν ταγῶν θὰ μιλήσῃ πρὸς τὴν ἑλληνομαθεῖ ἀνθρωπότητα περίπου ἔτσι: «Ξέρετε, ἀγαπητοί μου, τί σημαίνει αὐτὸς ὁ χῶρος τῆς Ἀκρόπολης, τί ἀντιπροσωπεύει ὁ Παρθενών;.. Τὸ ἀνθρώπινο πνεῦμα στὸ βράχο ἐτοῦτο τῶν Ἀθηνῶν ἔφθασε σὲ τὴν ὑψηλότερὴν ἐκδηλώσει. Εἶναι ὁ χῶρος, ὅπου ἡ ἀνθρώπινη ψυχὴ δοῖκε τὰ ὅριά της, ὁ χῶρος ὅπου συντελέσθηκε ἡ δομὴ τοῦ ὄντος...» (σελ. 23-24).

Σαράντος Πὰν

«Κ.Ε.Μ.Ε.», Ὁδοιπορικὸ στὸ Πακιστάν

Τὸ «Ὁδοιπορικὸ στὸ Πακιστάν», ἐκδόση τοῦ Κέντρου Ἑρευνας καὶ Μελέτης Ἑλληνισμοῦ (Κ.Ε.Μ.Ε.), εἶναι τὸ πέμπτο τῆς σειρᾶς τῶν ὁδοιπορικῶν τοῦ ἀγνώστου ἐκτὸς Ἑλλάδος Ἑλληνισμοῦ, πολιτισμικοῦ καὶ μνημειακοῦ. (Τὰ ἄλλα ὁδοιπορικὰ εἶναι: τῆς Μεγάλης Ἑλλάδας, τῆς Συρίας, τοῦ Ἰράκ καὶ τῆς Ἰορδανίας). Πρόκειται γιὰ βιβλία-ὁδηγοὺς τῶν ταξιδιωτῶν πὺν ἐπισκέπτονται αὐτὲς τὶς χῶρες. Ἀλλὰ καὶ γιὰ ὅσους δὲν προτίθενται νὰ τὶς ἐπισκεφθοῦν τὰ ὁδοιπορικὰ ἔχουν μεγάλο ἐνδιαφέρον, καθὼς δὲν περιγράφουν μόνον τὰ μνημεῖα καὶ τὶς χῶρες ὅπου ἀναφέρονται, ἀλλὰ προβάλλουν καὶ τοὺς πολιτισμοὺς τους.

τελεῖ δεῖγμα τοῦ τί μέλλει γενέσθαι.

Ἡ ἀφύπνις σήμερον εἶναι ἐπιτακτικὴ, μιᾶς καὶ οἱ ἐχθροὶ εὐρίσκονται ἐντὸς τῶν πυλῶν. Κανεὶς ἐθνικὸς ἀγὼν δὲν δύναται νὰ λάβῃ χώραν καὶ μάλιστα ἐπιτυχῶς, ἐὰν δὲν προετοιμασθῇ ἰδεολογικῶς. Ὁ χῶρος δὲ τοῦ ἀθλητισμοῦ δύναται νὰ συμβάλῃ τὰ μέγιστα, ἐφ' ὅσον ἐπανεύρῃ τὸν ἰδεολογικὸν του προσανατολισμόν.

Τὸ νὰ μὴ ἀντιλαμβάνωνται οἱ πολλοὶ τὰ ὕψιστα ἰδεολογήματα, τὰ ὁποῖα ἐκφράζονται μέσῳ τοῦ ἀθλητισμοῦ, εἶναι ἀνθρώπινον καὶ ἀληθές. Τὸ νὰ ὑβρίζωνται αὐτὰ τὰ ἰδεολογήματα, μόνον ὅταν ὑπάρχουν ἱερόσυλοι θὰ πατατηρεῖται.

Μὲ τὸ νὰ παραμένῃ ἀπαθὴς ἡ πολιτεία δύο τινὰ συμβαίνουν: Ἡ αὐτὴ εἶναι ἀνίκανος ἢ εἶναι ἐνοχος καὶ δολίως ὁδηγεῖ εἰς τὴν ἐκπόρνευσιν ἑνὸς ἀκόμη στοιχείου τῆς ἑλληνικότητος, τοῦ εὐγενοῦς ἀθλητικοῦ πνεύματος.

Σάββας Κουμπούρας
Καθηγητῆς Φυσικῆς Ἀγωγῆς

Στὸ «'Οδοιπορικὸ στὸ Πακιστάν — Στὰ ἴχνη τοῦ Μ. 'Αλεξάνδρου» μὲ τὴν παρουσία-
ση τῶν προϊστορικῶν 'Ινδικῶν ἀρχαιοτήτων τῆς κοιλάδας τοῦ 'Ινδοῦ ποταμοῦ προβάλ-
λονται τὰ μνημεῖα τοῦ 'Ελληνιστικοῦ, Μογγολικοῦ καὶ 'Αραβικοῦ πολιτισμοῦ, ποὺ ἀν-
θισαν στὴν χώρα. Περιγράφονται ἀναλυτικὰ τὰ γεγονότα τῆς ἐκστρατείας τοῦ Μ. 'Αλε-
ξάνδρου, οἱ τόποι ποὺ κυρίευσε ὁ μεγάλος ἐκπολιτιστὴς καὶ ποὺ ἀποτέλεσαν ἐδάφη τοῦ
ἐλληνιστικοῦ κράτους τῆς Βακτριανῆς καὶ τῶν 'Ινδιῶν ('Αορνος Πέτρα, 'Ωρα, Τάξιλα,
'Αλεξάνδρειες Μ. 'Ανατολῆς, Βουκεφάλεια, Νίκαια, Πευκέλα, Ναυπηγεῖα Νεάρχου στὶς
ἀκτὲς τοῦ 'Ινδικοῦ, Γιαλαπούρ, ὅπου ἐγίνε ἡ μάχη κατὰ τοῦ Πώρου, 'Οχίντ στὸν 'Ινδὸ,
ὅπου κατασκευάστηκε ἀπὸ τὸν 'Ηφαιστίωνα καὶ τὸν Περδίκκα ἡ μήκους 600 μ. γέφυρα,
τὰ χωριά τῶν Καλὰς κ.λπ.). 'Ασυνήθιστο ἐνδιαφέρον ἔχουν τὰ κεφάλαια ποὺ ἀναφέρονται
στὴ φυλὴ τῶν Καλὰς, ποὺ τὰ μέλη τῆς πιστεύουν πὼς εἶναι ἀπόγονοι τῶν παλαιμάχων τοῦ
Μ. 'Αλεξάνδρου. Μὲ βάση ἀρχαιολογικά, ἱστορικά, νομισματικά, ἐπιγραφικά, λαογραφι-
κά, ἐθνογραφικά καὶ γλωσσολογικά στοιχεῖα ὁ συγγραφέας τοῦ βιβλίου 'Επ. Βρανόπου-
λος ὑποστηρίζει τὶς ἀπόψεις πὼς οἱ Καλὰς εἶναι ἀπόγονοι 'Ελλήνων ἢ ἐξελληνισμένων
'Ασιατῶν καὶ ἐξηγεῖ γιατί ἡ πρώτη ἄποψη εἶναι πιθανότερη.

ΕΠΙΛΟΓΗ ΑΠΟ ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΠΟΥ ΜΑΣ ΑΠΕΣΤΑΛΗΣΑΝ

Δημήτριος 'Απ. Καραμπερόπουλος. 'Ιατρι-
κὲς γνώσεις τοῦ Ρήγα Βελεστενλή στὸ ἔργο του
«Φυσικὴς 'Απάνθισμα», 'Αθήνα 1990.

'Ο συγγραφέας εἶναι γιατρός καὶ εἶναι δι-
καιολογημένο τὸ ἐνδιαφέρον του νὰ παρουσιά-
σει καὶ τὴν ἀθέατη πλευρὰ τοῦ πρωτομάρτυρα
τῆς ἐθνεγερσίας. «Διαβάζοντας τὸ "Φυσικὴς
'Απάνθισμα"», ἀναφέρει, «καὶ ἰδιαίτερα τὸ τε-
λευταῖο κεφάλαιο "Περὶ ἀνθρώπου καὶ ζώων καὶ
ἐτέρων τινῶν", ἐντυπωσιάζεται κανεὶς γιὰ τὶς ἱα-
τρικὲς γνώσεις ἀνατομίας καὶ φυσιολογίας ποὺ
διαθέτει ὁ συγγραφέας του, ὁ Ρήγας Βελεστεν-
λῆς». 'Ομολογοῦμε ὅτι τὸν Ρήγα τὸν ξέραμε ὅ-
πως μᾶς τὸν δίδαξαν στὰ μαθητικά θρανία, ἀπ'
τὴν ἐθνικοαπελευθερωτικὴ δράση του καὶ τὸν
περίφημο θούριό του, ἀλλὰ ὅτι εἶχε καὶ σημα-
ντικὴ ἐπίδοση στὴν ἐπιστήμη καὶ μάλιστα τὴν
ιατρικὴ, μᾶς ἦταν ἄγνωστο. 'Ετσι ἡ μελέτη τοῦ

Δ.Κ. ἀποκτᾷ ἰδιαίτερη σημασία φωτίζοντας τὴν
προσωπικότητα τοῦ ἐθνεγέρτη βαθύτερα, μιὰ
ποὺ οἱ ἀνησυχίες του δὲν ἦταν, ἀρχικὰ τουλάχισ-
στον, μόνο ἡ πυροδότηση τῆς ἐθνικῆς ψυχῆς γιὰ
τὴν ἀποτίναξη τοῦ τουρκικοῦ ζυγοῦ ἀλλὰ καὶ ἡ
ἀγάπη του πρὸς τὴ φύση καὶ πρὸς τὸν ἀνθρώπο
γενικότερα, ὁ ὁποῖος εἶναι τὸ «ἀξιολογώτερον
ζῶον τοῦ παντός». Στὸ «Φυσικὴς 'Απάνθισμα» ὁ
Ρήγας ἀναφέρεται ἰδιαίτερα στὴ σύλληψη καὶ
στὴν ἀνάπτυξη τοῦ ἐμβρύου, στὸν τοκετὸ καὶ τὰ
προβλήματα του, στὴν κυκλοφορία τοῦ αἵματος,
στὴν ἀδελή ἀναπνοὴ κ.ἄ. 'Ο Δ.Κ. κλείνοντας
τὴν ἐνδιαφέρουσα μελέτη του ἀναφέρει: «'Ο Ρή-
γας ἦταν ἀρκετὰ ἐνημερωμένος πᾶν σὲ ἱατρικὰ
θέματα. Εἶναι κι αὐτὸ δείγμα τῆς δυναμικότητος
τοῦ πνεύματός του, ἐντασσόμενο μέσα στὸ εὐρύ-
τερο περιβάλλον τοῦ διαφωτισμοῦ. ὅπου ὁ Ρή-
γας κινεῖται καὶ δρᾷ».

Μ.Χ. 'Ελ.

• **ΗΜΑΡΤΗΜΕΝΑ:** Στὸ τεῦχος 137, σελ. 7999 τελευταῖος στίχος ὁ χρυσοῦς ἀριθμὸς Φ
ἰσοῦται πρὸς 1,6... καὶ ὀχι 16..., ὅπως ἐκ παραδρομῆς ἀνεγράφη. 'Επίσης στὸ ἴδιο τεῦχος,
σελ. 7949, στίχος 3ος ἀπὸ τὸ τέλος τὸ «Βασιλειῶν Α' κεφ. Ε'» νὰ γίνη «Βασιλειῶν Α' κεφ.
ΙΕ'».

• Στὸ τεῦχος 138, σελ. 8081, στίχος 9ος, ἡ χρονολογία «1972» νὰ διορθωθεῖ εἰς 1922. Στὸ
ἴδιο τεῦχος σελὶς 8078, στίχος 14, ὁ ἀριθμὸς «452» νὰ διορθωθῇ εἰς 415. Διευκρινίζεται,
ὅτι ὑπὸ τὸν ἀναφερόμενον ὄρον «τεύχη» ἐννοοῦνται ἑκατοντασέλιδα ἐντυπα, τὰ ὁποῖα
στὸ σύνολό τους ἀποτελοῦν «σώματα» εὐρύτερου ἔργου (π.χ. τὸ «σῶμα» τῆς 'Ιστορίας τοῦ
'Ηροδότου ἀπετελέσθη ἀπὸ 17 τεύχη). Προστίθεται, ὅτι πολλὰ ἐκ τῶν «σωμάτων» αὐτῶν
ἔμειναν ἡμιτελῆ (π.χ. τὰ ἔργα τοῦ 'Αθηναίου, τοῦ Στράβωνος, τοῦ Λουκιανοῦ κ.λπ.). 'Η
φράσις «ἄνω τῶν 130 ἔργων» τῆς σελίδος 8071, στίχος 9ος, ὑπονοεῖ ὅλοκληρωμένα ἔργα.

ΤΟ ΤΕΥΧΟΣ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ

Ὑπενθυμίζεται, ὅτι—λόγω τῆς θερινῆς περιόδου—, ὅπως κάθε
χρόνο, τὸ τεῦχος Αὐγούστου θὰ κυκλοφορήσῃ ἐνσωματωμένο
στὸ τεῦχος Σεπτεμβρίου στίς 12 Σεπτεμβρίου 1993.